

Voorwoord	4
Inleiding	5
Leeswijzer	8
1. Demografische analyse	9
2. Financiën	10
2.1 Afwijking ten opzichte van andere gemeenten	10
2.1.1 Ontwikkeling afgelopen 4 jaar	12
2.1.2 Salarissen en formatie	12
2.2 Wat valt op?	13
3. Wet maatschappelijke ondersteuning	14
3.1 Beleid Goirle	14
3.1.1 Huishoudelijke ondersteuning	14
3.1.2 Voorzieningen.....	14
3.1.3 Wmo-begeleiding	15
3.2 Afwijkingen ten opzichte van andere gemeenten	15
3.2.1 Huishoudelijke ondersteuning	15
3.2.2 Voorzieningen.....	17
3.2.3 Wmo-begeleiding	18
3.3 Wat valt op?	20
3.4 Aanbevelingen.....	21
4. Jeugdwet	23
4.1 Beleid Goirle	23
4.1.1 Regionale inkoop	23
4.1.2 Poh ggz jeugd.....	23
4.2 Afwijkingen ten opzichte van andere gemeenten	23
4.2.1 Verwijzers	23
4.2.2 Zorg in Natura (zin).....	25
4.2.3 Persoonsgebonden budget (pgb)	26
4.3 Wat valt op?	27
4.4 Aanbevelingen.....	27
5. Participatiewet	29
5.1 Beleid Goirle	29
5.1.1 Uitkering	29
5.1.2 Bijzondere bijstand.....	29
5.1.3 Re-integratie.....	29
5.2 Afwijkingen ten opzichte van andere gemeenten	30
5.2.2 Bijzondere bijstand.....	31

5.2.3 Re-integratie.....	32
5.3 Wat valt op?	33
5.4 Aanbevelingen.....	34
6. Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.....	35
6.1 Beleid.....	35
6.2 Afwijkingen met andere gemeenten.....	35
6.3 Wat valt op?	37
6.4 Aanbevelingen.....	37
7. Voorliggend veld.....	38
7.1 Beleid.....	38
7.1.1 Gemeente Goirle	39
7.1.2 Gemeente Dongen	40
7.1.3 Gemeente Gilze en Rijen	40
7.1.4 Gemeente Oisterwijk.....	41
7.2 Afwijkingen ten opzichte van andere gemeenten	42
7.2.1 Toeleiding voorliggend veld	42
7.2.2 Kosten en voorzieningen van het voorliggend veld?	42
7.2.3 Welke partijen werken samen in het voorliggend veld?.....	42
7.3 Wat valt op?	43
7.4 Aanbevelingen.....	44
8. Conclusie	45
9. Aanbevelingen op basis van onderzoek.....	48
10. Bijlagen	62
Bijlage 1 Wet maatschappelijke ondersteuning.....	62
Bijlage 2 Voorliggend veld	63
Bijlage 3 Begrippenlijst	65
Bijlage 4 Rapport demografische analyse	71
Bijlage 5 De afhankelijkheden tussen de thema's.....	72

Voorwoord

Goirle heeft doenerige dorpen waar het goed toeven is. We hebben een krachtige samenleving waarin mensen bij elkaar betrokken zijn. Zorgen dat iedereen mee kan doen in die samenleving is een uitdaging waar we samen voor staan.

We zien in Goirle dat, net als in veel andere gemeenten van Nederland, de vergrijzing toeneemt, inwoners zich eenzaam voelen, de hulpvraag verandert en de zorgvraag toeneemt. Tegelijkertijd krijgen we minder geld van de Rijksoverheid. Dit zorgt ervoor dat we als gemeente op een andere manier willen kijken naar onze manier van werken en we onze financiële middelen zo effectief mogelijk willen inzetten.

We kunnen sociaal en financieel veel bereiken met preventie. Het is voor inwoners fijn als ze problemen kunnen voorkomen en als we samen zorgen dat problemen niet erger worden. Daarmee voorkomen we ook inzet van (duurdere) maatwerkvoorzieningen. Het is een beweging die we gezamenlijk moeten maken.

Preventie is een belangrijk uitgangspunt in deze rapportage Fase 1b Beheersing sociaal domein. Hierin vergelijken we onze uitgaven en output met andere gemeenten. We maken inzichtelijk op welke taakvelden we per inwoner meer uitgeven. Op basis van dit inzicht zijn aanbevelingen en de consequenties hiervan geformuleerd. Deze aanbevelingen zijn onderdeel van de set aan knoppen die kan zorgen voor een afvlakking van de uitgaven.

Het is aan het bestuur om hieruit een keuze te maken. Keuzes op basis waarvan het mogelijk wordt en blijft dat we onze inwoners die het echt nodig hebben kunnen (blijven) ondersteunen.

Inleiding

In 2021 heeft BMC in opdracht van de gemeente Goirle een financiële analyse gemaakt, die onderdeel is van de strategische heroriëntatie. Deze financiële analyse maakt inzichtelijk welke uitgaven de gemeente Goirle heeft en maakt een vergelijking met een aantal andere gemeenten.¹ Hieruit blijkt dat de gemeente Goirle in begroting 2021 gemiddeld € 206 per inwoner meer uitgeeft in het sociaal domein. Als gemeente willen we meer duidelijkheid over de oorzaken van dit verschil en daarbij de vraag beantwoorden of we hier iets aan kunnen en willen veranderen. Welke keuzes maken we, welke werkwijze hanteren we en welke output leveren we? Wat is de basis voor onze uitgaven? Wanneer we dit weten kunnen we meer grip krijgen, waardoor sturing beter mogelijk is.

De financiële analyse van BMC is uitgevoerd voor taakveld 6, sociaal domein genaamd. In de gemeente Goirle is het sociaal domein breder dan taakveld 6. Onderwijs, sport en cultuur behoort bij onze gemeente ook tot het sociaal domein. In deze rapportage richten wij ons uitsluitend op het taakveld 6, zodat we een vergelijking met andere gemeenten kunnen maken. Iedere gemeente werkt namelijk met taakveld 6 en levert haar informatie op dezelfde manier aan bij het 'CBS-informatie van derden (IV3)'.

Naar aanleiding van de strategische heroriëntatie is het project beheersing sociaal domein gestart. De opdracht bestaat uit twee fases, fase 1a Inzicht en fase 1b Beheersing (vanaf dit punt fase 1a en fase 1b genoemd). Het college heeft op 10 januari 2022 hiervoor de opdracht vastgesteld. De opdracht is het creëren van inzicht in de financiële situatie van taakveld 6 en heeft de volgende doelen:

1. Inzicht in de financiële structuur/opbouw van CBS IV3 taakveld 6 (inkomsten en uitgaven).
2. Inzicht in de activiteiten per taakveld in het sociaal domein (wat doen we er voor).
3. Het kunnen onderbouwen van de uitgaven met output (aantallen/producten) die gebaseerd is op beschikbare data.
4. Inzicht in de beschikbare data (aantallen/producten) binnen het sociaal domein.
5. Analyse van de data: welke gebruiken we en welke gebruiken we niet en waarom?
6. Inzicht krijgen op welke onderdelen we onvoldoende informatie hebben om goede duiding te kunnen geven van de output.
7. Inzicht in (financiële) afhankelijkheden tussen taakvelden.

De doelen 1 tot en met 4 zijn in projectfase 1a gerealiseerd. Met een raadsinformatiebrief 25 mei 2022 en een rapport is de raad geïnformeerd over de uitkomsten. De doelen 5 tot en met 7 zijn in fase 1b gerealiseerd. Deze doelen zijn verweven in het gehele rapport. Voor doel 7 hebben we een visueel laten ontwikkelen die afhankelijkheden tussen de taakvelden weergeeft. Deze is in bijlage 5 opgenomen.

In deze fase hebben we onze uitgaven en output met andere gemeenten vergeleken en is inzichtelijk gemaakt op welke taakvelden we per inwoner meer uitgeven. Op basis van dit inzicht zijn aanbevelingen en de consequenties hiervan geformuleerd. Deze aanbevelingen zijn onderdeel van de set aan knoppen, waaruit het bestuur een keuze zal maken, die tot afvlakking van de uitgaven leidt.

Plan van aanpak

Nadat fase 1a is afgerond en gedeeld met de raad, is gestart met fase 1b. In deze fase is onderscheid gemaakt tussen beleid, demografie en zorg. Op deze drie punten heeft de projectgroep inzichtelijk gemaakt waarin de gemeente Goirle afwijkt ten opzichte van de andere gemeenten. Op basis van dit inzicht zijn aanbevelingen en de consequenties daarvan geformuleerd. Fase 1b stelt kaders om richting te geven aan de uitvoering van beleid, demografie en zorg. Door deze kaders te stellen kan gericht onderzoek uitgevoerd worden.

¹ Het rapport van BMC is te raadplegen op www.raad.goirle.nl.

Kaders

In fase 1b is een vergelijking gemaakt met de gemeenten, Dongen, Gilze en Rijen, Oisterwijk en Lisse. Deze 4 gemeenten zijn bewust gekozen, omdat zij ook in het onderzoek van BMC in 2021 zijn betrokken. De gemeente Lisse is de enige gemeente die niet in de regio ligt en niet is aangesloten bij regionale gemeenschappelijke regelingen in de provincie Noord-Brabant.

We focussen ons uitsluitend op taakveld 6, sociaal domein. Dit betekent dat cultuur, sport en onderwijs niet in fase 1b vergeleken worden met andere gemeenten. De focus ligt op Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning, Participatiewet en de Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening. Het voorliggend veld is in deze fase ook meegenomen in de vergelijking met de andere gemeenten. In 2022 is in de regio Hart van Brabant gestart met een regionaal inkooptraject voor Wet maatschappelijke ondersteuning en Jeugdwet. De effecten die deze regionale inkoop met zich meebrengt, hebben wij niet meegenomen in dit onderzoek, omdat deze niet direct zichtbaar zijn en de uitkomsten van dit onderzoek in het programma grip op sociaal domein in 2023 tot uitvoering komen.

Van iedere gemeente benaderen we een medewerker die kennis heeft van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning, Participatiewet Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening. Als blijkt dat deze medewerker of een collega geen of onvoldoende tijd heeft om te helpen, dan ligt de focus op het verzamelen van documentatie die op het internet of bij het CBS, de GGD of de Regio Hart van Brabant over deze gemeente te vinden is. Uit deze documenten halen wij dan de relevante gegevens.

Beleid

Iedere gemeente heeft kaders waarbinnen zij werken. Dit wordt onder andere met verordeningen en/of beleidsdocumenten vastgesteld. In het onderdeel beleid is gekeken naar de vastgestelde documenten die de gemeenten hebben voor de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning, Participatiewet, Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening en voorliggend veld. De onderzochte documenten geven een beeld van het beleid dat de gemeente toepast. De documenten van de andere gemeenten zijn verkregen via mijnoverheid.nl of rechtstreeks van de betreffende gemeente.

Demografie

De demografie van een gemeente kan invloed hebben op de uitgaven die een gemeente doet. In het project fase 1b beheersing sociaal domein is een demografische analyse uitgevoerd. De uitkomsten van deze analyse dragen bij aan het verklaren waarom de gemeente Goirle meer uitgeeft in het sociaal domein ten opzichte van andere gemeenten.

De demografische analyse is uitgevoerd door een extern bureau, ABF-research. Zij hebben een vergelijking gemaakt van bevolking, woningvoorraad en arbeidsplaatsen naar diverse kenmerken in de gemeente Goirle en de vier andere gemeenten.

Zorg

Bij de zorg zijn output gegevens van de verschillende gemeenten vergeleken. Data en cijfers zijn in verhouding gebracht en vervolgens met elkaar vergeleken. De informatie is verzameld door middel van interviews met medewerkers van de betreffende gemeenten. De interviews hebben geleid tot een set aan data en kennis van Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning, Participatiewet, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en voorliggend veld van de betreffende gemeente. Met uitzondering van de gemeente Lisse heeft met iedere gemeente een interview plaatsgevonden.

Verloop van het onderzoek

De vier gemeenten is gevraagd medewerking aan het onderzoek te verlenen, maar niet iedere gemeente heeft prioriteit aan dit onderzoek gegeven. Dit is door diverse omstandigheden veroorzaakt, zoals vacatures, zieke medewerkers of nieuwe medewerkers. Ondanks dit is voldoende informatie verzameld om een gedegen analyse te maken en aanbevelingen te formuleren.

Leeswijzer

In deze rapportage is de data afkomstig uit het kalenderjaar 2021 of heeft betrekking op dit jaar. Wanneer data uit het kalenderjaar 2022 zijn gebruikt, staat dit expliciet vermeld. De opbouw van de rapportage is gebaseerd op feitelijke informatie en indien nodig is een verwijzing naar de toekomst gemaakt. In ieder hoofdstuk maken we een vergelijking tussen de gemeente Goirle en de gemeenten Dongen, Gilze en Rijen, Oisterwijk en Lisse. Voor de leesbaarheid noemen we gemeente Goirle soms Goirle. Echter bedoelen we hier wel voortdurend de gemeente Goirle, met de dorpen Goirle en Riel. Zo ook voor de gemeente Oisterwijk, die soms Oisterwijk genoemd wordt.

We vergelijken deze gemeenten op basis van de output (welke zorg levert een gemeente), het beleid (wat staat er in de verordeningen en beleidsregels), de werkprocessen en de demografie.

Hoofdstuk 2 geeft een vergelijking van de uitgaven de gemeente Goirle met de bovengenoemde vier gemeenten binnen taakveld 6, sociaal domein. De financiële gegevens komen van het CBS Informatie voor derden (IV3).

Hoofdstuk 3 geeft een vergelijking weer van de output van de gemeente Goirle van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) met de vier bovengenoemde gemeenten. We kijken of we verschillen zien in de uitgaven en of er verschillen zijn in het beleid, de werkprocessen en de resultaten uit het demografische onderzoek.

Hoofdstuk 4 geeft een vergelijking weer van de output van de gemeente Goirle van de Jeugdwet met de vier bovengenoemde gemeenten. We kijken of we verschillen zien in de uitgaven en of er verschillen zijn in het beleid, de werkprocessen en de resultaten uit het demografische onderzoek.

Hoofdstuk 5 geeft een vergelijking weer van de output van de gemeente Goirle van de Participatiewet met de vier bovengenoemde gemeenten. We kijken of we verschillen zien in de uitgaven en of er verschillen zijn in het beleid, de werkprocessen en de resultaten uit het demografische onderzoek.

Hoofdstuk 6 geeft een vergelijking weer van de output van de gemeente Goirle van de Wet gemeentelijke schulphulpverlening (Wgs) met de vier bovengenoemde gemeenten. We kijken of we verschillen zien in de uitgaven en of er verschillen zijn in het beleid, de werkprocessen en de resultaten uit het demografische onderzoek.

Hoofdstuk 7 geeft een vergelijking weer van het voorliggend veld van de gemeente Goirle met de gemeenten Dongen, Gilze en Rijen en Oisterwijk. Gegevens van de gemeente Lisse zijn niet meegenomen. De gegevens in dit hoofdstuk zijn gegevens uit het jaar 2022.

De belangrijkste bevindingen uit ieder hoofdstuk vormen samen de conclusie in hoofdstuk 8.

Hoofdstuk 9 geeft de aanbevelingen voortkomend uit dit onderzoek weer. Bij iedere aanbeveling zijn, voor zover mogelijk, de effecten en risico's voor de inwoners en voor de gemeente benoemd.

Legenda tabellen:

- In de tabellen zijn de gegevens, zoals inwoneraantal (bron: alle cijfers) en financiële data uit 2021 gebruikt.
- De bedragen in de tabellen worden in euro's weergegeven en zijn afgerond.
- De kleur groen in een tabel staat voor best scorende gemeente en rood voor slechtst scorende gemeente.
- De pijl in een tabel achter een bedrag betekent dat de gemeente Goirle hoger of lager dan het gemiddelde van de vergelijkbare gemeenten scoort.

1. Demografische analyse

In de demografische analyse is een vergelijking gemaakt tussen de gemeente Goirle, Dongen, Gilze en Rijen, Oisterwijk en Lisse op bevolking, woningvoorraad en arbeidsplaatsen naar diverse kenmerken. Op basis van deze vergelijking zijn conclusies getrokken. Hieronder benoemen we op hoofdlijnen de bijzonderheden van de gemeente Goirle. In de volgende hoofdstukken presenteren wij informatie uit de demografische analyse van de andere gemeenten.

Op basis van de analyse concludeert het bureau dat de gemeente Goirle vrij 'goed' scoort en dat negatieve punten niet direct aanleiding zijn om te veronderstellen dat deze de hoge kosten in het sociaal domein veroorzaken.

De inwoners van Goirle zijn hoger geschoold dan in de vergelijkbare gemeenten. Dit kan leiden tot hogere kosten, maar dat is niet met zekerheid te zeggen. Een hogere opleiding kan betekenen dat iemand beter in staat is de weg naar het sociaal domein te vinden en weet wat hij van een gemeente kan en mag verwachten.

Daarnaast heeft de gemeente Goirle een aanzienlijk hogere percentage tienermoeders en meer jeugdigen t/m 19 jaar. Het hogere aantal tienermoeders en procentueel meer jeugdigen t/m 19 jaar heeft een effect op de uitgaven in de jeugdhulp. Hoe meer jeugdigen, hoe meer kans op jeugdhulpvragen.

De levensverwachting van inwoners in Goirle, het aantal personen van 65 jaar en ouder met een mobiliteitsbeperking en ouderen die drinken is hoger. Goirle heeft procentueel gezien meer personen in de leeftijd van 18 tot en met 64 jaar met een gezichtsbeperking en overgewicht. Deze hogere scores hebben mogelijk effect op de Wet maatschappelijke ondersteuning. Dit kan leiden tot een hoger aantal aanvragen voor de Wet maatschappelijke ondersteuning.

De grootte en het inkomen van een huishouden is in de gemeente Goirle hoger dan bij de andere gemeenten. Dit heeft een relatie met de participatie en re-integratie van inwoners. Het aantal inwoners met een migratieachtergrond en de werkgelegenheid in Goirle is lager dan in de andere gemeenten. Dit is ook van invloed op de uitgaven van participatie en re-integratie.

De toekomst laat een verwachte bevolkings- en huishoudensontwikkeling zien waarin een beroep op de Wet maatschappelijke ondersteuning toeneemt, door een stijgend aantal ouderen. Tegelijkertijd is de verwachting dat het aantal jongeren in de gemeente afneemt, wat een afnemend beroep op de Jeugdwet kan betekenen. In Goirle verwachten we een sterkere vergrijzing ten opzichte van de andere gemeenten waarmee is vergeleken. Een toenemend aantal ouderen met fysieke of mentale beperking leidt tot een groter beroep op de Wet maatschappelijke ondersteuning.

2. Financiën

In het hoofdstuk financiën geven wij u inzicht in de cijfers van 2021 per gemeente en maken wij een vergelijking tussen de uitgaven van de gemeenten. De uitgaven per gemeente presenteren wij in tabelvorm. In de tabel staan de uitgaven van taakveld 6, sociaal domein. Iedere gemeente levert haar financiële gegevens bij het CBS Informatie voor derden (IV3) op dezelfde wijze aan. Dit maakt het mogelijk om gemeenten met elkaar te vergelijken.

Voor bepaalde zaken (salarissen, formatie, inhuur derden) zijn de gemeenten gevraagd om een toelichting op de cijfers te geven en deze informatie is dan ook meegenomen in de vergelijking.

In dit hoofdstuk maken wij de financiële afwijkingen inzichtelijk. De relatie tussen data en financiën zijn in de hoofdstukken jeugd, Wmo, participatie, schuldhulpverlening en voorliggend veld beschreven.

2.1 Afwijking ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel staat een overzicht van de uitgaven taakveld 6, sociaal domein.

Bedragen x € 1.000	Goirle	Dongen	Gilze en Rijen	Oisterwijk	Lisse
<i>Totale uitgaven taakveld 6</i>	28.259	24.356	31.471	31.298	20.863
<i>Samenkracht en burgerparticipatie</i>	1.818	2.468	4.027	1.875	1.717
<i>Wijkteams</i>	1.004	1.461	644	1.577	1.515
<i>Inkomensregelingen</i>	6.332	7.460	9.090	7.609	5.630
<i>Begeleide participatie</i>	2.629	1.513	1.905	4.047	1.623
<i>Arbeidsparticipatie</i>	989	572	1.111	841	222
<i>Maatwerkvoorziening (Wmo)</i>	1.207	319	1.087	1.470	345
<i>Maatwerkdienstverlening 18+</i>	6.487	4.442	6.759	5.939	5.119
<i>Maatwerkdienstverlening 18-</i>	7.733	5.693	6.195	7.889	4.322
<i>Overige*</i>	60	428	653	51	370

* Overige zijn de geëscaleerde zorg 18+ en 18-, de uitgaven op deze taakvelden binnen de gemeente Goirle zijn minimaal.

	Goirle	Dongen	Gilze en Rijen	Oisterwijk	Lisse
<i>Gemiddelde uitgaven per inwoner</i>	€ 1.178	€ 920	€ 1.185	€ 963	€ 906

Iedere gemeente heeft de hoogste uitgaven op taakveld Inkomensregelingen, Maatwerkdienstverlening 18+ en Maatwerkdienstverlening 18-. In fase 1a is de focus gelegd op deze drie taakvelden. In deze fase zijn de taakvelden hernoemd en gegroepeerd in thema's die voor het sociaal domein duidelijk zijn. Deze verdeling kunnen we nu niet toepassen, omdat de vergelijking alleen op basis van IV3 taakvelden kan plaatsvinden. Iedere gemeente voert op een andere wijze de administratie, maar IV3 is uniform.

De volgende berekening passen we toe om een vergelijking op basis van gemiddelden te maken:

- 1) Totaal uitgaven per taakveld delen door het totaal aantal inwoners, dit levert het bedrag per inwoner op.
- 2) De uitkomsten uit punt 1, bij elkaar optellen en delen door het aantal gemeenten uit de vergelijking. Hiermee verkrijgen we de gemiddelde uitgaven per inwoner per taakveld.
- 3) De uitkomsten van punt 2, geven de afwijkingen ten opzichte van de uitgaven per taakveld van de gemeente Goirle weer.

Met deze berekening kunnen we aantonen op welke taakvelden de gemeente Goirle meer of minder uitgeeft en wat de afwijking ten opzichte van het gemiddelde per inwoner is.

De taakvelden waar iedere gemeente het meest aan uitgeeft, zijn hieronder gespecificeerd.

1. *Inkomensregelingen*

- inkomensvoorzieningen en loonkostensubsidies op grond van de Participatiewet;
- geneeskundige en andere adviezen in verband met de bijstandsverlening;
- IOAW (Wet inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers);
- IOAZ (Wet inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen);
- kosten van levensonderhoud uit het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz 2004);
- kosten levensonderhoud voor startende ondernemers uit Bbz 2004;
- socialezekerheidsregelingen van het rijk zoals bijvoorbeeld eenmalige uitkeringen voor minima;
- gemeentelijk armoedebeleid: bijzondere bijstand, kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen, korting op musea, sportclubs etc., meerkosten bij werk in geval van handicap of chronische ziekte, etc.

2. *Maatwerkdienstverlening 18+*

- individuele begeleiding;
- huishoudelijke verzorging;
- respijtzorg ten behoeve van mantelzorgers;
- individueel vervoer;
- financiële tegemoetkoming voor personen met een fysieke beperking, een psychische of psychosociale beperking van daarmee verband houdende extra kosten;
- schuldhulpverlening;
- PGB Wmo;
- eigen bijdragen.

3. *Maatwerkdienstverlening 18-*

- begeleiding 18-, jeugd- en opvoedhulp;
- jeugd-GGZ;
- jeugdzorg aan verstandelijk beperkten;
- vervoer (18-);
- PGB Jeugd;
- persoonlijke verzorging en kortdurend verblijf voor de doelgroep 18-;
- jeugdzorg-plus (gesloten jeugdhulp).

De gemeente Goirle heeft in ieder taakveld hogere uitgaven ten opzichte van de vergelijkbare gemeenten.

De gemeente Goirle heeft de hoogste afwijking in het taakveld Maatwerkdienstverlening 18- oftewel de jeugdhulp. Goirle betaalt gemiddeld € 82 meer voor dit taakveld per inwoner dan de andere gemeenten. Een mogelijke verklaring hiervoor is de vestiging van de zorgaanbieder Sterk Huis in de gemeente. Een specificatie van de uitgaven en aantallen zijn beschreven in hoofdstuk 4 Jeugdwet.

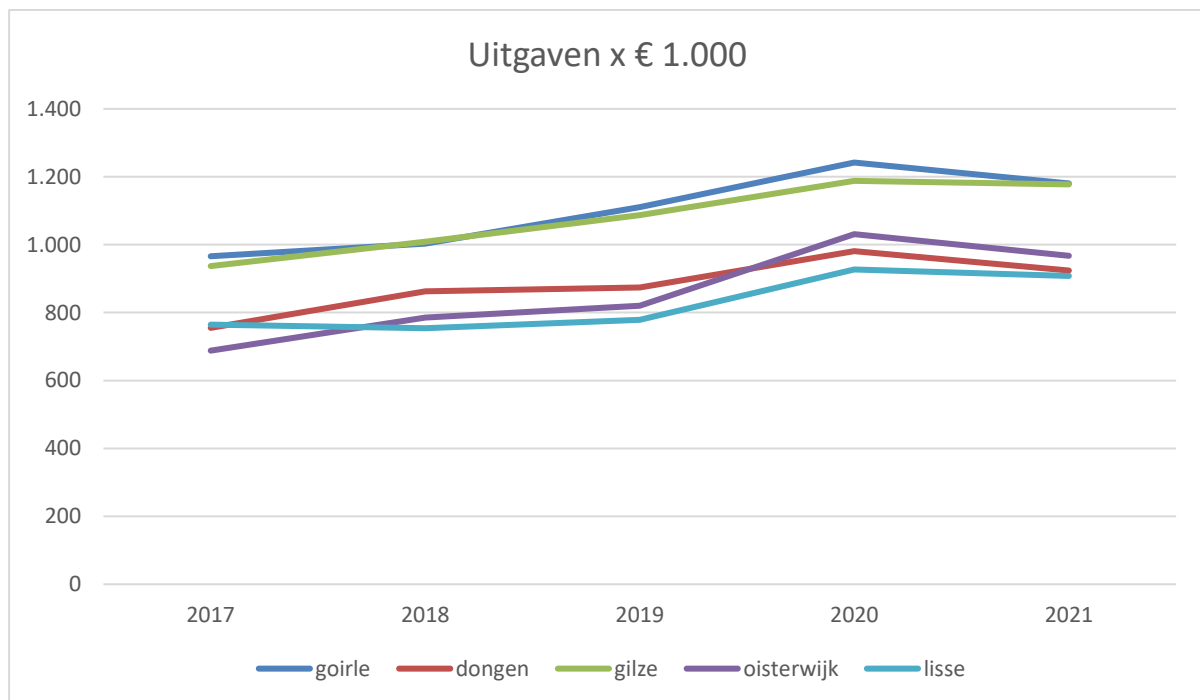
De Maatwerkdienstverlening 18+ staat op de tweede positie, voor wat betreft gemiddelde hogere uitgaven door de gemeente Goirle. Goirle betaalt voor dit taakveld € 51 per inwoner meer dan de vergelijkbare gemeenten. Een uitwerking van de aantallen en significante verschillen staan in hoofdstuk 3 Wet maatschappelijke ondersteuning beschreven.

Op de derde plaats staat het taakveld begeleide participatie. De gemeente Goirle geeft op dit taakveld gemiddeld € 23 per inwoner meer uit. Hoofdstuk 5 participatie/re-integratie geeft uitleg over de afwijking met de andere gemeenten en mogelijke oorzaken.

Tot slot zijn ook de gemiddelde kosten per inwoner op de maatwerkvoorziening Wmo hoger, € 18. De afwijkingen van de maatwerkvoorzieningen zijn in hoofdstuk 3 Wet maatschappelijke ondersteuning beschreven.

2.1.1 Ontwikkeling afgelopen 4 jaar

De afgelopen jaren zijn de uitgaven van alle gemeenten binnen het taakveld 6, sociaal domein toegenomen. Tussen 2018 en 2020 stegen de kosten voor iedere gemeente. Procentueel gezien is de stijging van de kosten binnen de gemeente Oisterwijk en Lisse het hoogst. Vanaf 2020 is een daling in de kosten zichtbaar voor iedere gemeente. De daling van de kosten is voor gemeente Goirle (-5%), Dongen (-6%) en Oisterwijk (-6%) het grootst. Voor de gemeente Lisse en Gilze en Rijen, dalen de kosten met 1-2%. De daling bij de gemeenten is veroorzaakt door het invoeren van beheersmaatregelen, die veelal zijn ingevoerd nadat de kosten in het sociaal domein toenamen. In onderstaande grafiek staat het verloop van de uitgaven per gemeente.

2.1.2 Salarissen en formatie

De salariskosten en formatie van de gemeenten kan niet met elkaar vergeleken worden. Dit komt door de manier waarop de verschillende gemeenten het sociaal domein inrichten. Iedere gemeente heeft een andere manier waarop zij de werkzaamheden van het sociaal domein uitvoeren. De ene gemeente werkt met een gemeenschappelijke regeling of binnen een samenwerkingsverband, terwijl bij de andere gemeente cultuur en onderwijs weer onderdeel zijn van het sociaal domein. De formatie en salarislasten zijn in onderstaande tabel gepresenteerd, maar hieraan verbinden we geen conclusies.

	Goirle	Dongen	Gilze en Rijen	Oisterwijk	Lisse
<i>Formatie</i>	34,95	43,7	35,21	35,2	29,67
<i>Formatie per 1000 inwoners</i>	1,46	1,65	1,33	1,08	1,29
<i>Salarislasten (x € 1.000)</i>	2.213	2.726		2.315	
<i>Salarislasten per inwoner</i>	92	103		71	

De salarislasten van de gemeente Gilze en Rijen en Lisse zijn niet bekend. Zij betalen een bijdrage aan een samenwerkingsverband inclusief salariskosten. Een specificatie op deze bijdrage is niet aangeleverd.

2.2 Wat valt op?

- De gemeente Goirle geeft op de taakvelden Inkomensregelingen, Maatwerkdienstverlening 18+ en Maatwerkdienstverlening 18- meer uit dan de andere gemeenten.
- De gemeente Goirle geeft gemiddeld het meeste uit aan jeugdhulp, € 82 per inwoner. Dit is ruim 50% van de gemiddelde afwijking op het totaal. De Maatwerkdienstverlening 18+ is voor 35% verantwoordelijk voor de afwijking. Dit betekent dat de kosten jeugdhulp van de gemeente Goirle aanzienlijk hoger zijn dan vergelijkbare gemeenten. Daarnaast geeft Goirle aanzienlijk meer uit binnen de Maatwerkdienstverlening 18+ (Wmo hulp in de huishouding, Wmo begeleiding en Wmo voorzieningen).
- De uitgaven in taakveld 6 zijn met 5% gedaald ten opzichte van 2020, dit is mogelijk veroorzaakt door de invoering van regionale en lokale beheersmaatregelen voor onder andere de jeugdhulp.
- De gemiddelde kosten per inwoner in taakveld 6, sociaal domein zijn voor de gemeente Lisse het laagst. De gemeente Dongen heeft de laagste kosten per inwoner vanuit de regiogemeenten die we vergeleken hebben.

3. Wet maatschappelijke ondersteuning²

In fase 1a is uitgebreid uiteengezet wat we in Goirle uitgeven aan de Wmo en wat we daarvoor doen. In dit hoofdstuk leggen we onze onderzoeksgegevens uit fase 1a naast die van vier andere gemeenten, om te onderzoeken of zij hetzelfde uitgavepatroon hebben of dat er verschillen zijn. Daarnaast bekijken we het beleid, de verordeningen en de werkafspraken van andere gemeenten om te onderzoeken of zij andere keuzes maken. Tot slot leggen we de demografische informatie naast onze gegevens. Heeft de samenstelling van de inwoners van Goirle invloed op onze uitgaven op het gebied van de Wmo?

Tijdens fase 1a zijn alle financiën en de output die we leveren onderzocht. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat onze systemen niet optimaal zijn. Dit betekent dat de data uit de systemen niet altijd overeenkomt met wat we werkelijk doen of uitgeven. Dit is een belangrijke focus voor 2023. De systemen en de manier waarop we onze data hierin invoeren moet op orde zijn om goed te sturen.

3.1 Beleid Goirle

3.1.1 Huishoudelijke ondersteuning

Belangrijk om te weten is dat het beleid in juli 2022 is veranderd t.o.v. 2021. In de rapportage van fase 1a is al uitgebreid uiteengezet welke werkwijze we in 2021 hanteerden. In de nieuwe inkoop huishoudelijke hulp in 2022 is ervoor gekozen om terug te gaan naar taakgericht (p x q) indiceren. Als richtlijn is gekozen voor het HHM-normenkader, omdat dit kader beter tegemoetkomt aan de wettelijke plicht om tijdsbesteding huishoudelijke ondersteuning inzichtelijk te maken. De grootste valkuil van het resultaatgericht indiceren van 2021 waren de bandbreedtes en de knip in bandbreedtes waarvoor gekozen was. De bandbreedte van intensiteit 3 stopte op 2 uur en 45 minuten per week. Wanneer er meer ondersteuning nodig was, werd intensiteit 4 geïndiceerd. Het verschil in kosten per maand tussen intensiteit 3 en 4 was € 160 per maand, terwijl er soms maar een kwartier huishoudelijke hulp meer nodig was per week (3 uur per week in plaats van 2 uur en 45 minuten). In de nieuwe inkoop met taakgericht indiceren ervaren we dit probleem niet meer. We werken met een minutentarieff van € 0,52 in plaats van vaste maandbedragen.

Alle inwoners met huishoudelijke ondersteuning krijgen vanaf 1 juli 2022 een heronderzoek. Hun indicatie voor huishoudelijke hulp wordt volgens het HHM-normenkader beoordeeld. Maatwerk gericht op de inwoner blijft uiteraard het uitgangspunt. Ten tijde van het schrijven van dit onderzoek werken we al 3 maanden met het nieuwe kader. Uit een steekproef van 80 heronderzoeken is gebleken dat cliënten op basis van het HHM-normenkader gemiddeld 7 minuten minder huishoudelijke ondersteuning krijgen. Dat komt neer op zo'n € 190 euro per cliënt per jaar minder. Belangrijk om te benoemen is dat besparen niet het uitgangspunt van het nieuwe normenkader is. Een indicatie op basis van het normenkader moet voldoende zijn om een 'schoon en leefbaar huis' te realiseren.

3.1.2 Voorzieningen

Het Goirlese beleid sluit aan bij landelijke wet- en regelgeving rondom Wmo-voorzieningen. Is een inwoner niet in staat om zelfstandig te participeren in de maatschappij en kan het netwerk niet of onvoldoende bijdragen? Dan kan een rolstoel, woonvoorziening of vervoersvoorziening verstrekt worden. Het regiovervoer wordt regionaal aanbesteed. Over de inhoud van deze afspraken praten we mee in de regio Midden-Brabant. Wanneer er een regiovervoerpas wordt verstrekt mag een inwoner vanaf 2023 altijd 1500 kilometer per jaar reizen tegen een Wmo-tarief (instaptarief van € 1,01 en € 0,181 per kilometer). Tot 2023 was dit 2000 kilometer. Je mag altijd een sociaal begeleider meenemen, ook zij reizen tegen het Wmo-tarief. Er zijn in Goirlese beleidsregels geen criteria voor toegang tot het

² De uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning behoort tot taakveld Maatwerkdienstverlening 18+

regiovervoer. Er wordt gesteld dat mensen in redelijke mate elkaar moeten kunnen ontmoeten, contacten kunnen onderhouden, boodschappen kunnen doen en aan maatschappelijke activiteiten kunnen deelnemen, ook als gebruik van openbaar vervoer of een andere voorziening niet mogelijk is. Er zijn wel werkafspraken over het indiceren van regiovervoer. Inwoners van het verpleegtehuis (Wlz-indicaties) krijgen vaak zonder onderzoek een pas, ook 80-plussers krijgen bij een aanvraag meestal direct een pas. Inwoners van 80 jaar en ouder zijn vaak fysiek niet in staat met het openbaar vervoer te reizen. Wel wordt er kritisch bevraagd of het netwerk wat kan betekenen.

3.1.3 Wmo-begeleiding

Bij beoordeling voor aanspraak op de maatwerkvoorziening begeleiding wordt altijd eerst onderzocht of een cliënt niet op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met algemene of voorliggende voorzieningen, met mantelzorg of met mensen uit het eigen netwerk de beperkingen kan wegnemen. Is dit niet het geval, dan moet de geboden maatwerkvoorziening bijdragen aan zelfredzaamheid en/of participatie. De maatwerkvoorziening begeleiding kan in twee vormen gefinancierd worden. Door zorg in natura (ZIN), waar we direct aan de zorgaanbieder betalen of door een persoonsgebonden budget (pgb), waar we het bedrag op de sociale verzekeringsbank storten en de cliënt een niet-gecontracteerde aanbieder betaalt. We hebben in Goirle 3 verschillende tarieven voor pgb. 100% voor een formele professionele aanbieder, 75% voor een niet speciaal gekwalificeerde hulpverlener of ZZP'er en 50% voor dienstverlening van een eerste of tweede graad familielid.

3.2 Afwijkingen ten opzichte van andere gemeenten

3.2.1 Huishoudelijke ondersteuning

In onderstaande tabel staat een overzicht van de output huishoudelijke ondersteuning versus de andere gemeenten. Goirle scoort gemiddeld in vergelijking met de andere gemeenten.

	Goirle	Dongen	Gilze en Rijen	Oisterwijk	Lisse	Gemiddelde
<i>Inwoneraantal</i>	23.979	26.483	26.557	32.503	23.015	
<i>% inwoners met huishoudelijke ondersteuning</i>	2,82 ↓	2,92	3,18	2,36	3,01	2,97
<i>% 65-plussers in de gemeente</i>	23,5 ↑	21,7	21,4	24,5	23	22,82
<i>Totale kosten voor huishoudelijke ondersteuning</i>	€2.141.000 ↓	€ 2.268.486	€ 2.791.405	€2.116.068*	€ 1.827.927	€ 2.257.205
<i>Kosten per inwoner van de gemeente</i>	€89,29 ↓	€ 85,66	€ 105,11	€ 65,10	€ 79,42	€ 89,87
<i>Gemiddelde kosten per indicatie</i>	€3167 ↑	€ 2.938	€ 3.315	€2755*	€ 2.683	€ 3.004
<i>Uurtarief</i>	Resultaat gericht**	€ 28,54	€ 28,54	Resultaat gericht **	€ 29,36	n.a.

*Geschat op basis van kosten begin 2022

** Zie rapportage 1a voor meer informatie over resultaatgericht werken

Gemeente Dongen

De gemeente Dongen werkte in 2021 met het CIZ-protocol en kent per taak een aantal minuten toe. In november 2021 zijn hun richtlijnen aangescherpt en hebben ze zich gericht op het indiceren van minder uren huishoudelijke ondersteuning per inwoner. Het is onbekend of dit heeft geleid tot minder kosten voor het sociaal domein t.o.v. het jaar daarvoor. De gemeente Dongen heeft meer inwoners met huishoudelijke ondersteuning, ook procentueel gezien t.o.v. het aantal inwoners. De kosten per inwoner liggen voor de gemeente Dongen wel wat lager dan voor Goirle. Dit impliceert dat zij minder minuten per inwoner indiceren en/of een lager uurtarief hebben. Dit is echter niet goed vast te stellen omdat Goirle in 2021 resultaatgericht werkte, wat betekent dat het uurtarief varieert per indicatie.

Gemeente Gilze en Rijen

De gemeente Gilze en Rijen werkte in 2021 ook met het CIZ-protocol. Gilze en Rijen gaf zo'n € 650.000 meer uit aan huishoudelijke hulp dan Goirle. Het is daarmee de gemeente met het hoogste percentage inwoners met huishoudelijke ondersteuning. Waarschijnlijk ligt het totaal nog hoger, omdat het onduidelijk is of de persoonsgebonden budgetten voor huishoudelijke hulp meegenomen zijn in het totaalbedrag. Gilze en Rijen geeft € 105,11 per inwoner uit aan huishoudelijke hulp. Dat is 16 euro meer per inwoner dan in Goirle (€ 89,29 per inwoner). Dat valt extra op omdat de gemeente Gilze-Rijen het laagste percentage 65-plussers heeft t.o.v. alle vergeleken gemeenten.

Gemeente Oisterwijk

De gemeente Oisterwijk heeft dezelfde contracten met aanbieders van huishoudelijke ondersteuning als Goirle. In hun 'Strijdplan' hebben ze als beheersmaatregel aangegeven de hoogste intensiteit 4 niet meer af te geven in 2021. Dit hebben ze doorgevoerd bij ongeveer de helft van de aanvragen en dit leverde een besparing van € 70.000 op. Als we naar het totaal kijken geeft Oisterwijk meer uit aan huishoudelijke hulp dan Goirle, maar dat is logisch gezien het hogere inwoneraantal. Relatief zijn de kosten per inwoner lager, evenals het percentage van de mensen met een indicatie voor hulp bij het huishouden. De gemiddelde kosten per indicatie liggen ook lager. In gesprek met Oisterwijk kwam naar voren dat zij scherp proberen te indiceren en een stevig moreel appel doen op de (financiële) eigen kracht van de inwoner.

Lisse

De gemeente Lisse werkt net als de gemeente Goirle met het HHM Normenkader en dit heel gedetailleerd uitgewerkt in beleidsregels. Ze werken met drie niveaus van hulp bij het huishouden, gebaseerd op de complexiteit van de (psychische) gezondheid van de inwoner. Deze drie niveaus hebben ieder een ander tarief. Des te complexer de benodigde ondersteuning, des te hoger het uurtarief. De uurtarieven staan echter niet vermeld in hun beleidsregels. Ze geven ook duidelijk weer dat een inwoner geen beroep kan doen op de Wmo als die al een betaalde hulp inhuurde om taken uit te voeren. In Goirle is dit niet zo scherp in de beleidsregels gezet, maar in de praktijk proberen we dit wel te hanteren.

3.2.2 Voorzieningen

In onderstaande tabel staat een overzicht van de output voorzieningen per gemeente. Goirle scoort bovengemiddeld in vergelijking met de andere gemeenten, maar nooit het hoogst of het laagst.

	Goirle	Dongen	Gilze en Rijen	Oisterwijk	Lisse	Gemiddelde
<i>Inwoneraantal</i>	23.979	26.483	26.557	32.503	23.015	
<i>Voorzieningen kosten totaal</i>	€1.000.000 ↑	€856.000	€1.474.101	€1.392.511	€657.839	€ 996.985
<i>Kosten per inwoner van de gemeente</i>	€41,70 ↑	€ 32,32	€ 55,51	€ 42,84	€ 28,58	€ 40,19
<i>Regiovervoerpassen</i>	836 ↑	924	890	1287	93	686
<i>Regiovervoer kosten</i>	€415.000 ↑	€ 353.000	€ 626.700	€ 650.086	€ 139.086	€ 383.447
<i>Rolstoelen aantal</i>	259 ↑	200	187	283	216	216
<i>Rolstoelen kosten</i>	€194.000 ↑	€ 179.000	€ 207.209	€ 224.475	€ 162.422	€ 185.658
<i>Scootmobiel aantal</i>	178 ↑	160	211	128	150	165
<i>% inwoners met een scootmobiel</i>	0,75 ↑	0,6	0,79	0,39	0,65	0,64
<i>Individuele vervoersvoorziening kosten</i>	€209.000 ↑	€ 184.000	€ 242.438	€ 391.330	€ 187.170	€ 205.652
<i>Woonvoorzieningen kosten</i>	€181.000 ↓	€ 140.000	€ 397.754	€ 126.620	€ 196.161	€ 228.729
<i>Overig*</i>	€ 16.000			€ 5.200		

*eenmalige facturen die niet terug te herleiden zijn naar een voorziening

Vooraf rolstoelen en scootmobielen verstrekken we fors meer. Er staan bijvoorbeeld 42 scootmobielen in onze ouderencomplexen de Guldenakker en Berkenrode. Onze kosten voor individuele vervoersvoorzieningen lijken niet veel hoger te zijn. Het lijkt erop dat andere gemeenten andersoortige vervoersvoorzieningen verstrekken. Uit fase 1a bleek al dat we relatief veel extra-geveerde scootmobielen verstrekken, deze zijn 16 euro per maand duurder dan reguliere scootmobielen. We verstrekken deze wanneer inwoners bijvoorbeeld rugklachten hebben.

Daarnaast verstrekken we veel handbewogen rolstoelen, maar de maandelijkse bruikleenkosten zijn relatief laag (+/- € 11 per maand). De kosten voor woonvoorzieningen naast het WINGS ouderinitiatief³ waren relatief laag. We verstrekken weinig trapliften (zo'n 3 of 4 per jaar) of woonvoorzieningen. De meeste inwoners van Goirle willen verhuizen, al dan niet met een verhuisurgentie en/of verhuiskostenvergoeding. Hier sturen we actief op omdat een verhuisurgentie en/of verhuiskostenvergoeding goedkoper is dan een (grote) woningaanpassing.

Oisterwijk

De gemeente Oisterwijk geeft gemiddeld iets meer per inwoner uit aan voorzieningen dan de gemeente Goirle. Dit is met name aan regiovervoer en rolstoelen. Oisterwijk geeft ook aan individuele

³ Wings ouderinitiatief: Wonen IN Goirle Samen. Een ouderinitiatief wat de bouw van een complex voor jongeren met een beperking heeft gerealiseerd eind 2020. De gemeente heeft een aantal aanvullende woonvoorzieningen zoals tilliften verstrekt.

vervoersvoorzieningen meer uit, alleen niet aan scootmobielen. Er zijn maar 128 scootmobielen verstrekt. Wel zijn er zo'n 65 actieve driewiel fietsverstrekkings. Deze voorzieningen zijn vaak duurder dan scootmobielen.

Gilze en Rijen

De gemeente Gilze en Rijen geeft aan niet te bezuinigen op voorzieningen en niet zo kritisch te zijn bij het verstrekken van Wmo-voorzieningen. Ze geven aan voldoende financiële middelen te hebben. Daarom hebben zij vaak hogere aantallen en uitgaven.

Lisse

De gemeente Lisse heeft veel minder inwoners met een regiovervoer pas dan de andere vergelijkingsgemeenten. De oorzaak hiervan is niet te achterhalen, omdat er geen gesprek heeft plaatsgevonden met de gemeente Lisse. De bijdrage voor het reizen met de regiotaxi is voor inwoners van Lisse wel hoger dan voor inwoners van Goirle. Een inwoner van Lisse betaalt namelijk € 0,79 per zone en € 0,79 instaptarief. Daarnaast krijgen inwoners maximaal 1750 kilometer vergoed en als zij een scootmobiel of een andersoortige vervoersvoorziening tot hun beschikking hebben nog maar de helft hiervan, dus zo'n 900 kilometer.

3.2.3 Wmo-begeleiding

In onderstaande tabel staat een overzicht van de output Wmo-begeleiding van iedere gemeente. Goirle scoort gemiddeld in vergelijking met de andere gemeenten, maar nooit het hoogst of het laagst. Er ontbreken wat gegevens, met name van Gilze en Rijen en Dongen. Zij waren niet in staat alle gegevens aan te leveren. Daarom is nog een aanvullende tabel uit de regio Hart van Brabant aan dit hoofdstuk toegevoegd. Deze cijfers komen niet helemaal overeen met de gegevens die de gemeenten zelf verstrekken. Dit heeft te maken met pgb, maatwerkcontracten, etc. Deze tabel geeft inzicht op welk resultaatgebied wij meer geld uitgeven dan de andere gemeenten.

	Goirle	Dongen	Gilze en Rijen	Oisterwijk	Lisse	Gemiddelde
<i>Aantal cliënten totaal</i>	406*	-	353	533	439	376
<i>Kosten per cliënt per jaar</i>	€5682,27 ↓	€ 4.873,10	€ 6.497,16	€ 3.785,14	€ 5.323,53	€ 5.994,35
<i>Kosten per inwoner per jaar</i>	€96,20 ↑	€ 85,45	-	€ 62,07	€ 101,52	€ 86,31
<i>Begeleiding Wmo kosten totaal</i>	€2.307.000 ↑	€ 2.263.000	-	€ 2.017.477	€ 2.336.590	€ 2.231.017
<i>Begeleiding Wmo zin kosten</i>	€1.936.000 ↓	€ 1.920.000	€ 1.955.644	€ 1.724.136	€ 2.185.850	€ 1.944.326
<i>Begeleiding Wmo pgb kosten</i>	€ 371.000 ↑	€ 343.000	-	€ 293.341	€ 150.740	€ 289.520

*Na ontvangst van de monitor uit de regio bleek dat we meer unieke cliënten hebben dan gedacht

	Goirle	Dongen	Gilze en Rijen	Oisterwijk	Gemiddelde
<i>Resultaatgebied</i>					
1a	€ 41.502 ↓	€ 85.043	€ 74.593	€ 100.989	€ 75.532
2a	€ 20.195 ↓	€ 17.292	€ 57.219	€ 32.356	€ 31.766
2b	€ 63.454 ↓	€ 36.170	€ 121.022	€ 83.428	€ 76.018
3a	€ 481.923 ↓	€ 472.026	€ 554.279	€ 461.791	€ 492.504
3b	€ 557.533 ↓	€ 670.660	€ 595.454	€ 587.795	€ 602.861
4a	€ 286.453 ↑	€ 329.097	€ 327.036	€ 192.756	€ 283.836
4b	€ 28.795 ↑	€ 2.301		€ 20.021	€ 12.779
4c	€ 49.293 ↑	€ 2.911	€ 27.619	€ 32.897	€ 28.180
5a	€ 42.327 ↓	€ 72.598	€ 54.133	€ 121.645	€ 72.676
5b	€ 19.417 ↓	€ 17.534	€ 48.923	€ 28.969	€ 28.711
6a	€ 101.068 ↑	€ 91.218	€ 56.733	€ 43.977	€ 73.249
6b	€ 12.275 ↓	€ 15.697	€ 13.367	€ 9.704	€ 12.761
e1	€ 31.055 ↑	€ 27.907	€ 20.653	€ 7.412	€ 21.757
e2	€ 3.017 ↓	€ 6.690	€ 2.486	€ 398	€ 3.148
<i>Totaal</i>	€ 1.738.308 ↓	€ 1.847.145	€ 1.953.517	€ 1.724.136	€ 1.815.776
<i>Per inwoner</i>	€ 72,49 ↑	€ 69,75	€ 73,56	€ 53,05	€ 67,21

*1b huishoudelijke ondersteuning is niet meegenomen in deze tabel

** in de bijlage een uitgebreide beschrijving van de resultaatgebieden

Van de vergeleken gemeenten geeft Goirle het minst uit aan begeleiding bij het voeren van het huishouden (1a). Dit heeft twee oorzaken. Enerzijds geven wij in plaats van begeleiding bij het huishouden vaker huishoudelijke ondersteuning (1b, huishoudelijke ondersteuning) af mét begeleiding. We vragen aanbieders om de inwoner te laten meewerken. Deze vorm van ondersteuning is goedkoper. We evalueren dan tijdig of structurele inzet van ondersteuning nodig blijft of dat begeleiding nodig is.

Op het gebied van ondersteuning bij financiën en administratie (2a en 2b) geeft Goirle ook wat minder uit. We verwijzen mensen hiervoor naar de formulierenbrigade of proberen in het netwerk te kijken. Daarnaast wordt er ook regelmatig bewindvoering of mentorschap geadviseerd. De kosten voor bewindvoering zijn in Goirle nog steeds niet uitzonderlijk hoog (zie hoofdstuk participatiewet). Om de kosten verder te drukken zouden we nog vaker kunnen verwijzen naar het voorliggend veld, wanneer mensen ondersteuning nodig hebben bij hun financiën. Voorwaarde hiervoor is wel dat het voorliggend veld, dus het Dorpsteam, hier voldoende voorzieningen voor heeft.

Bij 'regie op eigen leven' (3) en 'gezin en huiselijke relaties' (5) zijn er geen bijzonderheden. Met de komst van het Dorpsteam zal er vaker verwezen worden naar voorliggende voorzieningen. Bijvoorbeeld laagdrempelige ondersteuning bij huiselijke relaties. De verwachting is dat de kosten nog verder dalen.

De gemeente Goirle geeft meer uit op dagbestedingsvormen, met name op arbeidsmatige dagbesteding en begeleiding naar vrijwilligerswerk. Dit kan verschillende redenen hebben. Enerzijds omdat er vanuit de participatiewet onvoldoende voorzieningen zijn of geboden worden om mensen te ondersteunen bij re-integratie. Anderzijds kan het ook zijn dat er onvoldoende naar het voorliggend veld verwezen wordt. Daarnaast kan het ook zijn dat wij vaker inwoners naar dagbesteding verwijzen om later makkelijker de stap naar werk te zetten.

Goirle geeft ook meer uit op de begeleiding bij sociale relaties. Dit wordt door professionele begeleiding uitgevoerd. Het is mogelijk dat in de andere gemeenten meer naar het voorliggende veld wordt verwezen voor deze ondersteuning.

Gemeente Oisterwijk

De gemeente Oisterwijk heeft geprobeerd te besparen op Wmo-begeleiding, zoals beschreven in het Strijdplan van Oisterwijk. Ze hebben geprobeerd alle lichte ondersteuning af te schalen naar het voorliggend veld. Ze kwamen tot de conclusie dat het verder afschalen van zorg zal leiden tot excessen en pieken en dalen voor de inwoner. Dit is niet het gewenste effect. De besparing is daarom niet gerealiseerd en de kosten zijn juist gestegen ten opzichte van het vorige jaar. De kosten voor Wmo-begeleiding waren in Oisterwijk in 2021 wel lager dan in Goirle. Dit is heel opvallend omdat Oisterwijk meer cliënten heeft voor Wmo-begeleiding én omdat het inwoneraantal vele malen hoger ligt. Als we een uitstap maken naar het voorliggend veld, geeft Oisterwijk relatief gezien iets meer uit aan voorliggende voorzieningen, maar de vergelijking is lastig te maken.

Gilze en Rijen

Gilze en Rijen geeft gemiddeld het meest per inwoner uit aan Wmo-begeleiding. Opvallend is dat zij veel minder uitgeven op resultaatgebied 6a dan Goirle. Zij geven daarentegen wel weer meer uit aan resultaatgebied 5a.

Dongen

De gemeente Dongen geeft relatief minder uit aan Wmo-begeleiding dan Goirle. Zij geven na Goirle wel het meeste uit aan pgb. Dongen geeft veel geld uit aan resultaatgebied 3b en 4a, maar weer heel weinig aan 4b en 4c. Omdat we te weinig gegevens uit Dongen hebben ontvangen over participatie, kunnen we geen vergelijking maken of Dongen bijvoorbeeld meer uitgeeft op re-integratie, in plaats van op Wmo dagbesteding.

Lisse

Lisse heeft relatief hoge uitgaven aan Wmo-begeleiding. Zij geven in hun jaarstukken aan dat het aantal aanvragen in 2021 met 38% is gestegen ten opzichte van het vorige jaar. Lisse hanteert ongeveer dezelfde resultaatgebieden voor Wmo-begeleiding als Goirle namelijk: ondersteunen bij en opbouwen van sociaal netwerk inwoner, de thuisadministratie, bij arbeidsparticipatie/dagbesteding, bij zelfzorg en bij mantelzorg. Lisse werkt met 4 gemeenten samen waarmee ze een integrale toegang hebben genaamd voor ieder1.

3.3 Wat valt op?

- Met de overgang naar taakgericht indiceren kunnen we beter sturen, dan op basis van het resultaatgericht indiceren.
- We kunnen de uurtarieven van Oisterwijk en Goirle niet bepalen of vergelijken met andere gemeenten, omdat bij het resultaatgericht indiceren het uurtarief per indicatie wisselt.
- Goirle heeft het laagste percentage inwoners met huishoudelijke hulp, maar niet de laagste totale kosten. Dit betekent dat Goirle gemiddeld meer uitgeeft per cliënt, zo'n € 150 per cliënt per jaar, omdat we de inwoner in het verleden in hogere intensiteiten inschaalden.
- Goirle heeft na Oisterwijk het hoogste percentage 65-plussers. Naarmate inwoners ouder worden, wordt de zorgbehoefte groter. De levensverwachting in Goirle is met 83,1 jaar hoger dan het gemiddelde van de vergelijkingsgemeenten (82,7). Er zijn weinig ouderen van 80+ met

recht op ondersteuning vanuit de Wmo die géén huishoudelijke hulp hebben. Dat betekent dat wij gemiddeld een half jaar langer kosten maken, dan de vergelijkingsgemeenten.

- De gemeente Goirle geeft aan iedere ‘voorziening’ meer dan gemiddeld uit.
- De gemeente Oisterwijk heeft het laagste percentage inwoners met een scootmobiel, terwijl zij wel het hoogste percentage 65-plussers hebben. Het gemiddeld besteedbaar inkomen ligt in Oisterwijk wel wat hoger, maar de mediaan weer niet. Het lijkt erop dat zij strenger zijn bij het indiceren van een scootmobiel of dat inwoners vaker zelf een scootmobiel kopen.
- De gemeente Oisterwijk geeft wel veel geld uit aan individuele vervoersvoorzieningen, maar verstrekt maar weinig scootmobielen. Zij geven meer geld uit aan (elektrische) driewiel fietsen.
- Goirle heeft relatief veel rolstoelen actief in gebruik.
- Goirle heeft relatief veel scootmobielen actief in gebruik.
- Lisse geeft veel minder uit op regiovervoer. De oorzaak hiervan is onbekend.
- Regiovervoer besteden we regionaal aan. Daarom hebben we als Goirle individueel minder invloed op de regels voor regiovervoer.
- De gemeente Goirle geeft veel uit aan resultaatgebied 6a: het netwerk is versterkt.
- Goirle geeft meer uit aan dagbesteding, met name begeleiding naar vrijwilligerswerk en arbeidsmatige dagbesteding.
- Goirle heeft de meeste persoonsgebonden budgetten. Uit onderzoek in fase 1a blijkt dat we veel indicaties hebben die in de vorm van een informeel pgb gefinancierd worden. De vraag is of dit écht nodig is of dat we van het netwerk mogen verwachten dat ze deze ondersteuning bieden, zonder daarvoor (financieel) gecompenseerd te worden.
- Het wisselt per gemeente aan welk resultaatgebied er meer uitgegeven wordt. Dit lijkt niet te maken te hebben met de demografie per gemeente. Mogelijk is het antwoord te vinden in de werkafspraken.

3.4 Aanbevelingen

- Een groter appel doen op de eigen financiële kracht cliënten. Wanneer een inwoner een melding maakt voor huishoudelijke hulp, de financiële eigen kracht meenemen in het onderzoek naar de benodigde ondersteuning in het kader van de Wmo.
- Aantal uur huishoudelijke hulp per inwoner verlagen.
- Cliënten wijzen op informeel pgb voor huishoudelijke hulp. Wanneer een inwoner niemand in het netwerk heeft die kosteloos ondersteuning wil bieden, kunnen we de mogelijkheid bespreken voor informeel pgb. Het tarief voor een informeel pgb is 50% van het professionele tarief. Hiermee gaan de kosten per cliënt omlaag.

- Een uitgebreide folder maken met algemeen gebruikelijke huishoudelijke voorzieningen, mogelijkheden voor ondersteuning bij bijvoorbeeld boodschappen en tips voor training door bijvoorbeeld een ergotherapeut.
- De norm is: maximaal 20% van de scootmobielverstrekkingen is extra-geveerd. Wordt of is dit aantal hoger, moet er met de leverancier gesproken worden of de definitie van een standaard scootmobiel wel goed is. Een standaard scootmobiel is € 15 per maand goedkoper voor de gemeente dan een extra geveerde.
- Inwoners met een scootmobiel komen niet zomaar in aanmerking voor regiovervoer. De keren dat zij wel regiovervoer nodig hebben kunnen zij tegen het reguliere tarief reizen of gebruik maken van ANWB Automaatje. Maatwerk is uiteraard altijd mogelijk.
- Nader onderzoek wijst uit dat er 42 scootmobielen van de gemeente Goirle in de Guldenakker en Berkenrode staan. Deze scootmobielen kosten de gemeente tussen de € 30.000 en € 40.000 per jaar. Wanneer er een algemene voorziening, bijvoorbeeld een scootmobielpool, komt kost dit € 4.000 tot € 5.000 per jaar.
- Inwoners mogen geen sociaal begeleider meer meenemen in het regiovervoer tegen het Wmo-tarief.
- Het maken van sociale contacten is iets wat in de sociale basisstructuur verankerd kan worden. Dus door vrijwilligers, familie, vrienden, burens, etc. Er kan steviger ingezet worden op bemiddeling in het netwerk, het stimuleren van burgerinitiatieven om inwoners elkaar te laten ontmoeten of op bijvoorbeeld maatschappelijk werk.
- Onderzoeken of subsidies voor burgerinitiatieven op de juiste plek terecht komen, zodat deze bijdragen aan het minder inzetten van professionele zorg.

4. Jeugdwet⁴

In de rapportage fase 1a waren voor jeugdhulp de definitieve uitgaven 2021 nog niet bekend. Daarom is in die rapportage gerekend met gemiddeld beschikte kosten. Inmiddels hebben we vanuit de regio de daadwerkelijke kosten in een overzicht ontvangen. In deze rapportage werken we met de definitieve cijfers die we vanuit de regio ontvingen, omdat we hiermee beter inzicht kunnen geven in waar precies de grootste uitgaven zitten.

Voor dit onderzoek zijn collega's benaderd uit de gemeenten waarmee wordt vergeleken. Niet alle cijfers zijn boven tafel gekomen, waardoor niet op alle punten een volledige vergelijking kan worden gemaakt.

4.1 Beleid Goirle

Het beleid voor jeugdhulp is vastgelegd in een verordening jeugdhulp, (nadere) beleidsregels jeugdhulp en in een besluit jeugdhulp. De verordening en de beleidsregels Jeugdhulp van de gemeente Goirle zijn het laatst geactualiseerd in 2021. Het besluit maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Goirle is in 2022 vastgesteld. De gemeenten waarmee wordt vergeleken hebben ook allemaal een verordening jeugdhulp en beleidsregels jeugdhulp. In de documenten zijn weinig verschillen te vinden. De verschillen die er zijn, zijn op detailniveau en betreffen met name de uitgebreidheid waarmee de processen rondom aanvragen zijn beschreven. Daarnaast is er een verschil te benoemen wanneer het gaat om het formeel pgb. De gemeente Oisterwijk hanteert hiervoor 75% van het zorg in natura (zin) tarief, terwijl de andere gemeenten 90% van het zin tarief hanteren.

4.1.1 Regionale inkoop

De gemeenten Goirle, Dongen, Gilze en Rijen en Oisterwijk liggen in de regio Hart van Brabant. Binnen de regio werken deze gemeenten intensief samen op het gebied van jeugdhulp. Zo is er een gezamenlijke inkoop voor de zorg in natura (zin). Dit betekent dat binnen de regio met verschillende jeugdhulpaanbieders contracten zijn gesloten. Wanneer inwoners een verwijzing naar jeugdhulp krijgen, komen zij bij een van de gecontracteerde jeugdhulpaanbieders terecht.

Via de inkoop zijn de uitgaven op Jeugd beïnvloedbaar. Momenteel loopt er een aanbestedingstraject voor een nieuwe inkoop van jeugdhulp in de regio Hart van Brabant. Dit betekent dat er per 1 januari 2023 nieuwe contracten worden gesloten met jeugdhulpaanbieders.⁵

4.1.2 Poh ggz jeugd

De praktijkondersteuner huisarts (poh) ggz jeugd ondersteunt de huisarts bij de behandeling van jeugdigen met psychische klachten. Een poh ggz inventariseert en analyseert wat er bij een jeugdige speelt en bespreekt samen met hen de mogelijke vervolgstappen. Sommige jeugdigen zijn al geholpen met een paar gesprekken bij de praktijkondersteuner. De inzet van een poh ggz jeugd kan een verwijzing naar een maatwerkvoorziening op basis van de Jeugdwet voorkomen. Dit levert een kostenbesparing op voor de gemeente en de jeugdige is eerder geholpen.

4.2 Afwijkingen ten opzichte van andere gemeenten

4.2.1 Verwijzers

Verwijzingen naar jeugdhulp kunnen lopen via de toegang van de gemeente, het medisch domein of via de rechter (dit zijn de verwijzingen door gecertificeerde instellingen). In onderstaande tabel is het percentage verwijzingen naar jeugdhulp per verwijzer aangegeven.

⁴ De uitvoering van de Jeugdwet valt onder taakveld Maatwerkdienstverlening 18-.

⁵ Uitgebreide informatie hierover is te vinden op de website Zorg in regio Hart van Brabant: <https://www.zorginregiohartvanbrabant.nl/>

Verwijzer	Goirle	Dongen	Gilze en Rijen	Oisterwijk	Lisse
Gemeente	34%	24%	33%	29%	33%
Medisch domein	57%	69%	59%	62%	42%
GI	7%	5%	7%	8%	11%
Overige	3%	1%	1%	1%	14%

* Een categorie Overige komt tot stand door vervuiling in de systemen.

Bij de gemeenten in de regio HvB zien we dat de percentages per verwijzer ongeveer gelijk zijn. In Goirle hebben we ten opzichte van de andere gemeenten in de regio 2 tot 12 procent minder verwijzingen via het medisch domein dan de andere gemeenten. Alleen in Lisse zien we dat het percentage verwijzingen vanuit het medisch domein 12 procent lager is dan in Goirle. Tegelijkertijd zijn er in Lisse aanmerkelijk meer verwijzingen via de gecertificeerde instellingen (GI), dan in alle gemeenten in de regio. Het percentage verwijzingen dat via de gemeente loopt is in Goirle 1 tot 10 procent hoger dan bij alle andere gemeenten.

Om aan deze cijfers daadwerkelijk conclusies te kunnen verbinden, moet er verder onderzoek gedaan naar de indicaties die door de verschillende verwijzers worden gegeven. Naar welke vormen van jeugdhulp verwijst de gemeente en naar welke vormen van jeugdhulp verwijst het medisch domein? Met deze informatie kan de gemeente gerichter sturen en onderzoeken wat de effectiviteit is van de inzet van een poh ggz jeugd.

Alle gemeenten zetten namelijk in op een poh ggz jeugd om de verwijzingen via het medisch domein omlaag te brengen. De gedachte hierachter is dat de gemeente dan invloed heeft op de verwijzingen en een eventuele kostenbesparing kan realiseren. Tegelijkertijd stoelt dit op de aanname dat het medisch domein verwijst naar dure jeugdhulp.

Tegelijkertijd geven alle gemeenten ook aan dat dit een proces is van een lange adem. Het is zaak om het vertrouwen van huisartsen in de gemeente te vergroten en met een open houding het gesprek over de wederzijdse behoefte aan te gaan. Zo gaf de gemeente Oisterwijk bijvoorbeeld aan dat de huisartsen daar liever niet werken met een poh ggz jeugd. Zij geven er de voorkeur aan dat de gemeente haar toegang versterkt, zodat huisartsen met een goed gevoel hun patiënten naar de gemeente kunnen verwijzen.

Belangrijke kanttekening hierbij is dat niet alleen de huisartsen een aandeel hebben in het terugbrengen van het percentage verwijzingen via het medisch domein. Uit gesprekken komt naar voren dat ook de zorgteams op scholen ouders aanraden om naar de huisarts te gaan om passende hulp te krijgen 'omdat dit sneller is dan via de gemeente'. Relatiebeheer met scholen verdient daarom ook aandacht. Het versterken van de toegang van de gemeente en het voorliggend veld zijn een voorwaarde voor het slagen van de gewenste beweging. Voor de doelgroep jeugd zijn in het voorliggend veld een aantal voorzieningen aanwezig, zoals het jongerenwerk en schoolmaatschappelijk werk, die door hun inzet bijdragen aan een vermindering van aanspraak op voorzieningen op basis van de Jeugdwet. Een uitgebreide uiteenzetting van het voorliggend veld is te vinden in hoofdstuk 7 van dit rapport.

4.2.2 Zorg in Natura (zin)

Vanuit de regio Hart van Brabant hebben we informatie gekregen over de uitgaven van de vergelijkingsgemeenten op het gebied van zorg in natura (zin). Van de gemeente Lisse hebben we een monitor sociaal domein ontvangen waarin de zin cijfers voor jeugdhulp zijn opgenomen.

ZIN	Goirle	Dongen	Gilze en Rijen	Oisterwijk	Lisse*
Arrangementen	€ 2.690.305	€ 3.229.947	€ 3.329.927	€ 2.530.632	€ 1.697.620
GI	€ 588.504	€ 552.807	€ 652.858	€ 622.830	€ 370.361
Landelijk	€ 46.366	€ 298.763	€ 132.653	€ 265.016	€ 39.542
Overige zorgproducten	€ 2.624.793	€ 820.573	€ 1.435.021	€ 1.101.505	€ 2.324.223
Trajecten	€ 27.750	€ 28.627	€ 27.887	€ 29.321	€ 93.414
Totaal	€ 5.977.717	€ 4.930.718	€ 5.578.346	€ 4.549.303	€ 4.525.160
Aantal jeugdigen	5347	5508	5736	6598	4879
Gemiddelde kosten per jeugdige	€ 1.118	€ 895	€ 972	€ 689	€ 927

* De gegevens die we vanuit Lisse hebben gekregen zijn op een andere manier gecategoriseerd dan de gegevens die we vanuit de regio Hart van Brabant hebben ontvangen. Dit was ook in de lijn der verwachting. De gegevens die we vanuit Lisse hebben ontvangen zijn overgezet naar de categorieën zoals die in de regio HvB worden gehanteerd.

Onderstaande tabel geeft per categorie het procentuele aandeel op de uitgaven weer.

ZIN	Goirle	Dongen	Gilze en Rijen	Oisterwijk	Lisse
Arrangementen	45,0%	65,5%	59,7%	55,6%	37,5%
GI	9,8%	11,2%	11,7%	13,7%	8,2%
Landelijk	0,8%	6,1%	2,4%	5,8%	0,9%
Overige zorgproducten	43,9%	16,6%	25,7%	24,2%	51,4%
Trajecten	0,5%	0,6%	0,5%	0,6%	2,1%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Uit bovenstaande tabel blijkt dat Goirle 10 tot 20 procentpunt minder uitgeeft op Arrangementen dan de andere gemeenten in de regio HvB. De laatste jaren heeft Goirle ingezet op het verkorten van dure arrangementen. Hiervan zien we nu de eerste voorzichtige resultaten. Strenger aan de poort zijn levert dus een afvlakking van de kosten op.

De uitgaven op landelijke inkoop zijn voor Goirle lager dan voor de andere gemeenten. Dit varieert wel van 0,1 procentpunt (verschil met Lisse) tot 5,3 procentpunt (verschil met Dongen). Met landelijk bedoelen we de jeugdhulp die door de VNG, namens de gemeenten, is ingekocht. Het betreft een beperkt aantal landelijke aanbieders met een specialistische functie, zoals jeugd GGZ voor doven en slechthorenden, jeugd GGZ voor blinden en slechthorenden en klinische forensische jeugdpsychiatrie. Aangezien het hier hoog specialistische zorg betreft die niet veel voorkomt, willen deze cijfers niet veel zeggen. Het enige wat we uit de cijfers kunnen opmaken is dat er in de gemeente Dongen, Gilze en Rijen en Oisterwijk meer verwezen wordt naar deze specialistische hulp dan in de gemeente Goirle en Lisse. Daarbij leidt één traject minder vanwege de hoge prijs al meteen tot een groot financieel effect. Gezien de aard van deze trajecten zijn de uitgaven niet beïnvloedbaar.

De uitgaven op overige zorgproducten zijn in Goirle 20 tot 30 procentpunt hoger dan bij de andere gemeenten in de regio. Bij overige zorgproducten gaat het om zorg die p*q wordt gedeclareerd. Het gaat om vormen van jeugdhulp zoals crisis, dyslexie trajecten, verblijf en vervoer. Verblijf is een dure vorm van jeugdhulp en Goirle heeft hierop hogere uitgaven dan de vergelijkingsgemeenten. Een verklaring hiervoor is de vestiging van zorgaanbieder Sterk Huis binnen de gemeente. De vormen van verblijf die zij bieden, aan met name tienermoeders, houden deze kosten hoog. Dit is ook terug te zien in de demografische analyse, waaruit een aanwezigheid van meer tienermoeders binnen de gemeente Goirle blijkt. Tegelijkertijd zijn deze uitgaven niet beïnvloedbaar. De gemeente kan de zorgaanbieder niet dwingen om zich ergens ander te vestigen. De uitgaven op verblijf kunnen wel op een andere manier beïnvloed worden, namelijk door actief te sturen op het minder inzetten van deze vorm van jeugdhulp. De vraag is echter wel in hoeverre dit haalbaar is. Er zal altijd een groep jeugdigen blijven die geholpen is met een verblijfsvoorziening. Dit is eventueel haalbaar te maken door meer in te zetten op preventie, bijvoorbeeld door de inzet van intensieve ambulante hulp aan een gezin waardoor een uithuisplaatsing van een jeugdige voorkomen wordt. Daarnaast is met de invoering van het woonplaatsbeginsel binnen de Jeugdwet vanaf 1 januari 2022 een afvlakking van de uitgaven op deze post te zien is.

De uitgaven aan gecertificeerde instellingen en trajecten zijn nagenoeg gelijk bij de verschillende gemeenten.

Wat verder opvalt is dat de totale uitgaven voor jeugdhulp van de gemeente Oisterwijk aanmerkelijk lager zijn dan die van Goirle. Dit is opvallend omdat Oisterwijk wel iets meer inwoners heeft dan Goirle (32.503, ten opzichte van 23.979). De gemiddelde kosten per jeugdige laten hetzelfde beeld zien.

De gemeente Goirle heeft de hoogste gemiddelde kosten per jeugdige. De oorzaak hiervoor is te vinden in de uitgaven op overige zorgproducten. Zoals hierboven benoemd komt dit vooral door de hoge uitgaven van de gemeente Goirle op verblijf en deze uitgaven zijn zeer beperkt beïnvloedbaar.

4.2.3 Persoonsgebonden budget (pgb)

Een pgb is een manier om een voorziening te bekostigen. Inwoners maken aanspraak op een voorziening op basis van de Jeugdwet. De manier waarop deze voorziening geleverd wordt kan door zorg in natura (zin) of door een persoonsgebonden budget (pgb). Onderstaande tabel geeft de uitgaven aan pgb voor het jaar 2021 weer.

	Goirle	Dongen	Gilze en Rijen	Oisterwijk	Lisse
PGB	€ 516.845			€ 232.000	€ 430.728

In de hoogte van de uitgaven aan pgb zijn wel wat verschillen te zien tussen gemeenten, maar geen hele grote verschillen. Tegelijkertijd is het lastig om aan te geven hoe deze verschillen tot stand komen. Waarvoor een pgb wordt gegeven, wordt bij de gemeente niet apart vastgelegd in een systeem. Alle gemeenten hadden moeite om volledige gegevens aan te leveren over het pgb. Alleen voor de relatief lage uitgaven van Oisterwijk (ten opzichte van Goirle) is een mogelijke verklaring te geven. Zoals hierboven benoemd hanteert Oisterwijk een lager pgb tarief, namelijk 75% van het zin tarief. Dit is een van de maatregelen uit het Strijdplan van Oisterwijk. Dit verklaart waarom ze minder uitgeven op pgb. Tegelijkertijd ziet Oisterwijk wel een toename van uitgaven op zin. Dit betekent dat inwoners er minder snel voor kiezen om de voorziening die ze krijgen op basis van de Jeugdwet te laten uitkeren in de vorm van een pgb. In plaats daarvan kiezen ze sneller voor zorg in natura, omdat in dat geval de kosten wel volledig gedekt worden. Het is dus niet met zekerheid te zeggen of deze maatregel op de totale uitgaven aan jeugdhulp een besparing oplevert voor de gemeente Oisterwijk.

4.3 Wat valt op?

- Uit de demografische analyse blijkt dat in Goirle sprake is van een (lichte) groene druk. Dit betekent dat er relatief meer jongeren in de gemeente wonen dan in de vergelijkingsgemeenten. Tegelijkertijd blijkt uit de prognose dat het aandeel jongeren in de gemeente de komende jaren waarschijnlijk zal afnemen.
- De gemeente Goirle heeft relatief meer jongeren in de gemeenten wonen en de kosten per jeugdige zijn hoger. Dat in Goirle relatief meer jongeren wonen is dus niet uitsluitend een oorzaak voor de hogere uitgaven, want ook per jeugdige wordt meer uitgegeven.
- Uit de demografische analyse komt naar voren dat in Goirle relatief veel tienermoeders zijn ten opzichte van de gemeenten waarmee wordt vergeleken. Dit komt waarschijnlijk door de aanwezigheid van Sterk Huis binnen de gemeente.
- De uitgaven op arrangementen zijn in Goirle 10 tot 20 procentpunt lager dan in de andere gemeenten in de regio HvB. Strenger aan de poort zijn, zorgt dus voor een afvlakking van de uitgaven.
- De uitgaven op landelijke inkoop zijn voor Goirle aanmerkelijk lager dan voor de andere gemeenten. Hiervoor is geen eenduidige verklaring te geven.
- De uitgaven op overige zorgproducten zijn in Goirle 20 tot 30 procentpunt hoger dan voor de andere gemeenten in de regio HvB.
- De totale uitgaven jeugdhulp zijn voor de gemeente Goirle hoger dan die van de gemeente Oisterwijk, terwijl Oisterwijk wel meer inwoners heeft dan Goirle. De gemiddelde kosten per jeugdige laten hetzelfde beeld zien.

4.4 Aanbevelingen

- Verbeteren van het onderzoek naar de effecten van de inzet van de poh ggz jeugd. Alle gemeenten die zijn gesproken, zetten hierop in vanuit het idee dat een investering aan de voorkant een besparing oplevert aan de achterkant. Het aandeel van de inzet van de poh op het geheel aan inzet jeugdhulp moet goed in beeld komen om daadwerkelijk iets te kunnen zeggen over de effecten ervan. Hiervoor moeten de resultaten gekwantificeerd worden.
- Onderzoeken per vorm van jeugdhulp door wie deze zorg is ingezet. In Goirle zien we veel uitgaven op verblijf. Het is interessant om te weten wie de verwijzingen naar deze vorm van hulp doet, omdat er dan eventueel invloed op uitgeoefend kan worden. Het is aan te bevelen om dit onderdeel te maken van de monitor jeugdhulp.
- In gesprek gaan met de regio HvB over de manier waarop sturingsinformatie wordt aangeleverd. Dit is essentieel voor een goede monitoring van de jeugdhulp. Om een goed beeld te krijgen bij de inzet op jeugdhulp moeten de gegevens wel helder zijn. Momenteel is dit complex, omdat er zowel regionaal als lokaal wordt geregistreerd en de financiële afhandeling regionaal wordt gedaan.
- De huidige monitor jeugdhulp uitbreiden en regelmatig bespreken. Het is aan te raden een overleg met medewerkers binnen het jeugd domein te beleggen om te bespreken wat er uit de monitoring blijkt. Hoe gaat het met de jeugd in Goirle? Zijn er bepaalde trends zichtbaar en kunnen we daarop inspelen? Dit is een dynamisch proces dat structureel geborgd moet

worden in de werkwijze van de gemeente. Een duidelijke en betrouwbare monitor die frequent, bijvoorbeeld ieder kwartaal, integraal besproken wordt. Om goed te kunnen sturen moet de huidige monitor verder ontwikkeld worden.

- Inzetten op relatiebeheer met de professionals uit het medisch domein. Voor alle gemeenten waarmee is vergeleken, geldt dat de verwijzingen vanuit het meest komen vanuit het medisch domein. Het heeft de voorkeur om meer verwijzingen via de gemeente te laten verlopen omdat in dat geval ook de kosten beïnvloedbaar zijn. Daarbij sluit dit aan bij de uitgangspunten van het beleid: normaliseren en zo veel mogelijk voorliggend oplossen. Hier moet op ingezet worden door de maatschappelijke partners mee te nemen in deze uitgangspunten.
- Duurzaam en effectief beleggen van de beleidsmatige taken voortvloeiend uit de Jeugdwet bij een medewerker binnen de organisatie. Dit is nodig om een aanspreekpunt binnen de gemeente te hebben voor het relatiebeheer met verschillende maatschappelijke partners en de contacten in de regio Hart van Brabant te onderhouden. Een goede samenwerking staat of valt met wederzijds vertrouwen en dit vraagt een investering in de relatie. Het creëren van vertrouwen is een langdurig proces waarin stabiliteit van belang is.
- In gesprek gaan met de regio over het contractmanagement. De regio HvB voert dit uit voor de gemeente Goirle, maar een structurele terugkoppeling naar de gemeente is er niet. Om grip te hebben op de inzet van jeugdhulp is het van belang om goed op de hoogte te zijn van de inhoud van de gesprekken die contractmanagers voeren met jeugdhulpaanbieders.

5. Participatiewet⁶

In dit hoofdstuk vergelijken wij de uitvoering van de Participatiewet, denk hierbij aan uitkeringen, bijzondere bijstand en re-integratie met vier andere gemeenten. In de vergelijking kijken we naar de manier waarop de gemeenten invulling aan de wettelijke taak geven en de verschillen in beleid en aantallen lichten we toe. In fase 1a is uiteengezet wat we in Goirle uitgeven aan de Participatiewet en welke aantallen daarbij horen, dit is de basis voor de vergelijking die in dit hoofdstuk plaatsvindt.

5.1 Beleid Goirle

Het lokale participatie beleid van de gemeente Goirle is vastgelegd in de nota 'Meedoen makkelijker maken 2020 – 2023'. De regels voor de uitvoering hiervan zijn vastgelegd in de Verzamelverordening Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2022 en worden in de regio Midden-Brabant opgesteld. De gemeenten Goirle, Dongen, Gilze en Rijen en Oisterwijk zijn aangesloten bij de regio Midden-Brabant, daarom zijn er geen verschillen te vinden tussen deze verordeningen. De gemeente Lisse ligt in een andere regio en er zijn geen opvallende afwijkingen.

5.1.1 Uitkering

Het college is verantwoordelijk voor de ondersteuning bij arbeidsinschakeling, verlening van bijstand en het ontwikkelen van beleid voor het verrichten van een tegenprestatie door inwoners met een bijstandsuitkering.

Een inwoner heeft recht op bijstand als hij aan een aantal voorwaarden voldoet. Een van de voorwaarden zijn dat het (gezamenlijk) inkomen lager moet zijn dan het sociaal minimum en er geen vermogen is.

5.1.2 Bijzondere bijstand

De individuele bijzondere bijstand is een vorm van bijstand die de gemeente moet verstrekken als de aanvrager aan de wettelijke criteria voldoet. Het college heeft beleidsvrijheid in het vastleggen van de inkomensgrens en de vermogensgrens. De gemeente Goirle hanteert een inkomensgrens van 120% van het sociaal minimum waar inwoners onder moeten zitten en een vermogensgrens van € 13.010 voor een gezamenlijk huishouden of € 6.505 voor een alleenstaande (norm bedragen 1 juli 2022). Aanvullend op bijzondere bijstand heeft de gemeente Goirle minimaregelingen. Deze zijn boven wettelijk en staan in de Nota meedoen makkelijker maken benoemd.

5.1.3 Re-integratie

De gemeente is volgens de wet verantwoordelijk voor het aanbieden van re-integratieondersteuning aan uitkeringsgerechtigden en niet uitkeringsgerechtigde werkzoekenden. In de omvang en vormgeving van dit aanbod heeft een gemeente beleidsvrijheid. Dit betekent dat iedere gemeente andere keuzes kan maken bij de uitvoering van de wet.

De gemeente Goirle heeft met alle inwoners die een uitkering voor levensonderhoud aanvragen of ontvangen voor aanvang van de uitkering een gesprek en een vervolgesprek over de leefomstandigheden. Doel van die gesprekken is om na te gaan wat de re-integratiemogelijkheden zijn. Het uitgangspunt hierbij is dat iemand die een uitkering ontvangt een bijdrage naar vermogen levert. Dit is dus maatwerk.

Een gemeente ontvangt middelen om mensen uit de bijstandsregelingen te begeleiden naar werk. Een gemeente ontvangt ook middelen voor mensen met een indicatie voor een sociale werkvoorziening (SW). Samen wordt dit het participatiebudget genoemd. Het deel wat de gemeente krijgt voor mensen met een SW-indicatie is ervoor om deze mensen te kunnen laten werken. Deze kosten worden volledig vergoed door het Rijk en moeten daar ook voor worden gebruikt. Dit geld gaat daarom één op één

⁶ De uitvoering van de Participatiewet valt onder taakveld inkomensregelingen.

door naar de Diamant-groep. Deze doorbetaling is volgens, in overeenstemming met de afspraak binnen de gemeenschappelijke regeling Diamant-groep. De Diamant-groep is ons ontwikkel- en werkbedrijf (voorheen sociale werkvoorziening). Het deel wat overblijft is om de mensen die onder de Participatiewet vallen, die geen SW-indicatie hebben, te begeleiden naar werk. Dit noemen we in dit onderzoek het re-integratiebudget.

In de gemeente Goirle maken we gebruik van een aantal re-integratievoorzieningen zoals de samenwerking het werkgeversservicepunt (WSP), een jongerenregisseur (vanaf 2023 voor min 12 uur per week), de Diamant-groep en het Leerwerkloket. Waar nodig zetten we re-integratievoorzieningen in op casusniveau. Vanaf 2023 stoppen we in Goirle met het DVO met Tilburg en komt er een jongerenregisseur in dienst voor minimaal 24 uur voor Goirle en Hilvarenbeek. Deze uitbreiding kost Goirle niet meer geld.

De gemeente Goirle heeft een gemeenschappelijke regeling met de Diamant-groep. Een van de kosten die drukken op het re-integratiebudget zijn de begeleidingskosten aan de Diamant-groep voor de tijdelijke participatiebanen en beschut werk. Het idee met de invoering van de Participatiewet was dat voor bijstandsgerechtigden met een tijdelijke participatiebaan een baan gecreëerd zou worden bij een 'reguliere' werkgever, maar in de praktijk zien we dat het niet altijd zo werkt. Dit leidt voor de gemeente tot structurele kosten, namelijk de begeleidingsvergoeding aan de Diamant-groep. We kiezen ervoor om deze mensen aan het werk te houden, omdat de verwachting is dat de kosten op de lange termijn lager zijn voor de gemeente als deze mensen aan het werk blijven. De begeleidingskosten voor structurele banen bij de Diamant-groep drukken wel op het re-integratiebudget, waardoor we dit minder flexibel kunnen inzetten.

5.2 Afwijkingen ten opzichte van andere gemeenten

In onderstaande tabel staat een overzicht van het buigbudget⁷ per gemeente, gespecificeerd in uitgaven en inkomsten, het resultaat (overschot of tekortkomt voor rekening van de gemeente), het gemiddelde aantal uitkeringen per gemeente en het percentage bijstandsgerechtigden op het totaal aantal inwoners. In deze tabel passen we geen kleuren toe, omdat het Rijk het buigbudget per gemeente niets zegt over de prestaties in 2021.

	Goirle	Dongen	Gilze en Rijen	Oisterwijk	Lisse
<i>Buigbudget ontvangen van het Rijk (inkomsten)</i>	€ 4.382.000	€ 4.665.065	€ 6.639.919	€ 5.118.300	€ 5.118.300
<i>Buigbudget uitgaven</i>	€ 4.593.000	€ 4.947.746	€ 6.143.228	€ 4.649.000	€ 4.649.000
<i>Resultaat buigbudget</i>	€ -221.000	€ -282.681	€ 496.691	€ 468.418	€ 468.418
<i>Gemiddeld aantal uitkeringen</i>	292	344	392	302	302
<i>Percentage bijstandsgerechtigden van het totaal aantal inwoners</i>	1,22%	1,33%	1,47%	0,93%	0,93%

De bovenstaande tabel geeft een beeld van de aantallen en financiën van de gemeenten. Een financiële vergelijking op basis van het buigbudget is niet te maken. Het buigbudget is door het

⁷ Buigbudget: gemeenten ontvangen jaarlijks een budget van het Rijk om de uitkeringen mee te kunnen betalen.

ministerie van SZW voor gemeenten tot 40.000 inwoners gebaseerd op een objectief verdeelmodel en historische uitkeringslasten. Het model berekent de objectieve kans dat een huishouden afhankelijk is van een bijstandsuitkering, daarnaast hanteert het model de historische uitkeringslasten. Het buigbudget gaat uit van de cijfers van 2 jaar geleden, dit betekent dat de cijfers uit 2021 zijn gebaseerd op 2019. Dit maakt een vergelijking tussen de gemeenten erg lastig.

De gemeente Goirle en Dongen hebben een negatief resultaat op het buigbudget en de andere gemeenten houden hierop over. Er zijn verschillende indicatoren die het Rijk toepast voor het buigbudget. Hierdoor ontstaat een tekort of overschot op het budget, het kan zijn dat een gemeente meer heeft ingezet op re-integratie, in het verleden een hogere uitkeringslast had, een fluctuerende instroom had.

5.2.2 Bijzondere bijstand

In de vergelijking is aan iedere gemeente gevraagd, de hoogste kosten te benoemen. Hiervoor is gekozen, omdat iedere gemeente een eigen systematiek heeft opgebouwd en vergelijken op detailniveau niet mogelijk is. De kosten bijzondere bijstand voor bewindvoering en inrichting zijn bij iedere gemeente het hoogst.

Onderstaande tabel geeft de uitgaven bijzondere bijstand bewindvoering en inrichting weer.

	Goirle	Dongen	Gilze en Rijen	Oisterwijk	Lisse
<i>Bewindvoering</i>	€ 133.316		€ 224.939	€ 151.545	€ 56.310
<i>Bedrag per inwoner</i>	€ 5,55		€ 8,47	€ 4,66	€ 2,44
<i>Kosten voor inrichting</i>	€ 28.081		€ 134.082	€ 149.444	€ 80.220
<i>Bedrag per inwoner</i>	€ 0,50		€ 5,05	€ 4,60	€ 3,49

De kosten voor bewindvoering (46,6% van het totaal) en inrichting (9,8% van het totaal) zijn voor de gemeente Goirle de hoogste kosten in bijzondere bijstand.

De gemeente Goirle geeft per inwoner € 6,05 uit voor bijzondere bijstandskosten bewindvoering en inrichting en staat hiermee bijna onderaan. De gemeente Lisse heeft de laagste kosten per inwoner.

Gemeente Gilze en Rijen

De uitgaven bijzondere bijstand voor bewindvoering zijn in de gemeente Gilze en Rijen het hoogst. Ondanks dat de gemeente Gilze en Rijen een inkomensgrens van 110% van de geldende bijstandsnorm toepast. Een mogelijke verklaring voor de hogere uitgaven van de gemeente Gilze en Rijen is dat zij ruimhartiger toekennen én zij ook procentueel meer huishoudens hebben die een inkomen hebben tot 120% van het sociaal minimum (6,3% t.o.v. 5,5%, zie demografische analyse).

Gemeente Oisterwijk

De norm voor de bijzondere bijstand is in Oisterwijk 120% van geldende bijstandsnorm, net zoals in de gemeente Goirle. In de gemeente Oisterwijk geven ze net iets minder uit aan kosten bewindvoering, maar wel meer aan kosten voor inrichting. Dit suggereert dat ze in de gemeente Oisterwijk ruimhartiger bijzondere bijstand voor inrichtingskosten toekennen dan in de gemeente Goirle.

Gemeente Lisse

De gemeente Lisse heeft een eigen budgetbeheerder in dienst, hierdoor zijn de kosten voor bewindvoering laag. De gemeente Goirle werkt samen met de kredietbank, inwoners kunnen via deze instelling gebruik maken van budgetbeheer. Het voordeel van een eigen (of in een samenwerkingsverband) budgetbeheerder in dienst hebben, is dat je dichter bij de inwoner en uitvoering staat waardoor je een inwoner eerder in beeld hebt. De inrichtingskosten van de gemeente Goirle zijn lager dan gemeente Lisse. Dit komt waarschijnlijk omdat de gemeente Lisse de kosten voor

inrichting aan de inwoner beschikbaar stelt zonder lening. De gemeente Goirle verstrekt inrichtingskosten als lening aan haar inwoners. Dit is mogelijk een oorzaak van het verschil.

5.2.3 Re-integratie

Het re-integratiebudget stelt het Rijk jaarlijks vast en de gemeente Goirle heeft € 283.000 voor re-integratie ingezet.

Onderstaande tabel laat per gemeente de totale re-integratie uitgaven zien, het aantal sociale werkvoorziening (SW) indicaties, tijdelijke participatiebanen, het aantal beschutte werkplekken en de taakstelling⁸ die het Rijk heeft opgelegd.

	Goirle	Dongen	Gilze en Rijen	Oisterwijk	Lisse
<i>Uitgaven re-integratie (zonder kosten SW-indicaties)</i>	€ 283.000	-	€ 610.000	€ 478.522	€ 677.633
<i>Aantal SW-indicaties</i>	93	60	67	154	
<i>Aantal tijdelijke participatiebaan</i>	27	8	4	31	-
<i>Aantal beschut werk (fte)</i>	6,7	5,3	5,2	5	-
<i>Taakstelling beschut werk</i>	10	7	7	13	8

In de tabel is te zien dat het aantal SW-indicaties, het aantal tijdelijke participatiebanen en de taakstelling beschut werk hoog zijn in de gemeente Goirle ten opzichte van de andere gemeenten. Dit komt omdat in de gemeenschappelijke regeling de afspraak gemaakt is voor iedere drie SMW'er die uitstroomt, stroom één tijdelijke participatiebaan in. De begeleidingskosten voor mensen met een tijdelijke participatiebaan en beschut werk zijn hoog. Het is dus logisch dat de gemeente Goirle meer uitgeeft aan deze doelgroep dan de vergelijkingsgemeenten. Dit betekent dat er een kleiner deel van het budget overblijft voor de doelgroep die niet onder een van deze twee regelingen valt.

Gemeente Dongen

Er is geen gesprek geweest met de gemeente Dongen en ook zijn geen financiële gegevens aangeleverd waardoor we de vergelijking met deze gemeente niet kunnen maken. Wel weten we dat, net zoals de gemeente Goirle, de gemeente Dongen aangesloten is bij de Diamant-groep.

Gemeente Gilze en Rijen

De gemeente Gilze en Rijen hanteert hetzelfde uitgangspunt in hun re-integratiebeleid als de gemeente Goirle. Met iedere bijstandsgerechtigde wordt gekeken wat de re-integratiemogelijkheden zijn en eenieder levert een bijdrage naar vermogen. Werk wordt gezien als de beste zorg.

Net als Goirle heeft de gemeente Gilze en Rijen een gemeenschappelijke regeling met de Diamant-groep, werken ze samen met het WSP, zetten zij maatwerk in en zijn ze aangesloten bij het Leerwerkloket. Buiten deze re-integratievoorzieningen beschikt de gemeente Gilze en Rijen nog over andere voorzieningen, zoals de lokale groeituin, het traject Talent2work en Workin voor jobcarving en jobcoaching. De groeituin is een activeringstraject waar bijstandsgerechtigden naartoe kunnen en onderzoek toont aan dat de dit een indirecte bijdrage levert aan de uitstroom van de uitkering. Talent2Work is een project waarin de gemeente, werkgevers en werkzoekenden samenwerken om zoveel mogelijk mensen met een uitkering te laten uitstromen naar werk. Workin voor jobcarving, dit is een baan creëren voor mensen met een beperking.

⁸ Taakstelling: De taakstelling is het aantal beschutte werkplekken dat een gemeente in dat jaar moet inrichten wat opgelegd is door het Rijk.

Daarnaast is een jongerenregisseur fulltime actief in de gemeente.

In vergelijking met de gemeente Goirle heeft de gemeente Gilze en Rijen een breed aanbod aan re-integratievoorzieningen, wordt een ruim budget ingezet op het re-integreren van bijstandsgerechtigden en jongerenregisseur.

De gemeente Gilze en Rijen monitort de uitvoering van de re-integratie ieder kwartaal. Hiermee bewaken zij de voortgang van effecten en spelen in op ontwikkelingen die zij in de monitor constateren. De monitor bespreken zij met de medewerkers in de uitvoering en de beleidsmedewerkers. Dit levert hun op dat iedereen op de hoogte is van de doelstellingen, of ingezette activiteiten effect hebben en kunnen waar nodig inzetten op bepaalde trends. In de gemeente Goirle zijn we in het beginstadium met het ontwikkelen van een monitor. De eerste resultaten zijn gedeeld aan de gemeenteraad. Om dit verder te bouwen is specialistische kennis nodig.

Gemeente Oisterwijk

De gemeente Oisterwijk hanteert hetzelfde uitgangspunt in hun re-integratiebeleid als de gemeente Goirle. Iedere uitkeringsgerechtigde levert een bijdrage naar vermogen en krijgt periodiek een gesprek met een consultant. De bijstandsgerechtigden zijn dus in beeld.

De gemeente Oisterwijk is aangesloten bij het sociaal werkbedrijf WSD. Zij werken op dezelfde manier samen met de WSD als wij met de Diamant-groep. De gemeente Oisterwijk heeft net zoals de gemeente Goirle ook een jongerenregisseur (8 uur, vanaf 2023 voor Goirle en Hilvarenbeek samen voor 24 uur) in dienst, is aangesloten bij het leerwerkloket en WSP en biedt maattrajecten aan voor bijstandsgerechtigden waar nodig. Ook kunnen bijstandsgerechtigden gebruik maken van Mentorhulp. Deze organisatie biedt zorg en ondersteuning bij hulpvragen rondom wonen, werk, zorg en welzijn. De gemeente Oisterwijk is positief over de resultaten die mentorhulp laat zien.

5.3 Wat valt op?

- Uit de demografische analyse blijkt dat het aantal huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum van ten minste één jaar in Goirle 9,1 % is. Dit is ongeveer gelijk met de gemeente Lisse en Dongen, maar lager dan de gemeente Gilze en Rijen en gemeente Oisterwijk.
- De gemeente Goirle en de gemeente Dongen hebben beide een tekort op hun buigbudget in 2021. Een eenduidige verklaring hiervoor kan niet gegeven worden, landelijk is er kritiek op de verdeelsystematiek en gemeenten pleiten ervoor dat zij de kosten die ze maken ook gedekt krijgen vanuit het buigbudget.
- Het percentage uitkeringen in de gemeente Gilze en Rijen en Dongen is hoger dan in gemeente Goirle. In Gilze en Rijen heeft 1,48% van de inwoners een uitkering, in Dongen 1,33% van de inwoners en in Goirle heeft 1,22% van de inwoners een uitkering.
- De gemeente Gilze en Rijen hanteert een inkomensgrens van 110% van de geldende bijstandsnorm. Op basis van de verzamelde informatie zien we dat de uitgaven bijzondere bijstand per inwoner voor kosten bewindvoering en inrichting van Gilze en Rijen niet lager zijn.
- De kosten voor bewindvoering zijn in Goirle in vergelijking met Gilze en Rijen lager, maar hoger in vergelijking met de gemeente Oisterwijk en gemeente Lisse. Voornamelijk de gemeente Lisse geeft veel minder uit aan kosten voor bewindvoering dan de andere gemeenten.
- De bijzondere bijstandskosten voor inrichting zijn in de gemeente Goirle het laagst.

- De uitgaven re-integratie (zonder WSW uitgaven) in de gemeente Goirle zijn lager ten opzichte van de andere gemeenten. Voornamelijk de gemeente Gilze en Rijen geeft meer uit op het gebied van re-integratie. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat het uitkeringsbestand in Goirle in verhouding hoger is, waardoor een kleiner deel van het buigbudget overblijft.
- Het aandeel SW-indicaties in de gemeente Goirle is hoger in vergelijking met de regiogemeenten Diamant-groep (dus niet Oisterwijk). Dit heeft invloed op het aantal plaatsingen tijdelijke participatiebanen en de bijbehorende kosten. De afspraak die gemaakt is met de gemeenschappelijke regeling is: voor iedere drie SMW'ers die uitstromen (vanwege bijv. pensioen), stroomt één tijdelijke participatiebaan in.
- De gemeente Gilze en Rijen maakt ieder kwartaal een managementrapportage wat ze inzicht geeft in de uitvoering, effecten en trends binnen de Participatiewet.
- De gemeente Gilze en Rijen heeft een activeringstraject die de andere gemeenten niet hebben. De Groeituin heet dit traject en onderzoek toont aan dat dit indirect een bijdrage levert aan de uitstroom van bijstandsgerechtigden.
- De gemeente Gilze en Rijen heeft een jongerenregisseur in dienst voor 36 uur per week en de gemeente Goirle en Oisterwijk 8 uur per week. Vanaf 2023 start er een jongerenregisseur voor Goirle en Hilvarenbeek voor 24 uur (voor hetzelfde budget).

5.4 Aanbevelingen

- De bijzondere bijstand voor bewindvoering is hoog. Op basis van dit onderzoek blijkt de gemeente Lisse aanzienlijk lagere bewindvoeringskosten te hebben. De gemeente Goirle kan een pilot starten om in GHO-verband (of zelfstandig) de mogelijkheden voor budgetbeheer te onderzoeken.
- De inkomensgrens voor bijzondere bijstand verlagen van 120% naar 100% en onderzoeken welk effect dit voor onze inwoners heeft.
- Meer investeren op re-integratie van bijstandsgerechtigden en onderzoeken of een eigen activeringstraject (al dan niet in combinatie met een poortprogramma) opgezet kan worden. En meer trajecten inzetten met specialistische hulp (voorbeeld gericht op psychische hulp of sporten).
- Meer grip krijgen op de uitvoering van de Participatiewet door monitoring. Een monitor inrichten die het mogelijk maakt om rapportages te creëren wat er binnen de Participatiewet gebeurt. Een belangrijk punt hierbij is dat de uitvoering hierin meegenomen wordt.

6. Wet gemeentelijke schuldhulpverlening⁹

De wet gemeentelijke schuldhulpverlening is een wettelijke taak van iedere gemeente. In dit hoofdstuk vergelijken wij de manier waarop de gemeenten Dongen, Oisterwijk, Gilze en Rijen en Lisse hier invulling aan geven. Niet iedere gemeente heeft aan het volledige onderzoek deelgenomen, daarom is niet alles met elkaar vergeleken.

6.1 Beleid

De gemeente is wettelijk verplicht om inwoners en ondernemers (sinds 2021) met schulden te helpen. Dit is vastgelegd in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). De Wgs heeft een tal basisvoorwaarden gesteld, maar het kader waarbinnen gemeenten de schuldhulpverlening zelf kunnen vormgeven is ruim. Het beleid voor schuldhulpverlening is vastgelegd in de Nota Meedoen makkelijk maken 2020-2023.

In de gemeente Goirle bieden we via de Kredietbank Nederland, voor particulieren en ondernemers, een integraal hulpverleningspakket aan. Voor ondernemers bieden we ook financiële hulp via Overlood. Daarnaast zetten we in op een aantal preventieactiviteiten zoals het zomerpretpakket voor kinderen, het uitgiftepunt van de voedselbank in Goirle en de formulierenbrigade.

De taak vroegsignalering voeren wij als gemeente zelf uit, we hebben een casemanager vroegsignalering die 19 uur per week besteedt aan deze taak. In Goirle is gekozen voor een outreachende aanpak waarbij we op huisbezoek gaan bij signalen die een grote voorspellende waarde van financiële problemen hebben. Uit de evaluatie blijkt dat de outreachende aanpak werkt. Het lukt om inwoners met beginnende financiële problemen eerder te bereiken en in de meeste gevallen om met ze in gesprek te komen.

6.2 Afwijkingen met andere gemeenten

In onderstaande tabel staat wat iedere gemeente in totaal uitgeeft aan schuldhulpverlening, aan aanbieders schuldhulpverlening (Kredietbank of Plangroep) en de uitgaven voor vroegsignalering. Ook zijn de kosten per inwoner schuldhulpverlening en vroegsignalering gepresenteerd.

	Goirle	Dongen	Gilze en Rijen	Oisterwijk	Lisse
<i>Uitgaven Kredietbank/ Plangroep</i>	€ 122.000		€ 112.000	€ 100.000	
<i>Uitgaven per inwoner Kredietbank/ Plangroep</i>	€ 5,09		€ 4,22	€ 3,08	
<i>Vroegsignalering</i>	€ 47.932		€ 67.000	€ 100.000	
<i>Uitgaven per inwoner vroegsignalering</i>	€ 1,99		€ 2,52	€ 3,08	

Gemeente Goirle

De gemeente Goirle heeft alle taken van schuldhulpverlening bij de Kredietbank belegd. Zij leveren een integraal hulppakket met advisering voor schuldsanering, budgetcoaching, budgetbeheer en schuldhulpverlening. De totale kosten hiervoor zijn € 122.000.

Gemeente Gilze en Rijen

Het beleid voor schuldhulpverlening voor de gemeente Gilze en Rijen is vastgelegd in het beleidsplan Schuldhulpverlening 2022-2025. De gemeente Gilze en Rijen belegt alle taken op het gebied van

⁹ De uitvoering van de wet gemeentelijke schuldhulpverlening valt onder taakveld Maatwerkdienstverlening 18+.

schuldhulpverlening bij de Plangroep. Dit komt overeen met Goirle. De kosten voor schuldhulpverlening zijn € 112.000, dit is lager dan de uitgaven van de gemeente Goirle en worden veroorzaakt doordat de Plangroep in 2021 niet alle diensten heeft geleverd. Komende jaren zullen de uitgaven voor de gemeente Gilze en Rijen toenemen door het wegwerken van achterstanden. Vanaf 1 januari 2023 gaat de gemeente Gilze en Rijen over naar de Kredietbank, net als de gemeente Goirle.

De gemeente Gilze en Rijen biedt in het kader van schuldhulpverlening ook het volgende aan:

- R-Newt (jongerenwerk) ondersteuning en voorlichting aan jongeren over financiële zaken en de ontwikkeling van financiële vaardigheden.
- Het Budgetcafé, hier kunnen inwoners op een laagdrempelige manier terecht met allerlei vragen over geldzaken. Denk hierbij aan het invullen van formulieren voor bijzondere bijstand van de gemeente, aanvragen van toeslagen bij de Belastingdienst. Dit is een samenwerking van vrijwilligers en professionals.
- Financieel maatje. Een vrijwilliger helpt inwoners als zij langdurig financiële problemen hebben of juist financiële problemen willen voorkomen.
- Meedenkers. Zij geven onafhankelijke ondersteuning bij de aanvraag schuldhulpverlening of een schuldhulpverleningstraject.

De gemeente Gilze en Rijen heeft ervoor gekozen vroegsignalering te beleggen bij het Vroeg Eropaf team. In 2021 is met de taak vroegsignalering gestart, maar de aanpak is nog niet geëvalueerd. Het team bestaat uit medewerkers uit het Dorpsteam met financiële kennis en met een maatschappelijk werk achtergrond. In de gemeente Gilze en Rijen werkt met een outreachende aanpak.

De gemeente Goirle heeft net als de gemeente Gilze en Rijen haar schuldhulpverlening bij 1 partij ondergebracht en ook heeft zij initiatieven in het kader van de schuldhulpverlening zoals het donderdagochtendplein, waar inwoners worden geholpen met vragen rondom taal, digivaardigheden en financiën.

Gemeente Oisterwijk

Het beleid voor schuldhulpverlening voor de gemeente Oisterwijk is vastgelegd in het beleidsplan Schuldhulpverlening 2022 – 2026. In 2021 is met terugwerkende kracht gebruik gemaakt van dit plan. De gemeente Oisterwijk belegt alle taken van schuldhulpverlening (particulieren en ondernemers) bij de Kredietbank, net zoals de gemeente Goirle. Zij zetten ook financiële hulp aan ondernemers in met Overrood. Het uitgangspunt in de gemeentelijke schuldhulpverlening is om inwoners zo zelfredzaam mogelijk te maken.

De gemeente Oisterwijk heeft minder kosten Kredietbank, waarom deze lager zijn dan de kosten die de gemeente Goirle maakt is onduidelijk. De gemeente Oisterwijk heeft ervoor gekozen om de taak vroegsignalering te beleggen bij loket Wegwijs en werken met een outreachende aanpak. In 2022 is de gemeente Oisterwijk gestart met vroegsignalering. De aanpak is nog niet geëvalueerd, maar zij streven naar een dalende trend in het percentage huishoudens met geregistreerde schulden. Voor de inzet hiervan heeft de gemeente Oisterwijk € 100.000 budget. Het budget is ruim 2 keer zo hoog als dat van de gemeente Goirle.

6.3 Wat valt op?

- Het aantal inwoners met schulden is relatief laag in de gemeente Goirle (4%) t.o.v. gemeente Dongen (5,7%), gemeente Gilze en Rijen (6,5%), gemeente Oisterwijk (4,4%) en gemeente Lisse (4,2%). Dit is uit de demografische analyse zichtbaar geworden.
- De totale uitgaven Kredietbank/Plangroep zijn in Oisterwijk (€ 100.000/ per inwoner € 3,08) en in de gemeente Gilze en Rijen (€ 112.000/ per inwoner € 4,22) lager dan in Goirle (€ 122.000/ per inwoner € 5,09). In de gemeente Gilze en Rijen zijn de uitgaven vertekenend, omdat niet alle zaken werden opgepakt. Het is opvallend dat Oisterwijk € 1 per inwoner minder uitgeeft aan deze taak, terwijl het aantal inwoners met schulden slechts 0,4 procentpunt hoger is.
- De gemeente Gilze en Rijen heeft in vergelijking met de andere gemeenten een breed aanbod financiële hulpverlening.
- Het aanbod voor ondernemers is in de gemeente Gilze en Rijen, Oisterwijk en Goirle hetzelfde. Het aantal ondernemers met schulden die bekend zijn bij Kredietbank en Overrood zijn gelijk.
- Het budget voor vroegsignalering is in de gemeente Goirle het laagst. De andere gemeenten hebben 1,5 -2 keer zoveel budget, de gemeente Gilze en Rijen € 67.000 en de gemeente Oisterwijk € 100.000. In iedere gemeente speelt het voorliggend veld een belangrijke rol bij het uitvoeren van de taak vroegsignalering en alle gemeenten hanteren een outreachende aanpak.
- In 2021 voerde de gemeente Oisterwijk de taak vroegsignalering nog niet uit.
- De gemeente Oisterwijk en gemeente Gilze en Rijen hebben de aanpak vroegsignalering nog niet geëvalueerd en weten niet of de effecten zijn bereikt. Ondanks dit zijn de budgetten aanzienlijk hoger dan bij de gemeente Goirle. In de gemeente Goirle is een evaluatie geweest en blijkt de inzet van de casemanager effectief te zijn.

6.4 Aanbevelingen

- De samenwerking met het Dorpsteam intensiveren voor schuldhulpverlening door te onderzoeken het donderdagochtendplein en/of inloopspreekuur uitgebreid kan worden met de inzet van vroegsignalering schulden, energiecoaches en schuldhulpverlening. Bij de gemeente Gilze en Rijen ervaren ze dit als een succes om inwoners tijdig te bereiken.

7. Voorliggend veld¹⁰

In de inleiding van dit rapport staat als kader het jaar 2021 genoemd, alle onderdelen richten zich op dit jaar, alleen het voorliggend veld wijkt hiervan af. In het rapport fase 1a zijn geen uitspraken over het voorliggend veld gemaakt. De gemeente Goirle heeft vanaf 2022 een andere manier van werken in het voorliggend veld en is om deze reden niet in fase 1a behandeld. In fase 1b is het voorliggend veld meegenomen in het onderzoek en is het kader het jaar 2022.

Zoals genoemd is de inkoop van algemene voorzieningen in het voorliggend veld per 1 januari 2022 veranderd. We hebben één integrale opdracht met één budget. Op deze wijze krijgen wij inzicht in de resultaten van de geleverde ondersteuning en creëren wij mogelijkheden om goed te sturen op kwaliteit en resultaten. Dit hoofdstuk is geen effectmeting van de nieuwe inkoopopdracht, maar een vergelijking van het voorliggend veld met andere gemeenten. Hoe hebben zij het voorliggend veld ingericht? Hoe sturen zij? En wat levert dat hen op?

7.1 Beleid

Een gemeente is verplicht om algemene voorzieningen aan te bieden aan alle inwoners tussen de 0 en 100 jaar, die minder zelfredzaam zijn. De gemeente mag de toegang tot de eerste hulpvraag op haar eigen manier organiseren. De gemeente Goirle heeft een Dorpsteam, die de eerste hulpvragen van de inwoners behandelt. Met het Dorpsteam zet de gemeente Goirle in op preventie, wat een speerpunt in onze Visie Goirle Glanst is.

De doelstellingen voor de opdracht voorliggend veld van de gemeente Goirle zijn:

1. Vergroten zelfredzaamheid;
2. Versterken van de kracht van de samenleving;
3. Bevorderen van de maatschappelijke participatie;
4. Verschuiven van maatwerkvoorzieningen naar het voorliggend veld.

Uit de beleidsmatige analyse blijkt dat Dongen, Gilze en Rijen en Oisterwijk soortgelijke doelstellingen hebben. Naast de doelstellingen die iedere gemeente voor het voorliggend veld heeft geformuleerd, passen zij leidende principes toe voor de uitvoering van de opdracht voorliggend veld. Uit de analyse blijkt dat Dongen, Gilze en Rijen en Oisterwijk overwegend dezelfde leidende principes als de gemeente Goirle hebben. Het wordt soms anders genoemd, maar het uitgangspunt is hetzelfde.

De leidende principes zijn¹¹:

- Preventie en vroeg signalering
- Positieve gezondheid
- Normaliseren
- Een gepaste wijze van ondersteuning¹²
- Individuele en collectieve voorzieningen in balans¹³
- Een betere systeembenadering (familiezorg, vanuit het relationele denken en werken) voor het kind en het gezin¹⁴
- Afschalen naar (financiële) zelfredzaamheid en de sterke basisstructuur
- Zakelijkheid en grip

¹⁰ Het voorliggend veld is onderdeel van meerdere taakvelden. In dit rapport is taakveld 6 sociaal domein het kader. Het voorliggend veld is onderdeel van taakveld samenkracht en participatie, wijkteams, Wmo voorzieningen en Maatwerkdienstverlening 18+.

¹¹ In bijlage 3 voorliggend veld zijn de leidende principes kort uitgelegd

¹² De inwoner moet te allen tijde zo licht als mogelijk en zo dichtbij als mogelijk passende zorg en ondersteuning ontvangen.

¹³ Er dient een gebalanceerde mix te zijn van individuele en collectieve hulp en lichte ondersteuning in het voorliggend veld. Dit betekent voor Goirle dat hulpvragen méér collectief opgelost moeten worden.

¹⁴ Kinderen en jongeren moeten gezond en veilig op kunnen groeien en zich kunnen ontwikkelen tot weerbare, zelfstandige en verantwoordelijke individuen.

- Presentie: 'er zijn', dichtbij en toegankelijk, er-op-af, kennen en gekend worden.
- Perspectief vanuit de inwoners.
- Denkend vanuit de leefwereld van de inwoner

7.1.1 Gemeente Goirle

Ambitie voorliggend veld Goirle

We willen een voorliggend veld waarin inwoners, vrijwilligers, burgerinitiatieven en aanbieders van professionele diensten op het gebied van ondersteuning, participatie, zorg en welzijn goed samenwerken in netwerken aan een zorgzame en inclusieve samenleving.

Het uitgangspunt is daarbij dat mensen zo veel als mogelijk meedoen in de maatschappij, zelfredzaam zijn en dat zij zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen. De nadruk ligt op wat mensen zélf kunnen, al dan niet met hulp van mensen uit hun eigen omgeving of met hulp vanuit het voorliggend veld van de gemeente. Pas wanneer mensen hier niet voldoende mee geholpen zijn, komt de vraag of, en zo ja welke, professionele hulp of ondersteuning nodig is.

Eén integrale opdracht met één budget

De gemeente Goirle heeft ervoor gekozen om de algemene voorzieningen voorliggend veld in te kopen via een aanbesteding. We hebben een inkoopprocedure doorlopen en de opdracht voor de uitvoering van het aanbod van voorzieningen in het voorliggend veld gegund aan ContourdeTwern (CdT) als hoofdaannemer met onderaannemers: IMW Tilburg, MEE de Meent Groep, Stichting Jong, De Wever en Vluchtelingenwerk. Door één integrale opdracht met één budget te gunnen aan één opdrachtnemer, zijn we van mening dat we met die kaders een stevig voorliggend veld aan het organiseren zijn.

De voorwaarden voor de uitvoering van de opdracht voorliggend veld voor 2022-2026 zijn;

1. Inrichten en uitvoeren van de loketfunctie;
2. Uitvoeren van de algemene voorzieningen; (maatschappelijk werk; schoolmaatschappelijk werk; jongerenwerk; dementie consulten; welzijnswerk.) En de volgende opdrachten te coördineren of uitvoeren:
 - in samenwerking met werkgroep opvang statushouders; ondersteuning van statushouders
 - aanbod in het kader van de dementievriendelijke gemeente;
 - combinatiefunctionarissen;
 - het Taalhuis;
 - onafhankelijke cliëntondersteuning;
 - juridische ondersteuning;
 - bemiddeling bij burenruzies;
 - weerbaarheidstrainingen voor jeugd op basisschoolleeftijd.
3. ondersteunen en faciliteren van burgerinitiatieven en vrijwilligers;
4. samenwerken met het netwerk in Goirle en Riel.

Dorpsteam Goirle

Om de best passende ondersteuning aan inwoners te bieden, is het nodig om integraal samen te werken. In het voorliggend veld van Goirle betekent dat de medewerkers van hoofd- en onderaannemers samenwerken als één team. Zodat er voor inwoners één ingang is voor hun vragen. Dit noemen we het Dorpsteam Goirle. Alles waarvoor inwoners voorheen naar 't Loket gingen, wordt nu behandeld door het Dorpsteam en ook zaken zoals welzijnswerk, jongerenwerk, gezinsondersteuning, vrijwilligerswerk en hulp bij dementie. In het Dorpsteam werken medewerkers uit verschillende organisaties samen aan het welzijn van alle inwoners om de maatschappelijke opgaven en effecten te bereiken.

7.1.2 Gemeente Dongen

Gemeente Dongen maakt momenteel een kanteling naar Dorpsteams, vanuit het gedachtegoed meer gericht op eigen kracht en vanuit normalisatie. Daarmee willen ze onder andere een afvlakking in de uitgaven van dure maatwerkvoorzieningen realiseren. Per 1 januari 2022 heeft Dongen een overeenkomst met IMW (penvoerder) ContourdeTwern, MEE en Stichting Welzijn Ouderen. Maatschappelijke opgaven staan beschreven en deze vormen de basis voor het werkplan. Jaarlijks specificeert de opdrachtnemer de invulling van deze diensten nader in een werkplan en legt dat ter accordering voor aan de opdrachtgever. Er is een manager vanuit IMW die het Dorpsteam aanstuurt.

Grip op uitgaven binnen het voorliggend veld

De budgetten liggen voor een aantal jaren vast, maar IMW als penvoerder heeft na ruim een halfjaar volgens het nieuwe contract te werken namens alle partijen een budgetaanvraag voor 2023 gedaan. Door de toename van hulpvragen en onvoldoende middelen voor vernieuwing en verbetering. De gemeente Dongen gaat (na positieve besluitvorming door de raad) een aparte opdracht aan de 4 partners geven voor het oprichten en uitvoeren van een Dorpsteam. Het begrip grip op uitgaven is relatief.

7.1.3 Gemeente Gilze en Rijen

De ABG-gemeenten hebben onlangs een nieuw subsidiekader vastgesteld voor het voorliggend veld. Voor dit rapport zijn de speerpunten van Gilze en Rijen hieruit gefilterd.

Subsidiekader

Het voorliggend veld wordt in Gilze en Rijen het samenwerkingsverband basisondersteuning genoemd. ContourdeTwern, heeft samen met MEE, IMW en VIPvoorelkaar (vrijwilligersorganisatie) één subsidieaanvraag voor de basisondersteuning. De gemeente gaat met het samenwerkingsverband in gesprek om samen de subsidieafspraken verder uit te werken, zowel inhoudelijke als organisatorische thema's. In Gilze en Rijen zijn maatschappelijke initiatieven zoals de voedselbank en de weggeefhoek sterk verankerd. Het vrijwilligerspunt is een waardevolle en logische toevoeging aan het samenwerkingsverband. In Gilze en Rijen hebben ze een sociaal online platform (onsgilzerijen.nl) waardoor partijen en initiatieven elkaar goed weten te vinden.

Uitgangspunt van Gilze en Rijen is dat iedereen moet kunnen meedoen. Voor iedere inwoner betekent dit: prettig wonen, zodat elke inwoner woont op een manier die bij hem/haar past en op een plaats waar hij/zij zich thuis voelt. Het betekent ook dat inwoners zich voor elkaar inzetten.

Dorpsteam governance

Gilze en Rijen heeft één subsidierelatie met het Dorpsteam: met de gemandateerd opdrachtnemer vanuit de vier maatschappelijke organisaties, zoals eerder genoemd, leggen ze deze rol bij ContourdeTwern. Met deze gemandateerd opdrachtnemer worden bindende afspraken gemaakt over de opgave, de scope van de opdracht, de middelen en de randvoorwaarden over en weer. Daarmee heeft de ambtelijke organisatie en de verantwoordelijk wethouder(s) slechts twee gesprekspartners: de integraal Dorpsteammanager en de directeur-bestuurder die namens de vier organisaties optreedt als gemandateerd opdrachtnemer.

Wijze van monitoring en verantwoording

Gilze en Rijen verleent subsidies om te faciliteren dat de inwoners naar vermogen mee kunnen doen. Om te weten of dat ook lukt hebben ze een aantal centrale vragen in de monitoring en verantwoording opgenomen: doet de basisondersteuning de goede dingen en doet de basisondersteuning de dingen goed?

Ze vragen het samenwerkingsverband om in hun subsidieaanvraag een voorstel te doen voor indicatoren, aan de hand waarvan ze het effect van de basisondersteuning op de doelstellingen kunnen meten met aandacht voor de volgende 5 aspecten:

- kwantiteit (waaronder bereik);
- kwaliteit (waaronder klantervaringen, toepassen leidende principes);
- maatschappelijk effect (op de verschillende leefgebieden);
- financieel effect (o.a. kosten en baten);
- voortgang realisatie ontwikkelopgave (output).

Gezamenlijk werken ze de monitoring vervolgens verder uit als onderdeel van de meerjarige subsidieovereenkomst. Ze rekenen niet af op resultaten, wanneer die niet volledig beïnvloedbaar zijn door de basisondersteuning. Bij de subsidievaststelling wordt dus rekening gehouden met de beïnvloedbaarheid van resultaten en gaan ze uit van een inspanningsverplichting. Daarnaast gebruiken ze de monitoring om van te leren en om bij te sturen.

Financiële kaders

Voor de basisondersteuning zijn subsidieplafonds vastgesteld. Het subsidieplafond past de gemeente Gilze en Rijen aan als de keuzes leiden tot andere verwachtingen ten aanzien van de basisondersteuning. Bijvoorbeeld meer individuele hulpverlening dan collectieve hulpverlening.

Als de subsidie (deels) niet is besteed, kan de gemeente deze terugvorderen.

7.1.4 Gemeente Oisterwijk

Basisstructuur

Het voorliggend veld binnen de gemeente Oisterwijk wordt aangeduid als de Basisstructuur. Preventie en lichte voorliggende ondersteuning valt hieronder. De basis van het werk wordt gevormd door wijkgericht werken van verschillende sociaal werkers en vrijwilligers. De ondersteuning in de basisstructuur wordt voor het grootste deel gesubsidieerd.

Sturen op afvlakking van de uitgaven

De gemeente Oisterwijk heeft een Strijdplan Sociaal Domein opgesteld. Dat is een pakket aan maatregelen waarmee zij sturen op een afvlakking van de uitgaven binnen het sociaal domein. Een onderdeel hiervan is dat Oisterwijk vindt dat bepaalde ondersteuning (licht) door voorliggende voorzieningen moet geboden worden. Ze blijven hulp en ondersteuning bieden aan mensen die dat nodig hebben, maar sturen sterker op wat mensen zelf kunnen (en hun eigen verantwoordelijkheid daarin) al dan niet met behulp van hun omgeving en wat beschikbaar is in de basisstructuur.

In 2022 hebben ze een monitor gemaakt. Daarin zien zij dat:

- de begroting van het voorliggend veld vrij stabiel rond de 3,5 miljoen euro schommelt;
- de realisatie soms lager ligt dan begroot. Deze onderbesteding is niet structureel. Omdat ze ervan uitgaan dat preventie en laagdrempelige ondersteuning uiteindelijk zwaardere en duurdere voorzieningen voorkomt, wordt de begroting niet aangepast, maar het subsidiebeleid. Zodat subsidies nog beter ingezet kunnen worden om beleidsdoelen te behalen. Het voornemen van de gemeente Oisterwijk is om in 2023 het subsidiebeleid te herzien;
- ze in de eerste maanden van 2022 minder hulpvragen hebben dan in 2021. De oorzaak hiervan is niet bekend;
- in 2021 door Loket Wegwijs Oisterwijk 2.166 inwonersvragen zijn behandeld. Ongeveer bij de helft van deze vragen (1.075) werd samen met inwoners gezocht naar een oplossing voor deze hulpvraag. Hierbij is in 432 gevallen een oplossing gevonden in zelf- of samenredzaamheid.

7.2 Afwijkingen ten opzichte van andere gemeenten

7.2.1 Toeleiding voorliggend veld

Dorpsteam Goirle

In het voorliggend veld van de gemeente Goirle werken de medewerkers van hoofd- en onderaannemers samen als één team. Zodat er voor inwoners één ingang is voor hun vragen. Dit team is op 1 juli 2022 gelanceerd met de naam Dorpsteam Goirle. Alles waarvoor inwoners voorheen naar 't Loket gingen, wordt nu behandeld door het Dorpsteam. Toeleiding naar maatwerkvoorzieningen gaat via de gemeente. Het Dorpsteam bestaat uit verschillende organisaties en samen werken zij aan het welzijn van alle inwoners om de maatschappelijke opgaven en effecten te bereiken. Het Dorpsteam is niet bevoegd om beschikkingen af te geven en heeft onder ander de taak preventie. Zij bieden algemene voorzieningen zodat een beroep op een maatwerktraject binnen de Jeugdwet, Wmo of Participatiewet onnodig is.

7.2.2 Kosten en voorzieningen van het voorliggend veld?

We hebben een vergelijking gemaakt met hoe iedere gemeente het voorliggend veld financieren.

- De gemeente Goirle heeft een lumpsum financiering van € 2.280.000 voor het voorliggend veld en daarnaast nog losse subsidies voor andere onderdelen binnen het sociaal domein zoals onderwijsachterstand beleid, scouting, KBO, EHBO, jeugdvakantiewerk, Bibliotheek en Cultuur.
- Gemeente Dongen geeft € 1.294.640 uit aan het voorliggend veld. Dit geeft echter geen volledig beeld. Naast de vier gecontracteerde partijen zijn er nog andere partijen actief in Dongen. Zo is er een inloopvoorziening voor kwetsbare inwoners, waar ze nog eens € 102.000 aan uitgeven. Dat komt nog boven op het genoemde bedrag. Daarnaast heeft Dongen een voorziening die inwoners helpt bij het vinden van een sociale huurwoning. Dit is de enige gemeente die wonen specifiek heeft genoemd in het voorliggend veld.
- De gemeente Gilze en Rijen stelde in 2021 een subsidie van € 1.640.000 beschikbaar voor het voorliggend veld en hebben hiervoor een gemandateerd opdrachtnemer ContourdeTwern.
- Het bedrag van € 3.500.000 dat de gemeente Oisterwijk uitgeeft aan het voorliggend veld is voor de gehele basisstructuur van in totaal 60 subsidiepartners waaronder MEE, KBO (ouderenbond), culturele instellingen en de bibliotheek. De grootste partijen, MEE en Fahrent, zijn samen goed voor € 1.500.000.

7.2.3 Welke partijen werken samen in het voorliggend veld?

We hebben een vergelijking gemaakt welke partijen bij de verschillende gemeenten het voorliggend veld vormen. Wat opvalt is dat VIPvoorelkaar het vrijwilligerspunt in Gilze en Rijen en Stichting Welzijn Ouderen in Dongen ook een contractpartner zijn in het voorliggend veld. In Goirle hebben we het Dorpsteam als voorliggend veld. Het Dorpsteam is een integrale samenwerking van verschillende organisaties, er wordt ook veel samengewerkt met vrijwilligers.

7.3 Wat valt op?

- De gemeente Oisterwijk stuurt het loket Wegwijs aan, met de gedachte dat de degene die iets te zeggen heeft over de portemonnee ook iets te zeggen moet hebben over de manier waarop het personeel werkt. In de gemeente Goirle stuurt ContourdeTwern het Dorpsteam aan.
- In Oisterwijk is het voorliggend heel breed ingericht, daarom geven ze daar fors meer op uit dan de vergelijkbare gemeenten. Oisterwijk heeft één basisstructuur Sociaal Domein en daar vallen alle aanbieders onder van groot tot klein. Bijvoorbeeld MEE, Fahrent, KBO, EHBO, MEE, Cultuur, harmonievereniging, bibliotheek, sportverenigingen (exclusief accommodaties) Onderwijsachterstanden, taalschool.
- Goirle heeft een lumpsum financiering voor het voorliggend veld en daarnaast nog losse subsidies voor andere onderdelen binnen het sociaal domein zoals onderwijsachterstand beleid, scouting, KBO, EHBO, jeugdvakantiewerk, Bibliotheek, Cultuur etc.
- In Gilze en Rijen draait het vrijwilligerspunt VIPvoorelkaar volledig op vrijwilligers. Zij krijgen hiervoor wel subsidie van de gemeente.
- Goirle heeft met de huidige constructie van Dorpsteam en gemeente de rol van hulpverlener en dienstverlener. Door het scheiden van deze rollen is de aanpak niet meteen gericht op duur maatwerk, maar wordt er eerder voorliggend een oplossing gezocht.
- Dongen heeft recent een flinke verbetering achter de rug. Dat was een gelijkwaardig proces aan Goirle. Dongen ziet dat partijen in het voorliggend veld beter samenwerken en elkaar versterken.
- De ABG waar Gilze en Rijen onder valt heeft een grote opgave, namelijk om te werken naar één integrale toegang voor alle inwoners. Dat geldt ook fysiek. Opgave is om per 2026, één centrale fysieke ingang te hebben voor alle inwoners van ABG. Er bestaan dan geen losse gemeentekantoren meer omdat de ambtenaren thuis werken.
- De gemeente Gilze en Rijen heeft in haar voorliggend veld een vrijwilligerspunt. Dit vrijwilligerspunt zet zich in om inwoners te helpen en zet veel vrijwilligers in. De inzet van vrijwilligers in de gemeente Gilze en Rijen via het vrijwilligerspunt is groot. Uit het burgerpeilingrapport en het vitaliteitsrapport van de gemeente Goirle op www.waarstaatjegemeente.nl (cijfers 2019) komt naar voren dat het aandeel inwoners dat vrijwilligerswerk ¹⁵ doet onder gemiddeld is. Goirle heeft bovengemiddeld weerbare mensen, ze participeren wel, maar niet zozeer vrijwillig. In de gemeente Goirle wordt het vrijwilligerspunt nu door ContourdeTwern aangestuurd en in de gemeente Gilze en Rijen door een lokale vrijwilligersorganisatie.
- De gemeente Oisterwijk ziet dat in 2022 gemiddeld 40% van de hulpvragen anders wordt opgelost dan door de inzet van jeugdhulp of Wmo.

¹⁵ <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Burgerpeiling>

7.4 Aanbevelingen

- Eén online community platform zoals mijn buurtje.nl waardoor inwoners en organisaties elkaar kunnen vinden. Specifiek voor Goirle zou zo'n platform inwoners kunnen faciliteren om samen een meer betrokken buurt te vormen.
- Gezondheidspreventie moet als gevolg van een stijgend aantal ouderen een veel grotere rol krijgen. DorpsteamThema's als zelfredzaamheid en eenzaamheid vragen daardoor meer aandacht. Het Dorpsteam dient aanbeveling om de risico's en consequenties van de vergrijzing uit hoofdstuk 2 nader te onderzoeken, hoe kan het Dorpsteam hierop inspelen?
- Als we het hebben over vrijwilligerswerk is er bij de groep compenseerders¹⁶ (Figuur6) best nog wat kansen. De bereidheid is hoog. Het Dorpsteam kan hierop inzetten. Deze informatie moeten we met hen delen of hen erop wijzen.
- Op waarstaatjegemeente.nl mag je onder de burgerpeiling zelf een aantal vragen toevoegen. We kunnen daaraan de vraag toevoegen of je afgelopen tijd contact hebt gehad met het Dorpsteam.

¹⁶ https://www.waarstaatjegemeente.nl/Jive/Report?id=wsjg_bp_benchmark&inp_geo=gemeente344_785

8. Conclusie

De centrale onderzoeksvraag van fase 1b is: Waaraan én waarom geeft de gemeente Goirle meer geld uit in taakveld 6 dan de vergelijkingsgemeenten? In fase 1b ligt daarom de nadruk op het vergelijken van data, demografie en beleidskeuzes van de gemeente Goirle met die van de gemeenten Dongen, Gilze en Rijen, Oisterwijk en Lisse. Dit doen we voor de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Jeugdwet, de Participatiewet, de Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening en het Voorliggend veld. De onderzoeksgegevens zijn per wet vastgelegd en aangevuld met aanbevelingen voor verbeteringen of aanpassingen in de toekomst.

Demografische analyse

Een onderzoeksbureau maakte voor ons een vergelijking tussen de gemeenten Goirle, Dongen, Gilze en Rijen, Oisterwijk en Lisse op bevolking, woningvoorraad, werkgelegenheid en arbeidsplaatsen naar diverse kenmerken. De gemeente Goirle scoort over het algemeen goed en bovenstaande gegevens zijn niet direct aanleiding om te veronderstellen dat de hoge kosten in het sociaal domein aan externe oorzaken te wijten zijn. Op basis van het opleidingsniveau is het mogelijk dat inwoners beter de weg weten te vinden naar het sociale domein, maar dit is een aanname. Het hoge aantal tienermoeders in Goirle kan leiden tot hogere kosten in de jeugdhulp in Goirle, omdat veel van deze tienermoeders in het daarvoor bestemde jeugdhulp complex verblijven. Daarnaast kunnen we concluderen dat de levensverwachting van onze inwoners het hoogst is ten opzichte van de vergeleken gemeenten. De behoefte aan zorg neemt toe, naarmate inwoners ouder worden. Dit zorgt mogelijk voor een grotere aanspraak op de Wmo.

Financiën

Uit de financiële analyse taakveld 6, sociaal domein blijkt dat iedere gemeente waarmee is vergeleken op de taakvelden inkomensregelingen, Maatwerkdienstverlening 18+ en Maatwerkdienstverlening 18- het meeste uitgeeft. De uitgaven van de gemeente Goirle op deze drie taakvelden zijn van alle gemeenten het hoogst.

De jeugdhulp, taakveld Maatwerkdienstverlening 18-, heeft de grootste afwijking. De gemeente Goirle betaalt gemiddeld € 82 per inwoner meer dan de andere gemeenten. Voor het taakveld Maatwerkdienstverlening 18+ (denk hierbij aan onder andere Wet maatschappelijke ondersteuning) betaalt de gemeente Goirle gemiddeld € 51 per inwoner meer dan de andere gemeenten. Op de derde plaats staat de begeleide participatie. Gemeente Goirle betaalt gemiddeld € 23 per inwoner meer dan de andere gemeenten.

De afgelopen jaren zien we een toename van de uitgaven in het sociaal domein bij alle gemeenten. Uit de vergelijking blijkt dat iedere gemeente minder uitgaven heeft in 2021. Bij de gemeente Goirle is sprake van een daling van 5% in de uitgaven. Ten opzichte van de vergelijkende gemeenten staat Goirle hiermee op de tweede plaats. De invoering van regionale en lokale beheersmaatregelen binnen het sociaal domein hebben hierop invloed gehad.

Van alle gemeenten die meegenomen zijn in de vergelijking heeft de gemeente Lisse de laagste kosten per inwoner op het taakveld 6, sociaal domein. Van de gemeenten die in de regio liggen, heeft de gemeente Dongen de laagste kosten per inwoner.

Wet maatschappelijke ondersteuning

De gemeente Goirle heeft na Oisterwijk het hoogste percentage 65-plussers. De behoefte aan zorg neemt toe, naarmate inwoners ouder worden. De demografisch analyse toont aan dat de levensverwachting van onze inwoners hoger is dan bij de vergelijkende gemeenten. De hulp in de huishouding is in de gemeente Goirle aanzienlijk duurder dan in de vergelijkende gemeenten. Het percentage inwoners dat in Goirle hulp in de huishouding krijgt is het laagst, maar de kostprijs per

cliënt het hoogst. De gemeente Goirle heeft gemiddeld een hoger uurtarief voor hulp in de huishouding en kent meer uren per cliënt toe.

De gemeente Goirle geeft aan iedere voorziening gemiddeld meer uit dan de vergelijkende gemeenten. Het aantal scootmobielen en rolstoelen dat de gemeente Goirle heeft uitgegeven is aanzienlijk hoger dan de vergelijkende gemeenten. De gemeente Oisterwijk heeft het hoogste percentage 65-plussers, maar het laagste percentage inwoners met een scootmobiel. Bij het beantwoorden van een hulpvraag, benadrukt de gemeente Oisterwijk de eigen (financiële) kracht van de inwoner. Ze doen een moreel appel op inwoners die zelf een voorziening kunnen betalen.

De gemeente Goirle verstrekt de meeste persoonsgebonden budgetten voor Wmo begeleiding, waarvan een deel aan iemand uit het sociale netwerk van de inwoner. De vraag is of dit echt nodig is of dat we van het netwerk van de inwoner mogen verwachten dat deze ondersteuning biedt. De gemeente Goirle geeft ook meer uit aan dagbesteding dan de vergelijkende gemeenten.

Jeugdwet

Het aantal jeugdigen in Goirle is relatief hoger dan de vergelijkingsgemeenten en de kosten per jeugdige in de jeugdhulp zijn ook hoger dan de vergelijkingsgemeenten. Procentueel geeft de gemeente Goirle heeft meeste geld uit aan arrangementen (45%) en overige zorgproducten (44%). De categorie arrangementen is bij alle gemeenten in de regio Hart van Brabant de categorie met het hoogste aandeel in de kosten. De uitgaven op overige zorgproducten zijn in Goirle 20 tot 30 procentpunt hoger dan bij de andere gemeenten in de regio. Gemeente Lisse heeft net als gemeente Goirle op de tweede plaats de overige zorgproducten staan.

Vanuit het medisch domein wordt in iedere gemeente in de regio voor meer dan 57% verwezen vanuit het medisch domein. Alleen bij Lisse is sprake van een lager percentage (43%). De uitgaven die voortvloeien uit de verwijzingen vanuit het medisch domein zijn door de gemeente niet direct beïnvloedbaar.

Participatie

In de gemeente Goirle heeft 1,22% van de inwoners een uitkering. Hiermee heeft Goirle, op Gilze en Rijen met 1,48% en Dongen met 1,33% na, het hoogste percentage inwoners met een uitkering.

De gemeente Gilze en Rijen hanteert voor bijzondere bijstand een inkomensgrens van 110%. De uitgaven bijzondere bijstand van Gilze en Rijen zijn niet lager. De kosten voor bewindvoering van Goirle zijn hoger dan de Lisse en Oisterwijk. Daarentegen zijn de uitgaven kosten voor inrichting in Goirle het laagst.

De uitgaven re-integratie zijn in de gemeente Goirle het laagst. In vergelijking met de andere regiogemeenten zijn de kosten Diamant-groep het hoogst.

Wet gemeentelijke schuldhelpverlening

Het aantal inwoners met een geregistreerde schuld in de gemeente Goirle is het laagste ten opzichte van de andere gemeenten. De gemeente Goirle geeft gemiddeld meer uit dan de gemeente Oisterwijk en Gilze en Rijen per inwoner bij de kredietbank/plangroep.

Het budget voor vroegsignalering schulden is in de gemeente Goirle het laagst. Alle gemeenten hanteren een outreachende aanpak. In de gemeente Goirle is een evaluatie geweest en blijkt de inzet van de casemanager effectief te zijn.

Voorliggend veld

De gemeente Goirle heeft haar voorliggend veld als enige gemeente volledig met lumpsum financiering bij een partij belegd en stuurt op basis van resultaatafspraken. De overige gemeenten hebben op een andere manier het voorliggend veld georganiseerd. De gemeente Dongen gaat onderzoeken of zij ook op dezelfde manier als gemeente Goirle haar voorliggend veld wil inrichten. In 2022 is in Goirle met de nieuwe methode/werkwijze gestart, hierdoor is vergelijking met de andere gemeenten lastig.

Tot slot

De gemeente Goirle geeft op veel taken meer geld uit dan de vergelijkingsgemeenten en er is niet direct een oorzaak te vinden in de demografische analyse of in een ruimhartiger beleid. Gedurende het onderzoek is heel veel informatie verzameld en geanalyseerd. Dit heeft geresulteerd in aanbevelingen per onderzocht onderdeel en deze leiden tot meer grip binnen het sociaal domein op data en output. Deze aanbevelingen vormen een set aan knoppen en werken wij in het programma grip op sociaal domein verder uit.

9. Aanbevelingen op basis van onderzoek

Wet maatschappelijke ondersteuning

W1: Een groter appel doen op de eigen financiële kracht van inwoners

Waarom stellen we deze knop voor?

De instroom van cliënten bij huishoudelijke ondersteuning groeit door vergrijzing en door de invoering van het abonnementstarief in 2019. Inwoners betalen vanaf 2019 maximaal € 19,00 per maand voor huishoudelijke hulp of andere Wmo-voorzieningen. Dit heeft ervoor gezorgd dat veel inwoners die voorheen particulier huishoudelijke hulp hadden, nu een beroep doen op de Wmo.

Wat is het effect van deze knop?

Inwoners die financiële draagkracht hebben en zelf in staat zijn ondersteuning te regelen kunnen geen beroep meer doen op huishoudelijke hulp vanuit de Wmo. Dit zorgt ervoor dat er minder inwoners gebruik maken van de regeling. Dit levert financieel wat op voor de gemeente, maar zorgt er ook voor dat huishoudelijke hulp beschikbaar blijft voor de inwoners die dat echt nodig hebben.

Wat kan het financieel opleveren?

Wanneer een inwoner afziet van een aanvraag voor huishoudelijke ondersteuning levert de gemeente dat zo'n € 3.300 per cliënt per jaar op. Dit gebaseerd op een inwoner met de basismodule (125 minuten per week).

Wat is het effect op de inwoner?

De inwoner betaalt de huishoudelijke hulp zelf en dit zal invloed hebben op het te besteden geld.

Wat is ervoor nodig om de maatregel uit te voeren?

Klantmanagers moeten handvatten krijgen hoe ze een gesprek over financiële draagkracht met de inwoner aan gaan.

Wat zijn de risico's voor de inwoners en de gemeente?

Het risico is dat de ene inwoner gehoor geeft aan het appel en de ander niet. Dat zorgt voor verdeeldheid.

Wat is de planning en rol van de gemeenteraad/college?

Er is rugsteun nodig voor het plan om naar de financiële situatie van de inwoner te kijken.

W2: Aantal uur huishoudelijke ondersteuning per inwoner verlagen – start mee gemaakt in 2022

Waarom stellen we deze knop voor?

De instroom van cliënten bij huishoudelijke ondersteuning groeit door vergrijzing en door de invoering van het abonnementstarief in 2019. Alle inwoners kunnen een aanvraag huishoudelijke ondersteuning doen, ook als de inwoner de ondersteuning financieel kan dragen. In het verleden kregen inwoners vaak een ruime indicatie. Dit is niet meer passend bij de huidige beleidsregels.

Wat is het effect van deze knop?

Inwoners krijgen minder uren huishoudelijke hulp per week of zelfs een keer per twee weken ondersteuning. Er wordt voldoende ondersteuning ingezet om een 'schoon en leefbaar huis' te realiseren.

Wat kan het financieel opleveren?

Naar aanleiding van de eerste stroom herindicaties is onderzoek gedaan naar de besparing. Er is een steekproef van 80 herindicaties genomen. Daar is gemiddeld 7 minuten minder per week ingezet. Daarnaast verwachten we de komende jaren meer instroom huishoudelijke ondersteuning de komende 2 jaren, zo'n 5%. Op basis daarvan wordt de volgende besparing verwacht

2023	2024
€ 128.076	€ 134.480

Naast de herindicaties, wordt er bij nieuwe aanvragen steeds vaker alleen de basismodule ingezet van 125 minuten of minder per week. Voorheen zagen we veel meer indicaties van 150 tot 180 minuten per week.

Wat is het effect op de inwoner?

De inwoner krijgt minder minuten ondersteuning per week of per twee weken. Dat kan ervoor zorgen dat de woning niet zodanig schoongemaakt wordt, zoals hij of zij gewend is.

Wat is ervoor nodig om de maatregel uit te voeren?

Voor Q1 en Q2 in 2023 is 1 fte nodig om alle herindicaties uit te voeren.

Wat zijn de risico's voor de inwoners en de gemeente?

Aan deze maatregel zijn weinig risico's voor de inwoner verbonden. Het normenkader wat wordt gebruikt om een passende indicatie te stellen voor huishoudelijke ondersteuning is uitgebreid onderzocht en juridisch onderbouwd. Het biedt ruimte voor maatwerk indien nodig.

De gemeente loopt het risico dat de inwoner een bezwaarschrift indient. Dit vraagt tijd en aandacht.

Wat is de planning en rol van de gemeenteraad/college?

Er is geld nodig voor personele inzet om het project zo snel mogelijk af te ronden. Des te sneller alle inwoners gesproken zijn, des te hoger de besparing.

W3: Cliënten wijzen op een informeel pgb voor huishoudelijke ondersteuning**Waarom stellen we deze knop voor?**

Wanneer een inwoner niet meer zelfstandig het huishouden kan voeren en niemand in het netwerk heeft die kosteloos ondersteuning wil bieden, kan een informeel pgb voorgesteld worden. Dit is vanaf 2023 125% van het minimumloon. Dit is veel goedkoper dan het uurtarief voor professionele huishoudelijke ondersteuning.

Wat is het effect van deze knop?

De kosten per inwoner per jaar worden lager. Daarnaast is er op dit moment krapte op de arbeidsmarkt. Op beide punten zal deze maatregel van invloed zijn.

Wat kan het financieel opleveren?

Voor iedere inwoner die in plaats van Zorg in Natura een persoonsgebonden budget krijgt levert dat financieel het volgende op

	Zorg in natura	Persoonsgebonden budget	Verschil
Kosten per minuut	€ 0,52	€ 0,21	€ 0,31
Kosten per uur	€ 31,20	€ 12,40	€ 18,80
Kosten per jaar	€ 3380	€ 1343	€ 2037

* op basis van de basismodule van het HHM-normenkader van 125 minuten

Wat is het effect op de inwoner?

De inwoner moet het pgb beheren en afspraken maken met de zorgverlener.

Wat is ervoor nodig om de maatregel uit te voeren?

Goede pgb vaardigheidstoets bij de inwoner.

Wat zijn de risico's voor de inwoners en de gemeente?

Het risico is dat het netwerk niet meer 'gratis' ondersteuning wil bieden en vaker om een pgb vraagt.

Wat is de planning en rol van de gemeenteraad/college?

Een verandering in visie van de gemeenteraad. We zeggen namelijk regelmatig dat we van pgb's af willen, maar hier is geen sterke onderbouwing voor.

W4: Een uitgebreide folder maken met algemeen gebruikelijke (huishoudelijke) voorzieningen – start meegemaakt in 2022**Waarom stellen we deze knop voor?**

Op dit moment proberen we in gesprek met de inwoner (zowel Dorpsteam als gemeente) te verwijzen naar algemeen gebruikelijke voorzieningen. Door alles te verzamelen in een folder scheelt dit tijd en kan de inwoner zelfstandig aan de slag.

Wat is het effect van deze knop?

De inwoner weet alle beschikbare voorzieningen in Goirle te vinden. Daarnaast weet de inwoner ook al wanneer hij wel of niet gebruik kan maken van een Wmo-voorziening.

Wat kan het financieel opleveren?

Door de folder zijn misschien minder keukentafelgesprekken of telefoontjes nodig. Daarnaast kan de inwoner zelfstandig aan de slag en drukt dit de kosten van Wmo-voorzieningen.

Wat is het effect op de inwoner?

De inwoner heeft overzicht en kan zelfstandig aan de slag.

Wat is ervoor nodig om de maatregel uit te voeren?

Een goede samenwerking tussen Dorpsteam en gemeente, maar ook met ergotherapeuten en andere voorzieningen in Goirle.

Wat zijn de risico's voor de inwoners en de gemeente?

Er zijn geen risico's

Wat is de planning en rol van de gemeenteraad/college?

Niets.

W5: De norm is maximaal 20% van de scootmobielverstrekkingen is extra-geveerd.**Waarom stellen we deze knop voor?**

De afgelopen jaren zijn veel extra geveerde scootmobielen verstrekt. Deze zijn duurder dan gewone scootmobielen. Voor veel inwoners lijkt een gewone scootmobiel niet te voldoen. Daarom moeten we kritisch kijken naar de verstrekkingen.

Wat is het effect van deze knop?

Door de grens op 20% te zetten kijken we met de leverancier samen kritisch naar de norm voor een gewone scootmobiel. Daarnaast kijken we kritisch naar de noodzaak om een extra-geveerde scootmobiel aan een inwoner te verstrekken. Deze zijn voor de inwoner vaak prettig, maar niet altijd noodzakelijk

Wat kan het financieel opleveren?

Het verschil tussen een gewone scootmobiel en een extra-geveerde scootmobiel is €16 per maand. Nu is ongeveer 40% van de scootmobielen extra geveerd. Wanneer we dit terugbrengen naar 20% levert dit in totaal zo'n € 6.000 tot € 7.000 euro per jaar op.

Wat is het effect op de inwoner?

De inwoner krijgt bijna altijd een gewone scootmobiel. Deze geeft minder comfort dan een extra-geveerde.

Wat is ervoor nodig om de maatregel uit te voeren?

Goede afspraken met de leverancier over de inzet van extra-geveerde scootmobielen. Daarnaast moet met de klantmanagers afgestemd worden dat er alleen bij hoge uitzondering extra-geveerde scootmobielen worden verstrekt.

Wat zijn de risico's voor de inwoners en de gemeente?

Veel discussie tussen inwoners en klantmanagers over de soort scootmobiel.

Wat is de planning en rol van de gemeenteraad/college?

Niets.

W6: Inwoners met een scootmobiel komen niet zomaar in aanmerking voor regiovervoer.**Waarom stellen we deze knop voor?**

We zien veel stapeling van voorzieningen. Veel inwoners hebben zowel regiovervoer als een scootmobiel en maken van beide gebruik. Terwijl een scootmobiel kan voorzien in vervoer op de korte en middellange afstand.

Wat is het effect van deze knop?

De uitgaven op regiovervoer nemen af, doordat minder inwoners in aanmerking komen voor dit type vervoer.

Wat kan het financieel opleveren?

Er zijn inwoners die zowel een scootmobiel als regiovervoer hebben. Wanneer er een scootmobiel verstrekt wordt betekent dit structurele maandelijkse kosten voor de gemeente. De kosten voor

regiovervoer komen daar dan nog bovenop. Wanneer we kritischer worden op die dubbele verstrekking zullen de kosten van regiovervoer afnemen.

Wat is het effect op de inwoner?

De inwoner kan nog steeds gebruik maken van het regiovervoer, maar tegen het reguliere tarief. Dat betekent extra kosten voor de inwoner of dat de inwoner zelf naar een andere oplossing in het netwerk moet zoeken.

Wat is ervoor nodig om de maatregel uit te voeren?

Borgen van deze maatregel in beleid.

Wat zijn de risico's voor de inwoners en de gemeente?

Het vraagt eigen regie van de inwoner die hij of zij misschien niet wil of kan nemen. Dat kan leiden tot een bezwaarprocedure.

Wat is de planning en rol van de gemeenteraad/college?

Er kan nagedacht worden over het verder borgen van deze maatregel in beleidsregels.

W7: Scootmobielpool (en rolstoelpool) op gecentreerde plekken – start mee gemaakt in 2022

Waarom stellen we deze knop voor?

We hebben op dit moment al een scootmobielpool, maar deze plek is voor weinig inwoners te bereiken. Er wordt dan ook nauwelijks gebruik van gemaakt. We stellen voor om de pool te verplaatsen naar ons grootste ouderencentrum: Guldenakker en het naastgelegen Berkenrode. Daarnaast willen we de pool uitbreiden.

Wat is het effect van deze knop?

Door inwoners gebruik te laten maken van een algemene voorziening, in dit geval de scootmobielpool, hoeven er minder individuele vervoersvoorzieningen verstrekt te worden. Door de locatie tactisch te kiezen, wordt het effect groter. Daarnaast zien we de vraag voor individuele vervoersvoorzieningen stijgen, vanwege de vergijzing.

Wat kan het financieel opleveren?

Door een algemene voorziening te verzorgen van 10-12 scootmobielen betalen we zo'n € 4.000 tot € 5.000 per jaar. Op dit moment staan er 42 scootmobielen in alleen deze 2 ouderencentra. Of 10 tot 12 scootmobielen voldoende is, moet op termijn blijken.

2023	2024
€ 35.000	€ 41.000

Wat is het effect op de inwoner?

De inwoner moet een voorziening delen met zijn of haar medebewoners van het ouderencentrum en de omgeving. Dit is minder comfortabel dan dat zij gewend zijn. Het vraagt meer planning en organisatie.

Wat is ervoor nodig om de maatregel uit te voeren?

Er moet met de ouderencentra besproken worden of, en waar de scootmobielen gestald kunnen worden. Daarnaast moet er zicht gehouden worden op inschrijflijsten. Ouderen zijn beperkt digitaal vaardig, dus hier is toezicht voor nodig.

Wat zijn de risico's voor de inwoners en de gemeente?

Een inwoner kan niet ongepland een ritje maken met zijn of haar vervoersvoorziening. Er moet goed afgewogen worden of de inwoner een individuele vervoersvoorziening nodig heeft. Het risico voor de gemeente zit hem in het goede toezicht op de pool en de mogelijkheid tot toename bezwaarschriften bij afwijzen van een individuele vervoersvoorziening.

Wat is de planning en rol van de gemeenteraad/college?

Er moet steviger beschreven worden in ons beleid dat een algemene vervoersvoorziening voorliggend is. Er is mogelijk een eenmalige investering nodig om de scootmobielpool te realiseren.

W8: Inwoners mogen geen sociaal begeleider meer meenemen in het regiovervoer tegen het Wmo-tarief

Waarom stellen we deze knop voor?

Nu krijgt een inwoner standaard de mogelijkheid om iemand mee te nemen in het regiovervoer. Dat betekent dat de gemeente hier ook voor bij betaalt. In principe geef je een inwoner een regiovervoer pas omdat diegene niet kan voorzien in de vervoersbehoefte. Er hoeft dan niet iemand met hem of haar mee.

Wat is het effect van deze knop?

Er wordt alleen maar gebruikgemaakt van regiovervoer door de inwoner die een pas toegekend krijgt.

Wat kan het financieel opleveren?

In 10% van de gevallen neemt een inwoner een sociaal begeleider mee, dat is bij zo'n 1300 ritten. In 2021 waren er ruim 13000 ritten en deze kostte € 415.000 euro. Vanwege de rekenconstructie van regiovervoer midden Brabant is het lastig te berekenen wat een rit van een inwoner precies kost.

Wat is het effect op de inwoner?

De inwoner kan alleen nog maar zelfstandig reizen met regiovervoer. Een partner of familielid moet voor eigen vervoer zorgen.

Wat is ervoor nodig om de maatregel uit te voeren?

Dit moet worden vastgelegd in de verordening. Daarnaast moet aan de inwoners duidelijk gemaakt worden dat zij niet zomaar meer iemand mee mogen nemen.

Wat zijn de risico's voor de inwoners en de gemeente?

Een inwoner kan niet altijd goed in- en uitstappen in een taxi. Hier moet een taxichauffeur misschien soms extra bij helpen.

Wat is de planning en rol van de gemeenteraad/college?

Niets.

W9 Het maken van sociale contacten moet worden verankerd in de sociale basisstructuur**Waarom stellen we deze knop voor?**

We indiceren Wmo-begeleiding op dit moment resultaatgericht. We geven veel geld uit op leefgebied 6 'sociaal netwerk'. In totaal € 113.000.

Wat is het effect van deze knop?

Door te investeren in de sociale basisstructuur en voorliggend veld zal er minder geld nodig zijn voor professionele begeleiding. Je netwerk versterken doe je niet met een begeleider, dat doe je met je (nieuwe) netwerk. Het Dorpsteam kan dit bijvoorbeeld faciliteren.

Wat kan het financieel opleveren?

De totale kosten voor Wmo-begeleiding op dit gebied kunnen in eerste instantie gebruikt worden om te investeren in het voorliggend veld. Later zullen de kosten afnemen en kost het de gemeente structureel minder.

Wat is het effect op de inwoner?

De inwoner zal moeten wennen aan een andere soort ondersteuning. Soms in groepsverband of door een ander persoon.

Wat is ervoor nodig om de maatregel uit te voeren?

Goede afspraken met het Dorpsteam om hier actief mee aan de slag te gaan. Daarnaast willen we als gemeente graag normaliseren en investeren in de sociale basisstructuur (zie Goirle Glanst). Hier geven we de komende jaren verder uitvoering aan.

Wat zijn de risico's voor de inwoners en de gemeente?

Dat het investeren in de sociale basisstructuur en voorliggend veld niet voldoende oplevert.

Wat is de planning en rol van de gemeenteraad/college?

Niets.

W10: Onderzoeken of subsidies voor burgerinitiatieven op de juiste plek terecht komen – start meegemaakt in 2022

Waarom stellen we deze knop voor?

We geven al jaren structureel subsidies aan dezelfde burgerinitiatieven. Het is de vraag of deze dan nog voldoende bijdragen aan de sociale basisstructuur. De burgerinitiatieven zijn misschien nog wel belangrijk voor een deel van de inwoners, maar daarom kunnen zij misschien samen kijken of ze dit zelf kunnen bekostigen.

Wat is het effect van deze knop?

Vernieuwing van de sociale basisstructuur. Het bereiken van nieuwe inwoners.

Wat kan het financieel opleveren?

Door nieuwe initiatieven wordt het aanbod aan activiteiten in Goirle groter. Daardoor kunnen meer of andere mensen deelnemen aan deze activiteiten. Deze inwoners zouden anders misschien gebruik moeten maken van individuele maatwerkvoorzieningen van de gemeente.

Wat is het effect op de inwoner?

Nieuw en passend aanbod aan voorzieningen in de gemeente

Wat is ervoor nodig om de maatregel uit te voeren?

Goede afbouwregeling voor burgerinitiatieven die op dit moment subsidie krijgen van de gemeente. Daarnaast moet er een nieuw subsidiebeleid komen. Die wordt op dit moment geschreven.

Wat zijn de risico's voor de inwoners en de gemeente?

Dat de huidige burgerinitiatieven ophouden te bestaan

Wat is de planning en rol van de gemeenteraad/college?

Goedkeuren van nieuw subsidiebeleid

Jeugdhulp

J1 Effecten poh ggz jeugd beter in beeld krijgen

Waarom stellen we deze knop voor?

In onze gemeente wordt 57% van de jeugdigen doorverwezen vanuit het medisch domein. De gemeente heeft hierop geen invloed en met de inzet van een poh ggz kan hierop worden gestuurd. Een poh is een specialist op het gebied van jeugd ggz en kan een jeugdige voor een deel zelf helpen en/of een betere inschatting maken van de hulp die nodig is.

Wat is het effect van deze knop?

Het in beeld krijgen van de effecten van de inzet van de poh ggz jeugd zorgt voor een betere sturing en een beter beeld van de mogelijke besparingen.

Wat kan het financieel opleveren?

Mogelijk minder verwijzingen naar specialistische jeugdhulp betekent minder uitgaven aan maatwerkvoorzieningen. Doordat de monitor nog onvoldoende gekwantificeerd is, is een financiële vertaling nog niet te maken.

Wat is het effect op de inwoner?

De jeugdigen krijgen bij de huisarts de mogelijkheid om een poh ggz jeugd te spreken. Een huisarts is laagdrempelig en toegankelijk.

Wat is ervoor nodig om de maatregel uit te voeren?

De resultaten uit de evaluatie moeten gekwantificeerd weergegeven worden.

Wat zijn de risico's voor de inwoners en de gemeente?

Het beter in beeld krijgen van de effecten van de poh ggz jeugd brengt geen risico's met zich mee.

Wat is de planning en rol van de gemeenteraad/college?

In Q3 2023 zijn de resultaten uit de evaluatie gekwantificeerd en conceptueel gereed om opgenomen te worden in de monitor.

J2 Monitor jeugdhulp verder ontwikkelen

Waarom stellen we deze knop voor?

De huidige monitor geeft nog niet voldoende sturingsinformatie. Om de aansturing te verbeteren is een verdere ontwikkeling van de monitor nodig.

Wat is het effect van deze knop?

Beter inzicht in het verwijsgedrag van huisartsen. Beter inzicht op hoge uitgaven. Dit kan een aanleiding zijn om een preventieve maatregel in te zetten.

Wat kan het financieel opleveren?

Dit moet onderzocht worden.

Wat is het effect op de inwoner?

Het effect op de inwoners van de gemeente Goirle is indirect. Op basis van de sturingsinformatie kan de gemeente een keuze maken om meer of juist minder in te zetten op bepaalde problematiek.

Wat is ervoor nodig om de maatregel uit te voeren?

Om de monitor uit te breiden is inzet op de technische kant nodig.

Wat zijn de risico's voor de inwoners en de gemeente?

De data waarmee de monitor gevuld wordt, moeten kloppen. Zeker als hier vervolgens conclusies aan verbonden worden en eventueel beleid op wordt aangepast.

Wat is de planning en rol van de gemeenteraad/college?

In 2023 delen wij de resultaten uit de monitor jeugdhulp met college en raad.

J3 Relatiebeheer medisch domein

Waarom stellen we deze knop voor?

Verwijzingen naar jeugdhulp komen voor 57% uit het medisch domein. Het heeft de voorkeur om meer verwijzingen via de gemeente te laten verlopen omdat in dat geval ook de kosten beïnvloedbaar zijn. Daarbij sluit dit aan bij de uitgangspunten van het beleid: normaliseren en zo veel mogelijk voorliggend oplossen. Hier moet op ingezet worden door de maatschappelijke partners mee te nemen in deze uitgangspunten.

Wat is het effect van deze knop?

Inzetten op de relatie met het medisch domein betekent dat gesprekken over verwijzingen naar jeugdhulp beter te voeren zijn. Het kan ook het vertrouwen van het medisch domein in de gemeente vergroten, waardoor huisartsen patiënten sneller op de toegang van de gemeente wijzen.

Wat kan het financieel opleveren?

Dit moet onderzocht worden. Wanneer er meer verwijzingen naar jeugdhulp via de gemeente lopen heeft de gemeente de controle over haar eigen portemonnee.

Wat is het effect op de inwoner?

Voor inwoners van de gemeente kan het betekenen dat ze minder snel een verwijzing naar jeugdhulp krijgen van de huisarts of een andere professional uit het medisch domein. Ze zullen dan door de toegang van de gemeente geholpen worden.

Wat is ervoor nodig om de maatregel uit te voeren?

Voor goed relatiebeheer is het van belang dat er een gezicht/ contactpersoon is vanuit de gemeente naar het medisch domein toe. Wisseling in personeel betekent dat de relatie steeds opnieuw opgebouwd moet worden. Als er te vaak een ander gezicht is dan trekken partijen zich terug. Dit bemoeilijkt de samenwerking.

Wat zijn de risico's voor de inwoners en de gemeente?

Niet van toepassing.

Wat is de planning en rol van de gemeenteraad/college?

In Q4 2023 is sprake van een duurzame relatie tussen de beleidsadviseur gemeente Goirle en het medisch domein in Goirle.

J4 Beleidsmatige taken jeugdhulp duurzaam beleggen binnen de organisatie

Waarom stellen we deze knop voor?

Het beleggen van de beleidsmatige taken op het gebied van jeugdhulp bij een medewerker zorgt voor een constante factor. Dit is essentieel voor relatiebeheer met verschillende maatschappelijke partners en om de contacten in de regio Hart van Brabant te onderhouden. Een goede samenwerking staat of valt met wederzijds vertrouwen en dit vraagt een investering in de relatie. Het creëren van vertrouwen is een langdurig proces waarin stabiliteit van belang is. Daarnaast is op deze manier een medewerker verantwoordelijk voor het duiden van de sturingsinformatie die voortvloeit uit de monitor.

Wat is het effect van deze knop?

Door structurele invulling te geven aan de beleidsmatige taken van jeugdhulp is het behouden van grip op de jeugdzorg in de organisatie belegd. Daarnaast geeft structurele invulling de mogelijkheid om een duurzame relatie op te bouwen met maatschappelijke partners.

Wat kan het financieel opleveren?

De verwachting is dat het relatiebeheer en de monitoring een besparing oplevert. Wat deze besparing precies is, is nu nog moeilijk te zeggen.

Wat is het effect op de inwoner?

Er is beleidsmatig meer aandacht voor de doelgroep jeugd. Het effect op de inwoners is indirect en daarom moeilijk concreet te maken.

Wat is ervoor nodig om de maatregel uit te voeren?

De beleidsmatige taken jeugdhulp duurzaam beleggen bij een vaste medewerker.

Wat zijn de risico's voor de inwoners en de gemeente?

Niet van toepassing.

Wat is de planning en rol van de gemeenteraad/college?

In Q1 2023 zijn de beleidsmatige taken op het gebied van jeugdhulp duurzaam belegd in het domein Sociaal.

9. Participatie

P1 Pilot in regionaal verband t.b.v. budgetbeheer

Waarom stellen we deze knop voor?

De kosten bijzondere bijstand voor bewindvoering zijn hoog en deze kosten kunnen afnemen als je budgetbeheer als gemeente (in samenwerking met andere gemeenten) zelf uitvoert. In de gemeente Lisse zien we dat de kosten bewindvoering laag zijn en daar hebben ze een budgetbeheerder in dienst.

Wat is het effect van deze knop?

Via budgetbeheer bevorderen wij de zelfredzaamheid, door onder andere voorlichting. Dit kan tot minder aanvragen bijzondere bijstand bewindvoering leiden.

Wat kan het financieel opleveren?

2023	2024
€ 0	€ 50.000

Wat is het effect op de inwoner?

De inwoner leert financiële vaardigheden, wordt de zelfredzaamheid bevorderd en in een aantal gevallen kan bewindvoering voorkomen worden.

Wat is ervoor nodig om de maatregel uit te voeren?

Beleed samenstellen en een budgetbeheerder in dienst nemen.

Wat zijn de risico's voor de inwoners en de gemeente?

Als we dit in regionaal verband oppakken, bestaat de kans dat de andere gemeenten niet willen meewerken. De uitvoeringskosten komen dan volledig voor rekening van de gemeente Goirle en dit is waarschijnlijk hoger dan wanneer de Kredietbank het voor ons doet.

Wat is de planning en rol van de gemeenteraad/college?

Vanaf 2023 Q3 kan dit operationeel zijn

P2 Verlagen inkomensgrens bijzondere bijstand naar 100%

Waarom stellen we deze knop voor?

Als we de inkomstengrens bijzondere bijstand verlagen naar 100% is de doelgroep die aanspraak kan maken op deze voorziening minder groot en dalen de uitgaven voor de gemeente Goirle.

Wat is het effect van deze knop?

Minder inwoners kunnen aanspraak op regelingen doen, waardoor minder aanvragen voor bijzondere bijstand en minder uitgaven. Het geschatte aantal huishoudens wat geen gebruik meer kan maken van de bijzondere bijstand is 500 (bron demografische gegevens). Hierbij is geen rekening gehouden met het vermogen van deze huishoudens. Daarnaast weten we ook niet hoe veel van deze inwoners nu gebruik maken van de bijzondere bijstand.

Wat kan het financieel opleveren?

De financiële gevolgen moeten nader worden onderzocht.

Wat is het effect op de inwoner?

Dit raakt mensen die een inkomen hebben net boven het bijstandsniveau. Denk hierbij aan werkende armen en ouderen met een klein pensioen. De vraag naar schuldhulpverlening zou kunnen toenemen en het besteedbaar inkomen van deze huishoudens wordt lager.

Wat is ervoor nodig om de maatregel uit te voeren?

Aanpassen beleid en een raadsbesluit.

Wat zijn de risico's voor de inwoners en de gemeente?

Inwoners moeten het geld in sommige gevallen gaan lenen en schuldenproblematiek zal toenemen. Meer uitgaven schuldhulpverlening voor de gemeente. Uit landelijk onderzoek blijkt de meeste mensen die een beroep doen op deze regeling een inkomen hebben tot 100%, dus het zou mogelijk financieel weinig kunnen opleveren voor de gemeente.

Wat is de planning en rol van de gemeenteraad/college?

Vanaf 2024 kan het operationeel zijn, college en raad ontvangen hiervoor een voorstel.

P3 Bijstandsgerechtigden actief begeleiden en investeren op het re-integratiebudget**Waarom stellen we deze knop voor?**

Dit kan ervoor zorgen dat bijstandsgerechtigden die nog niet in beweging zijn een stap gaan zetten op de participatieladder. We zien steeds meer zware problematiek. Deze mensen hebben niet alleen moeite met het hebben van werk, maar er speelt vaak veel meer. Dit maakt het lastig om mensen naar werk te begeleiden. We stellen voor externe partijen te benaderen die gespecialiseerd zijn deze doelgroep te helpen.

Wat is het effect van deze knop?

Meer grip op begeleiding bijstandsgerechtigden en uiteindelijk een lager uitkeringsbestand. Daarnaast levert het ook voor onze eigen medewerkers nieuwe inzichten op en kunnen zich hier ook in gaan specialiseren.

Wat kan het financieel opleveren?

De financiële effecten zijn nog niet te kwantificeren. Uit onderzoek blijkt dat iedere bijstandsgerechtigden die uitstroomt het eerste jaar een besparing voor het buigbudget van € 14.000 oplevert. Wanneer je het beter doet dan het landelijk gemiddelde wordt dit bedrag hoger. Eerst onderzoeken wij de mogelijkheden, op welke manier hier invulling aangegeven kan worden.

Wat is het effect op de inwoner?

Voor deze mensen komt er passende hulp en worden in een andere omgeving geholpen dan bij de gemeente. Werk is de beste zorg.

Wat is ervoor nodig om de maatregel uit te voeren?

Bestandsanalyse en expertise van verschillende bureaus.

Wat zijn de risico's voor de inwoners en de gemeente?

Geen.

Wat is de planning en rol van de gemeenteraad/college?

Aanpassing begroting (college- en raadsbesluit).

P4 Verbeteren monitoring Participatiewet**Waarom stellen we deze knop voor?**

Meer grip krijgen op de uitvoering door ieder kwartaal een rapportage te maken over wat er binnen de Participatiewet gebeurt. Op dit moment is er voor Goirle monitor in ontwikkeling en zijn de eerste resultaten gedeeld met de gemeenteraad.

Wat is het effect van deze knop?

Je hebt beter zicht op trends, ontwikkelingen en ingezette activiteiten. Hierdoor kunnen we beter sturen en effecten monitoren. We krijgen meer grip en spelen sneller in op ontwikkelingen.

Wat kan het financieel opleveren?

Nog niet te kwantificeren.

Wat is het effect op de inwoner?

De inwoner krijgt een passender re-integratieaanbod.

Wat is ervoor nodig om de maatregel uit te voeren?

Een dashboard of systeem waarin monitoring mogelijk is. De samenwerking met het datateam is noodzakelijk.

Wat zijn de risico's voor de inwoners en de gemeente?

Geen.

Wat is de planning en rol van de gemeenteraad/college?

Kan Q2 operationeel zijn, college ontvangt hiervoor een advies.

S1 Intensiveren samenwerking Dorpsteam t.b.v. schuldhulpverlening

Waarom stellen we deze knop voor?

Hiermee bereiken we inwoners met financiële problemen eerder, zodat problemen niet verergeren. In de gemeente Gilze en Rijen levert dit veel op. Zij weten niet percentueel wat het hen oplevert, maar zij zien dat de inloopuren druk bezocht worden en veel vragen beantwoord kunnen worden.

Wat is het effect van deze knop?

Inwoners met beginnende financiële problemen hebben we eerder in beeld en voorkomen hiermee de toename van financiële problemen bij de betreffende inwoners.

Wat kan het financieel opleveren?

De uitgaven aan de kredietbank dalen. We verwachten dat dit een besparing van € 30.000 structureel gaat opleveren.

Wat is het effect op de inwoner?

Inwoners kunnen op een spreekuur komen of worden outreachend benaderd, weten eerder hulp te vinden en krijgen de mogelijkheid om begeleid te worden bij de financiële problemen.

Wat is ervoor nodig om de maatregel uit te voeren?

Afspraken met het Dorpsteam maken. Ook moeten de uren van de casemanager vroegsignalering gecontinueerd en uitgebreid worden.

Wat zijn de risico's voor de inwoners en de gemeente?

Geen.

Wat is de planning en rol van de gemeenteraad/college?

In Q1 2023 start het Dorpsteam samen met de gemeente met de inzet van één keer in de maand een spreekuur vroegsignalering en één keer in de maand een spreekuur Kredietbank. Uitbreiding vroegsignalering kan ingaan in Q2.

Voorliggend veld

V1 Online community platform

Waarom stellen we deze knop voor?

Uit de vergelijking met onder andere Gilze en Rijen is gebleken dat een sociaal platform eraan bijdraagt dat lokale partijen en vrijwillige initiatieven elkaar beter kunnen vinden.

Wat is het effect van deze knop?

Specifiek voor Goirle zou zo'n platform inwoners kunnen faciliteren om samen een meer betrokken buurt te vormen.

Wat kan het financieel opleveren?

Wat is het effect op de inwoner?

Inwoners hebben een platform om te kunnen raadplegen, een soort sociale kaart van partijen en lokale initiatieven

Wat is ervoor nodig om de maatregel uit te voeren?

Een overzicht aan buurt initiatieven maken en een buurtverbinder aanstellen.
Deelname, lidmaatschap aan mijnbuurtje.nl.

Wat zijn de risico's voor de inwoners en de gemeente?

N.v.t

Wat is de planning en rol van de gemeenteraad/college?

In 2023 de mogelijkheden samen met ContourdeTwern bespreken.

V2 Combinatie data met het rapport burgerpeilingen

Waarom stellen we deze knop voor?

Soms kan er uit de cijfers blijken dat inwoners een probleem zouden moeten hebben in Goirle, maar ervaren inwoners dat probleem helemaal niet. Advies is om dus deze twee te combineren

Wat is het effect van deze knop?

Hierdoor weet je of het nodig is om in te zetten op een vraagstuk.

Wat kan het financieel opleveren?

Je zet gericht in op alleen een problematiek die ook als een problematiek ervaren wordt, dat leidt niet direct tot een financiële besparing, maar je zet als gemeente wel alleen in waar dat echt nodig is. Je houdt hierdoor ruimte over voor inzet op grotere problematieken.

Wat is het effect op de inwoner?

Inwoners wordt ondersteund bij vraagstukken waar ze ook echt last van hebben.

Wat is ervoor nodig om de maatregel uit te voeren?

Op www.waarstaatjegemeenten.nl deze twee rapporten combineren.

Wat zijn de risico's voor de inwoners en de gemeente?

Burgerpeiling wordt ingevuld door een bepaalde doelgroep, je bereikt niet alle inwoners. Hierdoor is het niet geheel een afspiegeling van de inwoners in Goirle.

Wat is de planning en rol van de gemeenteraad/college?

In 2023 dit opnemen in de pijler processen/monitoring van het programma beheersing sociaal Domein

V3 Gezondheidspreventie grotere rol

Waarom stellen we deze knop voor?

Uit de demografische analyse komt naar voren dat we eerder een grijze druk dan een groene druk kunnen verwachten in de toekomst. Gezondheidspreventie moet als gevolg van een stijgend aantal ouderen een nog grotere rol krijgen. Met het gedachtegoed van positieve gezondheid en

normalisatie in de Visie Goirle Glanst zijn we al op de goede weg. Dat neemt niet weg dat op basis van de toename die gepresenteerd is in de demografische analyse, gezondheidspreventie nog meer aandacht gegeven zou kunnen worden binnen het voorliggend veld.

Wat is het effect van deze knop?

Er wordt een sterkere vergrijzing dan vergroening verwacht en daar moet o.a. het Dorpsteam zich bewust van zijn. Thema's als zelfredzaamheid en eenzaamheid vragen daardoor meer aandacht.

Wat kan het financieel opleveren?

Wat is het effect op de inwoner?

Inwoner wordt geïnformeerd over gezond ouder worden.

Wat is ervoor nodig om de maatregel uit te voeren?

Het Dorpsteam zou een campagne gezond ouder worden kunnen starten.

Wat zijn de risico's voor de inwoners en de gemeente?

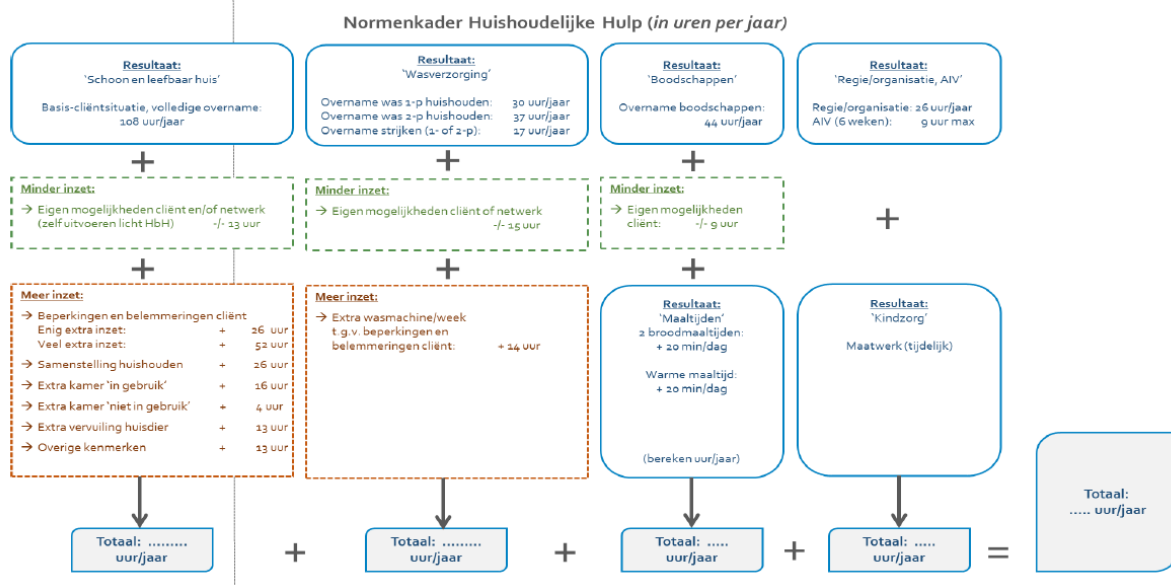
N.v.t

Wat is de planning en rol van de gemeenteraad/college?

In 2023 de mogelijkheden samen met ContourdeTwern bespreken.

10. Bijlagen

Bijlage 1 Wet maatschappelijke ondersteuning

Resultaat gebieden

Wonen 1A:

Wonen 1B:

Financiën 2A:

Financiën 2B:

Regie op eigen leven 3A:

Regie op eigen leven 3B:

te voeren

Maatschappelijke participatie 4A:

Maatschappelijke participatie 4B:

Maatschappelijke participatie 4C:

Gezin en huiselijke relaties 5A:

Gezin en huiselijke relaties 5B:

Sociaal Netwerk 6A:

Sociaal Netwerk 6B:

Omschrijving

Het huishouden wordt zelfstandig gevoerd

Hulp aan huis

De financiën zijn op orde

De administratie is op orde

Psychische stabiliteit

Iemand is in staat om de activiteiten in het dagelijks leven uit

te voeren

Iemand heeft sociale contacten/ zinvolle dagbesteding

Iemand levert een actieve bijdrage aan de samenleving in de vorm van vrijwilligerswerk

Iemand levert een actieve bijdrage aan de samenleving in de vorm van arbeidsmatige dagbesteding

De leden van het huishouden gaan goed met elkaar om.

Er is een gezond opgroei- en opvoedklimaat

Het netwerk is versterkt

Het netwerk is ondersteunend en/of ontlast

Producten E1.

E2.

E3.

E4.

Vervoer van en naar de dagbesteding

Rolstoelvervoer van en naar de dagbesteding

Persoonlijke verzorging (per uur)

Kortdurend verblijf (etmaal)

Bijlage 2 Voorliggend veld

Toelichting

1. Preventie en vroegsignalering

Investeren in preventie en vroegsignalering is noodzakelijk om de zelfredzaamheid van inwoners en de samenleving te behouden en te voorkomen dat inwoners ondersteuning nodig hebben. Dit maakt preventie het vertrekpunt van alle activiteiten in het voorliggend veld. Bijvoorbeeld het breed inzetten op bewustwording van signalen van eenzaamheid en het doorbreken van het taboe hierop. Hierdoor kan er in een vroegtijdig stadium een gesprek gevoerd worden en hoeft eenzaamheid niet te leiden tot (verergering van) psychische en lichamelijke klachten die eenzaamheid met zich mee kan brengen.

2. Positieve Gezondheid

Vanuit het gedachtegoed van Positieve Gezondheid leggen we het accent niet op ziekte, maar op de mensen zelf, op hun veerkracht en op wat hun leven betekenisvol maakt. Positieve gezondheid focust zich op zes dimensies die breder kijken dan alleen naar de ziekte of het medische. De dimensies zijn: lichaamsfunctie, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en dagelijks functioneren. Het gaat over het vermogen van mensen om met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. En om zo veel mogelijk eigen regie te voeren.

3. Normaliseren

Variaties in de samenleving zijn een gegeven en iedere inwoner zal op een eigen manier omgaan met de uitdagingen die het leven nu eenmaal biedt. Professionele hulp of ondersteuning is daarbij niet vanzelfsprekend. Klachten en tegenslagen horen bij het leven en kunnen in de meeste gevallen opgevangen worden door de eigen draagkracht en die van de samenleving. Het is normaal dat lichte ondersteuningsvragen worden opgepakt en opgelost door de inwoner en zijn omgeving. Wanneer professionele ondersteuning of hulp (tijdelijk) nodig is, wordt deze zoveel mogelijk geboden in de vertrouwde omgeving (het normale leven) van onze inwoners. Bijvoorbeeld voor jeugdigen die in hun vertrouwde omgeving moeten kunnen opgroeien met continuïteit van school en netwerk.

4. Een gepaste wijze van ondersteuning

De inwoner moet te allen tijde zo licht als mogelijk en zo dichtbij als mogelijk passende zorg en ondersteuning ontvangen. Sommige inwoners zijn kwetsbaar te noemen, dit kan van tijdelijke aard zijn, maar het kan ook zijn dat zij altijd kwetsbaar blijven en daarbij ondersteuning nodig hebben. Waar mogelijk vallen deze inwoners terug op hun eigen netwerk of het voorliggend veld.

5. Individuele en collectieve voorzieningen in balans

Er dient een gebalanceerd mix te zijn van individuele en collectieve hulp en lichte ondersteuning in het voorliggend veld. Dit betekent voor Goirle en Riel dat hulpvragen méér collectief (en minder individueel) benaderd moeten worden. Professionals in het voorliggend veld moeten op zoek gaan naar slimme combinaties van collectieve en individuele voorzieningen, en naar collectieve benaderingen die ook op individueel niveau meerwaarde hebben.

6. Een betere systeembenadering voor het kind en het gezin

Kinderen en jongeren moeten gezond en veilig op kunnen groeien en zich kunnen ontwikkelen tot weerbare, zelfstandige en verantwoordelijke individuen. Daarom zijn de opvang- en onderwijslocaties een belangrijke plek om elkaar te ontmoeten en te groeien. Betrokkenheid van ouders bij dit proces is erg belangrijk. Er wordt niet vrijblijvend gehandeld, maar door de opdrachtnemer wordt eigenaarschap genomen voor de ondersteuning van kinderen en ouders. Partners werken aan een sluitende ketensamenwerking in het belang van een veilige, gezonde en duurzame omgeving voor het kind en de gezinnen.

7. Samenwerken en samenhang aanbrengen in het aanbod

Inwoners moeten goed en zo snel mogelijk geholpen worden met de juiste ondersteuning. Om dit te bereiken is het van belang dat partijen hun krachten bundelen en samenwerken. Van aanbieders in het voorliggend veld wordt gevraagd om gezamenlijk verantwoordelijkheid te dragen voor het optimaal functioneren van het voorliggend veld. Zodoende kan de efficiëntie worden verhoogd, activiteiten zonder toegevoegde waarde worden geëlimineerd en de zorgkosten worden verlaagd. Zonder gehinderd te worden door grenzen van hun organisaties willen we dat de aanbieders de ruimte krijgen om gezamenlijk de beste zorg te leveren binnen de vastgestelde financiële kaders.

Bijlage 3 Begrippenlijst

Taakveld 6	Onder taakveld 6 vallen de volgende taken/verantwoordelijkheden Samenkracht en burgerparticipatie Wijkteams Inkomensregelingen Begeleide participatie Arbeidsparticipatie Maatwerkvoorzieningen (Wmo) Maatwerkdienstverlening 18- Geëscaleerde zorg 18+ Geëscaleerde zorg 18-
Wet maatschappelijke ondersteuning 2015	Gemeenten moeten ervoor zorgen dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en dat ze mee kunnen doen met de maatschappij. Via de Wet maatschappelijke ondersteuning geeft de gemeente haar inwoners deze ondersteuning. Officieel heet deze wet Wmo 2015. De inwoners kunnen zich bij de gemeente melden wanneer zij ondersteuning nodig hebben. De gemeente onderzoekt of, en waar de inwoner ondersteuning nodig heeft. De gemeente beslist daarna of de inwoner voor een maatwerkvoorziening via de Wmo in aanmerking komt of misschien geholpen is met een algemene of een voorliggende voorziening.
Huishoudelijke ondersteuning	Wanneer een inwoner niet meer in staat is om zelf het huishouden te doen (bijvoorbeeld door ziekte, een ongeval of slecht ter been zijn), kan een inwoner beroep doen op huishoudelijke hulp. Een huishoudelijke hulp neemt de taken die de inwoner niet meer zelfstandig of met ondersteuning van het netwerk kan uitvoeren. Bijvoorbeeld stofzuigen, het bed verschonen en het reinigen van de badkamer. Dit valt onder de wet Wmo 2015 en de aanvraag loopt via de gemeente.
HHM-normenkader	Per resultaatgebied is uitgewerkt hoeveel professionele inzet nodig is voor de verschillende resultaten in de gemiddelde cliëntsituatie en wat het effect hierop is van verschillende factoren. De normtijden zijn weergegeven als 'uren per jaar'. Daarmee wordt tegemoetgekomen aan de wettelijke plicht om tijdbesteding inzichtelijk te maken voor de cliënt en daarmee diens rechtspositie te bewaken. Maar tegelijk wordt flexibele toepassing naar individuele cliëntsituaties mogelijk, zodat er ruimte is voor het maatwerk dat van week tot week nodig is.
Herindicatie	Een beschikking wordt voor een bepaalde tijd afgegeven. Na afloop van de indicatie wordt op verzoek van de inwoner het recht op een voorziening opnieuw beoordeeld.
Resultaatgericht werken	De gemeente bepaalt het resultaat, bijvoorbeeld 'een schoon en leefbaar huis'. De aanbieder zorgt dat dit resultaat behaald wordt en krijgt hier voor een vast bedrag. De gemeente bepaalt niet in hoeveel uur dit gedaan moet worden
Taakgericht werken	De gemeente bepaalt het aantal uren en de kostprijs van een uur.
Voorzieningen	Onder voorzieningen wordt in dit rapport verstaan: regiovervoer, een rolstoel en toebehoren, een vervoersvoorziening zoals een scootmobiel, een woningaanpassing en verhuiskostenvergoeding.
Regiovervoer	De gemeente Goirle en de provincie organiseren in de regio het collectiefvervoer voor alle inwoners, zodat zij zich kunnen verplaatsten naar werk, school en andere activiteiten om mee te doen in onze samenleving. Voor inwoners die hun vervoer niet zelfstandig kunnen regelen biedt Regiovervoer Midden-Brabant efficiënt vervoer op maat. Regiovervoer

	Midden-Brabant haalt de inwoner thuis op en brengt ze naar hun bestemming. Dat kan een ander huisadres zijn, maar bijvoorbeeld ook een winkelcentrum, ziekenhuis of station. Iedereen kan met Regiovervoer Midden-Brabant reizen. De inwoner betaalt dan het OV-tarief, direct aan de vervoerder.
Rolstoel-voorziening	Een rolstoelvoorziening is een van de voorzieningen die via de gemeente Goirle wordt verstrekt. De inwoner kan voor langdurig gebruik een rolstoel ter beschikking krijgen, waarvan de kosten door de gemeente worden vergoed. Een inwoner met een tijdelijke mobiliteitsbeperking kan voor de duur van 6 maanden een rolstoel lenen bij een thuiszorgwinkel, dit wordt vergoed door de zorgverzekeraar. Heeft de inwoner langer dan 6 maanden een rolstoel nodig of een specialistische rolstoel, kan er een melding gemaakt worden bij de gemeente. De gemeente heeft een contract met twee hulpmiddelenleveranciers, deze ontvangen maandelijks een vergoeding voor de huur van de voorzieningen die zij hebben geleverd. Dit zijn vaste prijsafspraken per categorie.
Individuele vervoersvoorziening	Wanneer inwoners een individuele vervoersbehoefte hebben, het collectief vervoer niet toereikend is en algemene voorzieningen zoals een elektrische fiets geen oplossing bieden, kan een vervoersvoorziening toegekend worden. Een vervoersvoorziening kan scootmobiel, driewiel fiets of bijvoorbeeld een autoaanpassing zijn.
Woonvoorziening	Een woonvoorziening is een hulpmiddel of financiële tegemoetkoming om een woning goed toe- en doorgankelijk te houden. Woningaanpassingen worden gedaan wanneer de cliënt de huidige woning niet, of niet goed meer kan gebruiken en niet zelfstandig of met de omgeving tot een oplossing kan komen. Een voorbeeld van een woonvoorziening is een traplift.
Wmo-begeleiding	De gemeente Goirle heeft Wmo begeleiding binnen de regio Hart van Brabant ingekocht. In de regio Hart van Brabant nemen de volgende gemeenten deel Goirle, Oisterwijk, Hilvarenbeek, Dongen, Gilze en Rijen, Heusden en Tilburg (www.zorginregiohartvanbrabant.nl). Deze gemeente hebben allemaal dezelfde contracten voor Wmo-begeleiding.
Maatwerk voorzieningen	Een ondersteuning of voorziening afgestemd op de behoeften en omstandigheden van een specifieke inwoner. Dit betreft zorg waar een besluit voor nodig is.
Pgb Wmo	Wanneer een volwassen inwoner geen gebruik kan of wil maken van de gecontracteerde aanbieders (zorg in natura) kan hij of zij een persoonsgebonden budget aanvragen. Hiermee koopt de inwoner zelf ondersteuning in. We werken met de volgende tarieven. 100%, formeel: een inwoner vraagt een pgb voor een formele zorgaanbieder (erkende beroepsbeoefenaar met specialistische professionele deskundigheid). De inwoner krijgt het pgb tarief vergelijkbaar met zorg in natura (ZIN, 100%). 75%, niet gekwalificeerd: een inwoner vraagt een pgb voor dienstverlening door een niet-speciaal gekwalificeerde informele hulpverlener. De inwoner krijgt het 75% van het pgb tarief in vergelijking met ZIN. Dit tarief kennen we toe aan de zogenoemde alfahulpen voor hulp in de huishouding, maar bijvoorbeeld ook aan een begeleider die niet alle juiste diploma's heeft om begeleiding te bieden. 50%, informeel: een inwoner vraagt een dienstverlening aan dat door een familielid in de eerste of tweede graad kan worden verricht. Er wordt 50% van het ZIN tarief toegekend.

Jeugdwet/ jeugdhulp	Jeugdhulp is de ondersteuning, hulp en zorg aan jeugdigen en hun ouders bij alle denkbare opgroei-, opvoedings- en psychische problemen en stoornissen en is bedoeld voor kinderen en jongeren tot 18 jaar, met in sommige gevallen een uitloop tot 23 jaar. De gemeente is verantwoordelijk voor deze hulp en dit is geregeld in de Jeugdwet. Het doel van de Jeugdwet is dat alle jeugdigen gezond en veilig opgroeien en zich zo goed mogelijk ontwikkelen. Als opgroeien of opvoeden niet vanzelf gaat, is hulp nodig. Die hulp moet zoveel mogelijk aansluiten bij wat de jeugdige of ouder nodig heeft en bij wat zij zelf kunnen doen. We bedoelen in dit document een vorm van jeugdhulp waar een beschikking voor nodig is. Wanneer er een beschikking nodig is, betekent dit, dat niet iedere jeugdige of diens ouder(s) deze hulp ontvangt.
Jeugdhulp verwijzer	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gemeentelijke toegang: klantmanagers van de gemeente Goirle 2. Medisch domein: onder andere huisartsen 3. Gecertificeerde instelling: bijvoorbeeld de jeugdbescherming
Arrangementen	Arrangementen worden bekostigd met een vaststaande kostprijs. De kostprijs van het arrangement wordt vastgesteld op basis van de intensiteit die gekozen is om de hulpvraag te behandelen.
Trajecten	Hieronder vallen onder andere dyslexie- en ADHD-trajecten
Uitkering	<p>Wanneer een inwoner geen of een te laag inkomen heeft om van te leven kan een inwoner een aanvraag doen voor een uitkering voor levensonderhoud. Dit is een uitkering waarmee noodzakelijke kosten worden betaald. Noodzakelijke kosten zijn eten en drinken, de huur, gas, water, licht en de ziektekostenverzekering. De hoogte van de uitkering is afhankelijk van de samenstelling van het huishouden van de inwoner. Wanneer een inwoner andere inkomsten heeft, wordt de bijstandsuitkering hiermee verrekend. De bijstandsnormen (de bedragen) worden landelijk bepaald.</p> <p>Gemeenten ontvangen jaarlijks een budget om de uitkeringen mee te kunnen betalen. Het is een specifieke uitkering en komt rechtstreeks ten goede aan de uitkeringen. Volgens een vaste verdeelsystematiek wordt dit budget berekend. Een gemeente mag een overschot vrij besteden, maar moet een tekort zelf opvangen. Deze systematiek is erop gericht dat gemeenten maatregelen nemen om de bijstandslasten te reduceren. Het gaat om de uitkeringen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bijstandsuitkering (Participatiewet); • Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW); • Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ); • Loonkostensubsidies (ook voor beschut werk): loonkostensubsidie compenseert de werkgever bij verminderde productiviteit van een werknemer. De loonkostensubsidie die de werkgever ontvangt is het verschil tussen het wettelijk minimumloon en de loonwaarde, vermeerderd met een vergoeding voor de werkgeverslasten. • Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (BBZ) Starters/Levensonderhoud. <p>Onder de subgroep uitkering valt de bijstandsuitkering (Participatiewet), bijstand inrichting, wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen</p>

	zelfstandigen (IOAZ), besluit bijstandsverlening zelfstandigen (BBZ) en de bijzonder bijstand.
Bijzondere bijstand	Bijzondere bijstand is bedoeld voor bijzondere noodzakelijke kosten die niet via een andere regelingen vergoed worden. Denk aan kosten die je maakt voor bewindvoering, verhuizing of een echtscheiding. Bij het toekennen van bijzondere bijstand is er sprake van maatwerk. Het wordt verstrekt voor noodzakelijke uitgaven die gemaakt worden als er sprake is van uitgaven die voortkomen uit bijzondere omstandigheden, en de voorliggende voorzieningen en het inkomen en vermogen niet toereikend zijn. Het college heeft de beleidsvrijheid in het vastleggen van de inkomensgrens. Het inkomen van de inwoners moet in Goirle onder de 120% van het sociaal minimum zitten.
Re-integratie	De participatiewet heeft als doel zoveel mogelijk mensen naar werk toe te leiden. De wet geeft gemeenten verantwoordelijkheden om mensen met een arbeidsbeperkingen of mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk te helpen en te houden. Hiervoor kunnen re-integratievoorzieningen ingezet worden zoals beschut werk en jobcoaching. Ook worden er re-integratievoorzieningen ingezet gericht op het aanleren van het leren van vaardigheden of het opdoen van werkervaring.
Gemeenschappelijke regeling	Een gemeenschappelijke regeling is een besluit tot samenwerking tussen bestuursorganen.
Taakstelling	De taakstelling is het aantal beschutte werkplekken dat een gemeente in dat jaar kan inrichten en door opgelegd door het Rijk.
Tijdelijke participatiebaan	De tijdelijkheid bij de tijdelijke participatiebanen houdt in dat binnen de werkomgeving van de Diamant-groep beoordeeld wordt of er perspectief is op uitstroom naar een reguliere baan. De tijdelijke contracten worden verlengd als er nog geen duidelijk beeld is op de mogelijkheden van uitstroom naar een reguliere werkgever.
Beschut werk	Een beschutte werkplek is een speciale baan voor mensen die veel begeleiding in werk nodig hebben, meer dan bij een tijdelijke participatiebaan. Voor deze mensen zijn aanpassingen in het werk en de werkomgeving nodig. De uitvoering van beschut werk is een wettelijke taak. Vooralsnog plaatst de gemeente Goirle alle mensen met een indicatie beschut werk bij de Diamant-groep. Voordat iemand kan werken op een beschutte werkplek, heeft hij een indicatie nodig van het UWV. Iedere gemeente moet per jaar een minimaal aantal beschutte werkplekken aanbieden. Dit is een bepaling vanuit het Rijk. Tot op heden zijn we nog niet hoger uitgekomen dan de taakstelling en hebben we alle inwoners met een indicatie beschut werk kunnen plaatsen.
Buigbudget	Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie. Gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor het beleid rondom de uitkeringen en de loonkostensubsidie, en voor de uitvoering ervan. De financieringssysteem sluit hierbij aan. De budgetten worden vooraf door het Rijk verdeeld over de gemeenten. Dit geeft gemeenten een prikkel om zoveel mogelijk mensen uit een uitkering te houden en aan het werk te helpen en houden. Het Rijk stelt jaarlijks een macrobudget vast dat volgens een vaste verdeelsystematiek onder de gemeenten wordt verdeeld. Dat budget is ongeoormerkt: een gemeente mag een overschot vrij besteden, maar moet een tekort in beginsel ook zelf

	opvangen. Gemeenten met grote tekorten kunnen een beroep doen op gedeeltelijke compensatie: de vangnetuitkering.
Budgetbeheer	Een budgetbeheerder zorgt voor financiële rust en laat de inwoner weer zelf zijn financiën te beheren. Hierdoor kan het zijn dat inwoners minder vaak bewindvoering nodig hebben, omdat de inwoner het zelf kan.
Wet gemeentelijke schuldhulpverlening	Gemeenten zijn verplicht inwoners met schulden te helpen. Sinds 2021 moeten gemeenten ook ondernemers met schulden helpen. Dit is vastgelegd in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Binnen de wettelijke kaders heeft iedere gemeente de ruimte de schuldhulpverlening zelf vorm te geven. In Goirle bieden we via de Kredietbank Nederland een integraal hulpverleningspakket aan van advisering tot schuldregeling en -sanering en budgetbeheer en budgetcoaching. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de financiële problemen, maar ook naar problemen zoals gezondheid en problemen rondom wonen. Om gedragsverandering te realiseren moet breder gekeken worden dan alleen naar de schulden.
Dorpsteam Goirle	Het nieuwe sociale gezicht voor alle inwoners van Goirle en Riel. Het Dorpsteam Goirle is een bundeling van de organisaties ContourdeTwern, IMW regio Tilburg, MEE de Meent Groep, Stichting Jong, De Wever en 't Loket. Het Dorpsteam maakt zorg en ondersteuning voor de inwoners van de Gemeente Goirle beter bereikbaar, simpeler en door het bundelen van onze krachten professioneler. Samen met u gaan we werken aan een socialere en sterkere gemeente met als doel, iedereen Gelukkig Dichtbij. Het Dorpsteam Goirle is er voor alle inwoners van de gemeente Goirle met vragen over welzijn, ondersteuning en vrijwilligerswerk.
Het sociale fundament	Een herkenbaar en toegankelijk inloop- en contactpunt waar inwoners, mantelzorgers en professionals terecht kunnen voor hulp of ondersteuning binnen het sociaal domein. Het loket doet aan vraagverheldering en biedt inwoners informatie en advies over passende voorzieningen en inwonersinitiatieven in het voorliggend veld. Indien nodig, verzorgt het loket een verwijzing naar de toegang (gemeente) of aanbieder voor een maatwerkvoorziening.
Algemene voorzieningen	Een algemene voorziening is voor iedere inwoner van de gemeente beschikbaar en valt niet onder een wet, zoals professionele maatwerkvoorzieningen. Dit is bijvoorbeeld een maaltijdservice, activiteiten in het buurthuis of een vrijwilligerspunt.
Voorliggend veld	Het netwerk van onze inwoners, de directe omgeving, informele (netwerken, vrijwilligers, burgerinitiatieven) en formele organisaties (professionele ondersteuning) die ondersteuning kunnen bieden. Het voorliggend veld is breed en raakt alle inwoners, in alle leeftijden, en met of zonder vragen binnen de dimensies van Positieve Gezondheid.
Het sociale fundament	De informele component van het voorliggend veld. Brede sociale netwerken, voorzieningen waar iedereen gebruik van kan maken. Het sociaal fundament bestaat uit bijvoorbeeld scholen, verenigingen, maar ook je burens maken hier onderdeel van uit.
Voorliggende voorzieningen	Dit is het totaal aan voorzieningen in het voorliggend veld, maar huisartsenzorg, ergotherapie of sporten kan ook een voorliggende voorziening zijn.
Burgerinitiatieven	Initiatieven van individuele inwoners of groepjes inwoners die zich inzetten om een bijdrage te leveren aan de (lokale) samenleving. Deze initiatieven dragen bij aan de Maatschappelijke effecten. Dat kan te maken hebben met individuele ondersteuning van inwoners, de leefbaarheid van de buurt of de

	<p>sociale cohesie. Kenmerk van het burgerinitiatief is dat het om de eigen ideeën en inzet van inwoners van Goirle en Riel gaat. Professionele organisaties kunnen hen waar nodig stimuleren en ondersteunen, maar zijn niet leidend.</p>
Goirle Glanst	<p>De beleidsvisie sociaal domein Goirle geeft antwoord op de vraag wat we als gemeente Goirle samen met onze inwoners, vrijwilligers en professionals de komende jaren binnen het sociaal domein te doen hebben. Het is nadrukkelijk een gezamenlijke beleidsvisie waarin zowel wij als gemeente, inwoners, vrijwilligers en professionals een rol hebben.</p>
Positieve gezondheid	<p>Positieve Gezondheid is een bredere kijk op gezondheid, uitgewerkt in zes dimensies. Met die bredere benadering draag je bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. Én om zo veel mogelijk eigen regie te voeren. In 2022 wordt positieve gezondheid uitgerold binnen het Dorpsteam én in de gemeente.</p>
Governance	<p>Als een bedrijf heldere afspraken maakt over verantwoordelijkheden en het nemen van beslissingen, dan is het essentieel dat dat vastgelegd wordt en dat iedereen daar altijd inzicht in heeft.</p>
Lumpsum	<p>Een betaling die in een keer wordt gedaan en niet in delen, ook wel partijprijs genoemd, of een forfaitaire of vaste prijs.</p>
Maatschappelijke effecten	<p>Dat wat de gemeente met al haar partners wil bereiken op de inhoudelijke doelstellingen, ofwel maatschappelijke opgaven, voor het sociaal domein. Ook wel aangeduid als outcomes.</p>
Preventie	<p>Alle activiteiten die erop gericht zijn om problemen of verergering van problemen bij onze inwoners te voorkomen.</p>

Bijlage 4 Rapport demografische analyse

Zie het pdf-rapport bijlage 4 rapport demografische analyse.

Bijlage 5 De afhankelijkheden tussen de thema's

Zie het pdf-rapport bijlage 5 de afhankelijkheden tussen de thema's

Deze visual geeft de afhankelijkheden tussen verschillende thema's weer waar de gemeente op inzet. Hiermee willen we aangeven dat de thema's waar we binnen het sociaal domein aan werken invloed hebben op elkaar, maar ook op thema's die buiten het sociaal domein liggen. Wanneer de gemeente op een bepaald thema inzet, dan heeft dit gevolgen voor een ander thema. Een relatie kan op een positief of op een negatief effect duiden. We zien bijvoorbeeld wanneer we inzetten op schuldhulpverlening en er minder schulden bij inwoners ontstaan dat er minder gebruik maken van Wmo, jeugd en participatievoorzieningen. Ook heeft het een positieve invloed op de economie en openbare orde en veiligheid.

Vanuit het project grip op het sociaal domein zijn we niet verantwoordelijk voor al deze thema's, maar we benoemen ze wel.